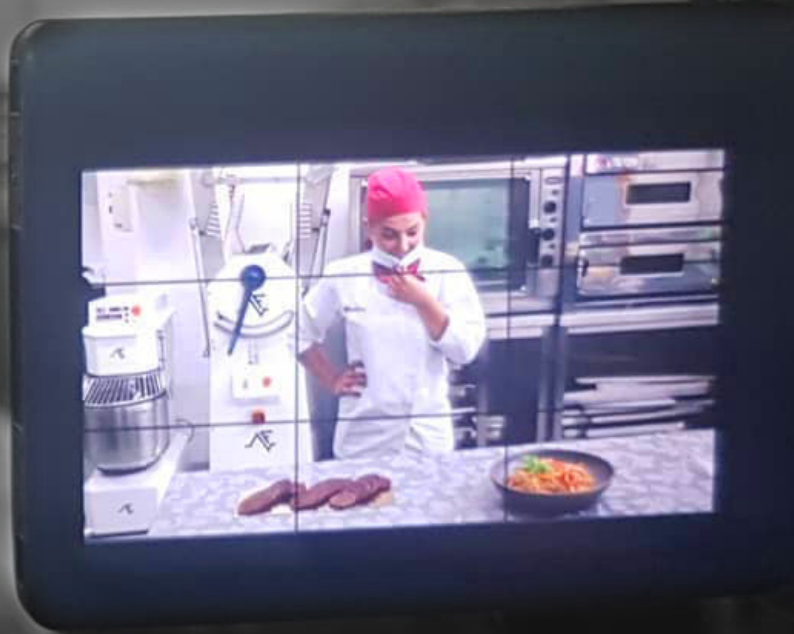

virtual Work-Based Learning
to simulate real experience
in VET digital training

**Virtuaalse
tööpõhise
õppe juhend
kutseõpetajatele
ja -koolitajatele**

www.vwbl.eu

virtual Work-Based Learning
to simulate real experience
in VET digital training

Guide for VET teachers to virtual WBL

Jane Mägi (KURESSAARE AMETIKOOL)

Koostöös:

Tânia Cerqueira Alves, Sandra Maria Fonesca Veloso (EPRALIMA - ESCOLA
PROFISSIONAL DOALTO LIMA)

Anne-Li Tilk, Ian Erik Pettersson (KURESSAARE AMETIKOOL)

Tiziana Tartari (JANUS S.R.L.)

Daniela La Foresta, Chiara Ferro (UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI NAPOLI FEDERICO
II- DIPARTIMENTO DI SCIENZE POLITICHE)

Stoyka Beleva (INTERNATIONAL PLATFORM FOR CITIZEN PARTICIPATION)

Charliclea Yiangou (G.G. EUROSUCCESS CONSULTING LIMITED)

(POLSKA FUNDACJA OSRODKOW/ WSPOMAGANIA ROZWOJU
GOSPODARCZEGO OIC POLAND Z SIEDZIBA W LUBLINIE)

Graaflinje disain:

Tullio Giambi (JANUS s.r.l.)

© vWBL Project Consortium, 2021.

All materials are copyrighted under the
Creative Commons CC BY-NC-ND license.

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2020-1-PT01-KA202-078845

virtual Work-Based Learning
to simulate real experience
in VET digital training

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2020-1-PT01-KA202-078845

Sisukord

Sissejuhatus	6
1. Kutseõpetajate ja -koolitajate ning ekspertide uuring	
2021.....	7
1.1 Uuringus osalenud kutseõpetajad, -koolitajad ja eksperdid	8
1.2 Kutseõpetajate ja koolitajate professionaalne kompetentsus	10
2. Tööpõhine õpe ning Euroopa kutseharidus ja -koolitus	14
2.1 Kutseharidus ja -koolitus vWBL partnerriikides	14
2.2 Tööpõhine õpe kutsehariduses ja -koolituses.....	16
3. Õppimine ja õpetamine pandeemia ajal.....	19
3.1 Planeerimine ja korraldamine.....	19
3.2 Õppetegevused	21
3.3 Hindamine	22
3.4 Tagasiside kogumine.....	23
3.5 Erisused õppijatele (individuaalne õpitee).....	23
3.6 Õppijate toetamine	25
3.7 Õppijate vajadus tugiteenuste järele	26
4. Tehnoloogia veebipõhises õpetamises ja õppimises...	29
4.1 Tehnoloogia kasutamine.....	29
4.2 Võimalikud raskused ja väljakutsed.....	30
4.3 Praktilised harjutused ja ülesanded virtuaalses tööpõhises õppes.....	32
4.4 Simulatsioonid veebipõhises õppes	33
5. Juhtimine ja õpetajate koostöö	35
5.1 Planeerimine ja organiseerimine	35
5.2 Kommunikatsioon ja koostöö	37
5.3 Probleemide lahendamine	38
5.4 Tagasiside kogumine	39
5.5 Muudatused õpetajate koostöös.....	39

6. Virtuaalse tööpõhise õppe kogemus 2020/21.....	41
6.1 Õpilaste osalus virtuaalses tööpõhises õppes	41
6.2 Õppetulemused	43
6.3 Raskused veebipõhise õppe ettevalmistamises ja läbiviimises.....	45
6.4 Õpetajate töö ja heaolu pandeemia ajal.....	50
6.5 Õpetajate professionaalne areng	57
6.6 Peamised õppetunnid	58
6.7 Muudatused tööpõhises õppes	61
7. Peamised asjaolud virtuaalses tööpõhises õppes.	65
7.1 Distantõppe efektiivsus	65
7.2 Mis on oluline virtuaalses tööpõhises õppes.....	66
7.3 Vajadus pikaajalisteks muudatusteks kutsehariduses	67
8. vWBL soovitused kutseõpetajatele ja -koolitajatele ..	70
8.1 vWBL raamistik	72
8.2 Virtuaalse tööpõhise õppe juhtimine kutseõppeasutustes	73
8.3 Virtuaalse tööpõhise õppe rakendamine	75
8.4 Virtuaalse tööpõhise õppe kvaliteet	77
9. Kokkuvõtted ja järeldused	78
Kasutatud allikad.....	81
Lisad	82
Lisa 1. Küsimustik	82
Lisa 2. Parimad praktikad.....	93

Sissejuhatus

Euroopa Nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitusel jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta näevad ette, et kvaliteetsed ja uuenduslikud kutsehariduse süsteemid annavad inimestele tööks, isiklikuks arenguks ja kodakondsuseks vajalikud oskused, mis aitavad neil kohaneda kaksiküleminekuga digi- ja rohemajandusele ning seda üleminekut ellu viia, samuti oskused tulla toime hädaolukordade ja majandusšokkidega nii, et samal ajal toetatakse ka majanduskasvu ja sotsiaalset sidusust. Seeläbi võimaldatakse inimestel omandada oskused, mis aitavad neil saada või luua tööturul nõutavaid töökohti.

Erasmus+ programmi raames Euroopa projekti 2020-1-PT01-KA202-078845 vWBL Virtuaalse tööpõhise õppe arendusprojekti rakendav meeskond, viis läbi laiendatud uuringu, et selgitada välja kutsehariduse- ja koolituse digiõppe uued vajadused ja probleemid, kaasates sellesse uuringusse 90 kutsehariduse ja -koolituse õpetajat ja eksperti Portugalis, Eestis, Itaalias, Bulgaarias, Küprosel ja Poolas. Uuringu eesmärk oli uurida võimalikke muutusi majanduslikes ja sotsiaalsetes prioriteetides ning nendega seotud vajadusi ja ootusi kutseharidusele ja -koolitusele pandeemiajärgses olukorras.

Projektimeeskonna kogemuse ja uuringu tulemuste põhjal koostati käesolev virtuaalse tööpõhise õppe (vWBL) juhend kutseõpetajatele, Kuressaare Ametikooli (EE) koordineerimisel ja koostöös kõigi partnerorganisatsioonidega.

Juhendis esitatakse seisukohad, standardid ja kriteeriumid, määratledes aspektid, mis toetavad kutseõpetajaid/koolitajaid virtuaalse tööpõhise õppe kavandamisel ning võimaldada seda kasutades

- virtuaalse tööpõhise õppe korraldamine;
- eesmärkide, sisu, õpistrateegiate ja hindamissüsteemi määratlemine;
- õppesisu loomine, mis aitab kaasa praktika simuleerimisele,
- planeerimis- ja juhtimisülesanded ning hindamised, arvestades kättesaadavust, ühendusi ja kasutatavust;
- motiveerimisstrateegiate mõistmine ja vastuvõtmine, et julgustada kutseõppijaid virtuaalses tööpõhises õppes

Kvantitatiivsele/kvalitatiivsele küsimustikule vastasid kogenud ja kompetentsed kutseõpetajad ja koolitajad, kes rakendavad kaasaegset õpetamispädevust.

Iga käesolevas juhendis esitatud seisukoht, standard ja soovitus põhineb läbiviidud uuringul ning kõikide partnerriikide kogenud kutseõpetajate ja koolitajatega konsulteerimisel.

1. 1. Kutseõpetajate ja -koolitajate ning ekspertide uuring 2021

Erasmus+ programmi raames Euroopa projekti 2020-1-PT01-KA202-078845 vWBL /Virtuaalne tööpõhine õpe projekti rakendav meeskond viis ühe esimese tegevusena läbi laiendatud uuringu kutsehariduse ja -koolituse digiõppe uute vajaduste ja probleemide väljaselgitamiseks, kaasates kutseõpetajaid ja -koolitajaid ning eksperte Portugalis, Eestis, Itaalias, Bulgaarias, Küprosel ja Poolas.

Igast riigist valiti uuringus osalemiseks välja 15 kutsehariduse ja -koolituse eksperti. Küsimustik (lisa 1) esitati projekti partnerite kaudu samas formaadis, inglise keeles Google Form kaudu kõigile vastajatele, et tagada läbiviidava uuringu usaldusväärsus ja kehtivus. Kvantitatiivse ja kvalitatiivse küsitluse vastused koguti kahe kuu jooksul 2021. aasta jaanuarist märtsini kõikidest projekti partnerriikidest

Uuringu eesmärgid:

- a. koguda kutseõpetajate ja -koolitajate vajadusi ja ootusi arvestades projekti edasisi tegevusi;
- b. selgitada välja potentsiaalsed muudatused majanduslikes ja sotsiaalsetes prioriteetides ja nendega seotud vajadustes/ootustes pandeemiajärgses kutsehariduses ja -koolituses
- c. koguda andmeid projekti tulemuse (Output 1), virtuaalse tööpõhise kutseõppe juhend kutseõpetajatele ja -koolitajatele
- d. määratleda, kuidas virtuaalse tööpõhise õppe koolitus peaks arvestama kutseõpetajate ja -koolitajate vajadustega
- e. määratleda seisukohad, standardid ja soovitusel, mis põhinevad konsulteeritud ekspertide ajakohastatud sisenditel

Küsimustikus oli kuus peamist valdkonda:

1. Isiklik ja ametialane informatsioon
2. Üldine info virtuaalse tööpõhise õppe kohta pandeemia ajal 2020/21
3. Õppe- ja õpetamistegevused virtuaalses tööpõhises õppes pandeemia ajal 2020/21
4. Üldine info tehnoloogia kasutamise kohta õppetöös pandeemia ajal 2020/21
5. Juhtimine ja õpetajate koostöö pandeemia ajal
6. Virtuaalse tööpõhise õppe (WBL) õpetamise ja õppimise kogemused ja tulemused pandeemia ajal 2020/21

Kõik partnerid osalesid virtuaalse tööpõhise õppe parimate praktikate kogumisel, need on esitatud juhendi lisa. Parimad praktikad on kasulikud, sobivad ja asjakohased kutseõpetajatele ja -koolitajatele kui projekti sihtrühmale, pöörates erilist tähelepanu tööpõhise õppe tehnoloogilisele ja pedagoogilisele aspektile.

Küsimustik avati kõigile partneritele 29.01.2021. Inglisekeelne küsimustik vajas siiski täiendavaid

tõlkeid partnerriikide keeltesse, et koguda asjakohasemaid arvamusi kutseõpetajatelt ja -koolitajatelt. Küsimustik suleti 26.03.2021.

Andmete kogumise periood 2021. aasta alguses ei osutunud pandeemiajärgseks, nagu algselt projektis planeeritud, vaid keset pandeemia teist lainet.

1.1 Uuringus osalenud kutseõpetajad, -koolitajad ja eksperdid

SEISUKOHT. Ekspertidega konsulteerimine oli asjakohane

2021. aasta veebruaris ja märtsis koguti küsitlusele vastuseid kuue riigi kutsehariduse ekspertide hulgas. Vastajad esindasid mitmeid erinevaid valdkondi: tehnilised erialad, turism ja toitlustus, info- ja kommunikatsiooni-tehnoloogia, ärikorraldus ja turundus, iluteenindus, graafiline disain, noorsootöö, täiskasvanute koolitajad, kutsehariduse ja -koolituse korraldajad jne

UURING 2021

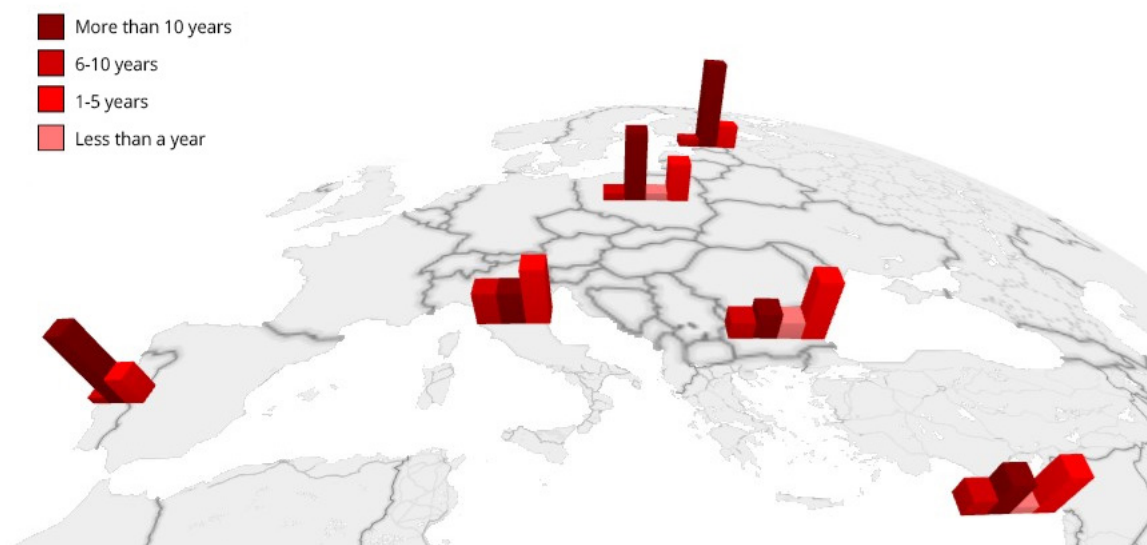
- 100% kutseõpetajad/koolitajad/eksperdid 6 riigist c
- 3 PhD, 57 MA, 11 BA, 19 muud
- Kõik: kogenud kutsehariduses ja -koolituses, tööpõhises ja digiõppes

Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) kohaselt õpetab kõige rohkem (34) vastanutest EKR tasemel 4, mis on ühtlasi ka kõige levinum tase kutsehariduses ja -koolituses. Vastanute hulgas oli ka kõikidel teistel tasemetel (2.-8. tase) õpetajaid. Õpetamiskogemuse andmed näitavad (tabel 1 ja joonis 1), et uuringus osalenud on kogenud kutseõppespetsialistid, kellest enamik on töötanud kutsehariduses üle 6 aasta.

Kui kaua sa oled õpetanud/koolitanud kutsehariduses ja -koolituses?

	vähem kui aasta	1 – 5 aastat	6 – 10 aastat	rohkem kui 10 aastat
Bulgaaria	14,3%	50,0%	14,3%	21,4%
Küpros	8,3%	41,7%	16,7%	33,3%
Eesti	0,0%	20,0%	6,7%	73,3%
Itaalia	0,0%	46,7%	26,7%	26,7%
Poola	6,3%	31,3%	6,3%	56,3%
Portugal	0,0%	25,0%	6,3%	68,8%

Tabel 1. Vastanute õpetamis- ja koolituskogemus kutsehariduses ja -koolituses

Joonis 1. Vastanute õpetamis- ja koolituskogemus kutsehariduses ja -koolituses

Vastanute kutsevalifikatsioon ("Milline kutsevalifikatsioon sul on?") on magistrikraad, mille on omandanud 64,8% vastanutest, 12,5% vastanutest on bakalaureusekraad ja ülejäänud vastanutel on doktorikraad või muu haridus, sealhulgas kutseharidus.

Tööpõhise õppe vormidest, mida vastanud praktiseerivad ("Millist tööpõhist õpet (WBL) te kasutate?"), on kõige rohkem kasutuses koolitused töökohal, töökohapõhine õpe, õppereisid ja -käigud, õpilasfirmad ja õpiettevõtted, töövarjutamised. Lisaks märgiti ära ka praktiline õpe koolis ja projektipõhine õpe.

Küsitlusele vastanute kogemus distantsõppes on valdavalt kuni aasta (45,5%) või 1 kuni 5 aastat (45,5%). Vaid vähestel vastanutel on distantsõppes pikem kogemus, neljal õpetajal koguni rohkem kui 10 aastat. Seega võib järeldada, et pandeemia tõi distantsõppe peaaegu kõigile õpetajatele, sealhulgas tööpõhises õppes. 91% vastanutest puudus varasem distantsõppe kogemus.

Riikide võrdluses võib näha erinevusi esimese (kuni üks aasta) ja teise (1–5-aastat) kategooria (tabel 2) vahel.

	vähem kui aasta	1 – 5 aastat	6 – 10 aastat	rohkem kui 10 aastat
Bulgaaria	42,9%	57,1%	0,0%	0,0%
Küpros	8,3%	83,3%	8,3%	0,0%
Eesti	40,0%	53,3%	0,0%	6,7%
Itaalia	46,7%	40,0%	13,3%	0,0%
Poola	46,7%	33,3%	0,0%	20,0%
Portugal	81,3%	18,8%	0,0%	0,0%

Tabel 2. Distsantsõppe kogemus projekti partnerriikides

Portugalis on kõige rohkem distantsõppes algajaid (81,3% kuni 1 aasta) ja Küprosel kõige vähem (8,3% kuni 1 aasta) vastanud kutseõpetajate seas. Viiendik (20,0%) Poola kutseõpetajad on distantsõpet kasutanud juba üle 10 aasta.

1.2 Kutseõpetajate ja koolitajate professionaalne kompetentsus

SEISUKOHT. Õpetajad eelistavad individuaalset tööd, meeskonnatööd ja loenguid

Õpetajatelt küsiti nende eelistusi õppemeetodite kasutamisel, teadmisi ja oskusi digitehnoloogiate kasutamisel ning enesehinnangut pedagoogilise võimekuse kohta.

Eelistusi õpetamismeetodite osas hinnati skaalal "regulaarselt, aeg-ajalt, harva, mitte kunagi"

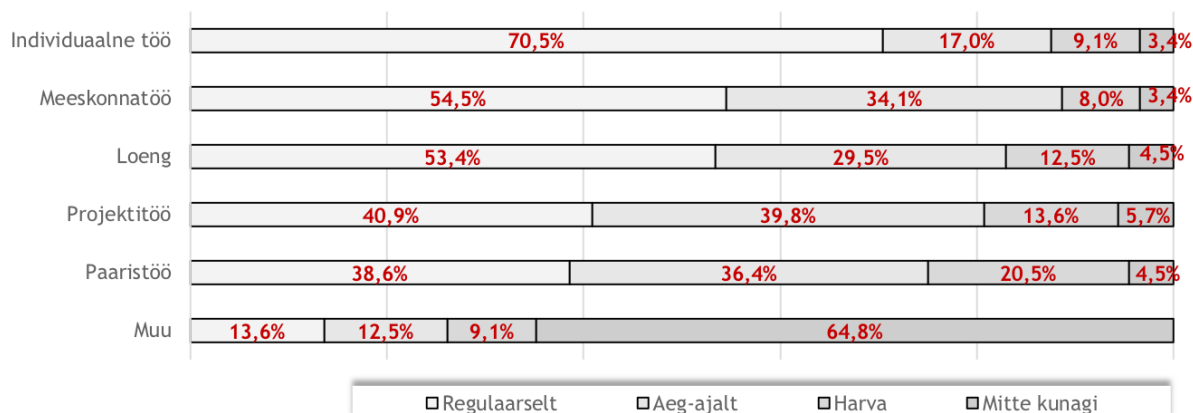
Kõige enam:

- Meetod, individuaalne töö
- Tehnilised oskused, arvutisoskused
- Õpetamis-oskused, koostöö toetamine

Kõige vähem:

- Meetod, paaristöö
- Tehnilised oskused, virtuaalreaalsus
- Õpetamis-oskused, toetus prioriteetide seadmisel

Milliseid järgmistest õppemeetoditest sa igapäevases töös kasutad?

Joonis 2. Digiõppes kasutatud õppemeetodid

Läbiviidud uuringu (joonis 2) kohaselt on kõige levinum õppemeetod **õpilaste individuaalne töö**, mida kasutab regulaarselt 70,5% kõigist vastanutest ja veel 17% aeg-ajalt. Riikide kaupa võrreldes on individuaalne töö õppemeetodina kõige levinum Poolas, kus seda kasutab regulaarselt koguni 93,8% vastanutest. Seevastu ainult 35,7% vastanutest kasutab seda regulaarselt Bulgaarias. Samal ajal, 20% Itaalia õpetajatest ei kasuta mitte kunagi individuaalset tööd õppemeetodina.

Järgmine enim kasutatav on meeskonnatöö meetod, mida regulaarselt kasutab 54,5% ja aeg-ajalt lisaks 34,1% vastanutest. Meeskonnatöö õppemeetod on küsitluse andmetel kõige levinum Küprose (regulaarselt 66,7%), Bulgaaria (64,5%) ja Itaalia (60,0%) õpetajate hulgas. Vähem kasutatakse seda Poolas (regulaarselt 50%) ja Portugalis (37,5%).

Küllalt palju kasutatakse ka **loengut**, riikide arvestuses kõige enam Itaalias (regulaarselt 80,0% vastanutest) ja kõige vähem Portugalis (regulaarselt vaid 25% vastanutest). Samas vastasid Bulgaaria õpetajatest 21,4%, et ei kasuta mitte kunagi loengut õppemeetodina.

Projektitöö ja paaristöö on vastanud õpetajate hulgas eelpool nimetatutest vähemlevinud õppemeetodid, kuid siiski küllalt laialt kasutuses, arvestades nii regulaarselt kui ka aeg-ajalt kasutajaid.

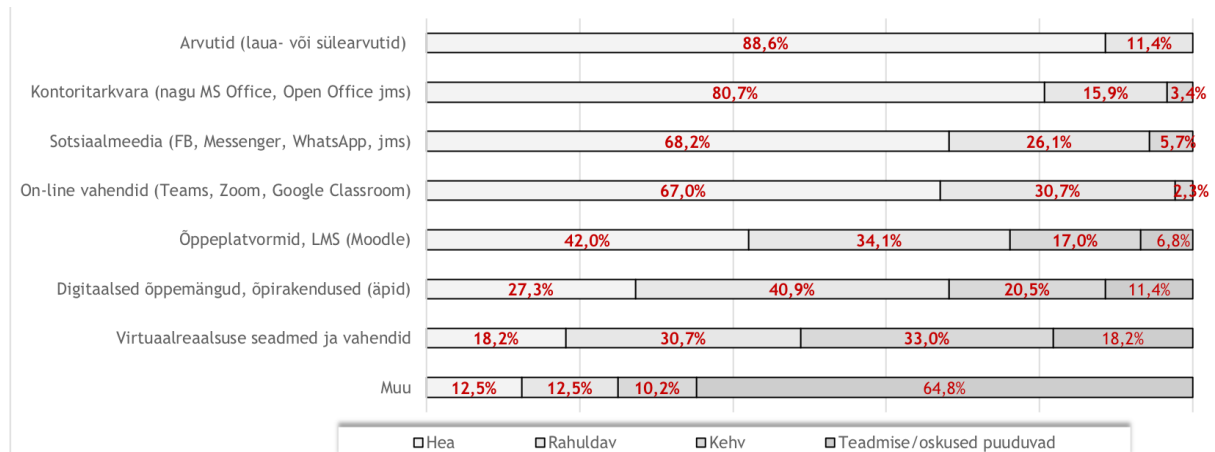
Lisaks nimetati muude kasutatavate õppemeetoditena juhtumianalüüse, õppekäike, ajurünnakut, haridusmänge, küsitlusi, arutelusid, ümberpööratud klassiruumi, ärisimulatsioone.

Suuresti valdav eelistus individuaalsele tööle, isegi sotsiaalse kaasatuse eesmärgil, rõhutab, et õpetajad omistavad **suurt väärtust õppijate individuaalsele kogemuse tasemele**.

SEISUKOHT. Õpetajate hindavad, et neil on head digitaalsed oskused

Digivahendite ja -tehnoloogiaalaseid teadmisi ja oskusi hindasid vastanud kutseõpetajad skaalal „hea, rahuldav, kehv, teadmised/oskused puuduvad“

Palun hinda oma teadmisi ja oskusi järgmistes tehnoloogiates ja vahendites

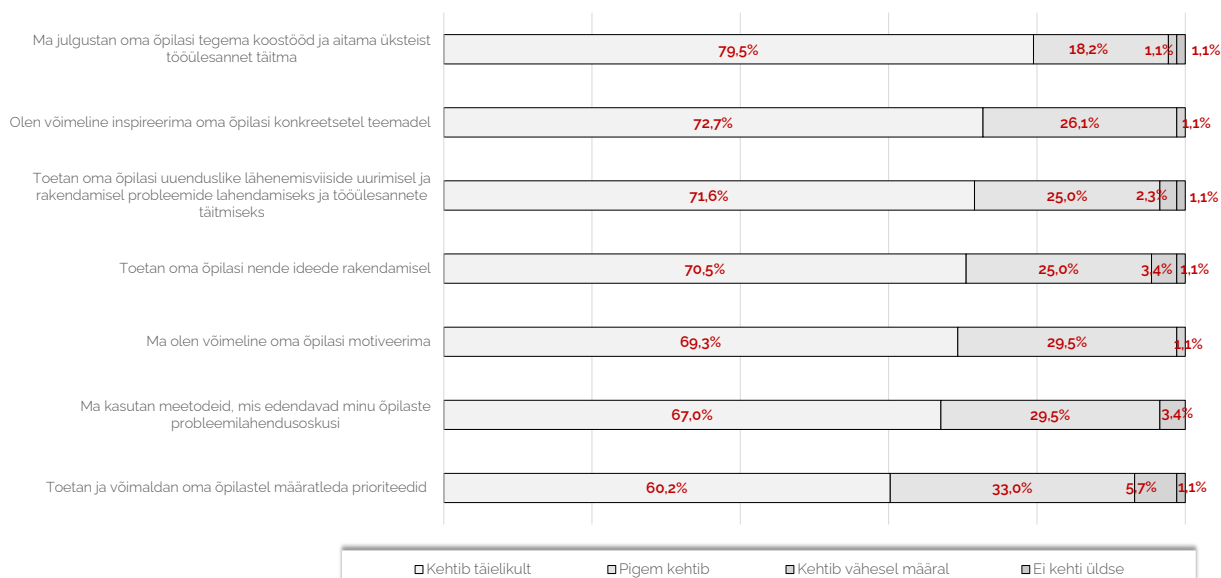
Joonis 3. Õpetajate teadmised ja oskused digitaalses tehnoloogias

Hinnangutest selgub (joonis 3), et arvutite kasutamise oskus on kõigil olemas, 88,6% vastanutest hindab seda heaks ja 11,4% rahuldavaks. Väga kõrged näitajad on ka kontoritarkvara kasutamisel (80,7% hea, 11,9% rahuldav). Väga hästi tulevad õpetajad enda hinnangul toime ka sotsiaalmeedia kasutamisega (68,2% hea, 26,1% rahuldav) ning peamiste online vahenditega nagu MS Teams, Google, Zoom (67,0% hea, 30,7% rahuldav). Õppeplatvormide (nt Moodle) kasutamisel hinnatakse end tagasihoidlikumalt (42,0% hea ja 34,1% rahuldav). Veelgi ebakindlamalt tuntakse end õppemängude (27,3% hea, 40,9% rahuldav) ja virtuaalreaalsuse vahendite (18,2% hea, 30,7% rahuldav) kasutamisel. Viimaste puhul on kõige enam ka neid (18,2% VR vahendite ja 11,4% õppemängude osas), kellel puuduvad teadmised ja oskused neid kasutada.

„Muud“ kategoorias märgiti täiendavalt veel muusika, video-audio vahendid, GPS, uute õppematerjalide loomine õppijate vajadustest lähtuvalt, arvutigraafika loomine ja töötlemine, programmeerimine.

Pedagoogilisi oskusi ja võimeid hindasid vastanud skaalal „kehtib täielikult, pigem kehtib, kehtib vähesel määral, ei kehti üldse“

Palun hinda järgmisi seisukohta enda kui õpetaja/koolitaja kohta.

Joonis 4. Õpetajate enesehindang oma võimetele

Riikide võrdluses hinnati kõige kõrgemalt pedagoogilist lähenemist "Ma julgustan oma õpilasi tegema koostööd ja aitama üksteist tööülesannete täitmiseks", mille hindasid enda kohta kõige enam kehtivaks Portugali õpetajad (93,8% vastanutest), aga ka Eesti (86,7%) ja Itaalia (samuti 86,7%) õpetajad.

Suhteliselt kõige vähem vastavaks kujunenud õpetaja toetus õppijatele prioriteetide seadmisel ja tegevuskavade koostamisel eesmärkide saavutamiseks on riikide arvestuses kõige vähem vastav Portugali (43,8%) ja Eesti (46,7%) vastanud õpetajate hulgas, kuid üsna kõrge (81,3%) Poola õpetajate hulgas.

Kõikide esitatud õpetamiskompetentside osas oli hinnang „vastab täielikult“ üle poole õpetajate ja koos hinnangutega „vastab osaliselt“ üle 90% vastanud õpetajate hulgas. Sellest võib järeldada, et küsitlusele vastasid **kogenud professionaalsed kutseõpetajad, kes valdavad kaasaegseid õpetamiskompetentse.**

Soovituseks võib välja tuua rohkem tähelepanu kolme viimase oskuse arendamisele: motiveerida õpilasi, kasutada meetodeid, mis edendavad õpilaste probleemide lahendamise võimet ning toetada ja võimaldada õpilastel määratleda prioriteete ja tegevuskavasid tööülesannete või konkreetse eesmärgi saavutamiseks.

2. Tööpõhine õpe ning Euroopa kutseharidus ja -koolitus

Kuigi Euroopa riigid, kes teevad koostööd vWBL projektis, jagavad eesmärgi ja väljakutseid, on nende kutsehariduse ja -koolituse süsteemid erinevad nagu ka tööpõhise õppe käsitus.

2.1 Kutseharidus ja -koolitus vWBL partnerriikides

Kutseharidusel ja -koolitusel on Euroopas palju sarnasusi, kuid ka palju erinevusi. Erasmus+ vWBL projektis osalevad riigid järgivad samuti seda mustrit.

Kutseõppe põhiaspekt on otseselt seotud kutsehariduse ja -koolituse missiooniga aidata õppijatel omandada tööelus olulisi teadmisi, oskusi ja pädevusi. Kutsehariduse eesmärk on edendada teadmisi, oskusi ja hoiakuid, kutsealast oskusteavet ja tööks vajalikku sotsiaalset valmisolekut, osaleda ühiskondlikus elus ja elukestva õppe protsessis.

Euroopa kutseharidus ja -koolitus on muutumas mitmel fundamentaalsel viisil ja pandeemia on seda protsessi kindlasti kiirendanud. Reageerides kiiresti muutuvale demograafilisele olukorrale, tehnoloogiale ja tööturule, mitmekesistab Euroopa kutseharidus- ja koolitussüsteem oma õppekavasid ja kvalifikatsioone, laieneb kõrgemale tasemele ja muutub digitaalsemaks.

Kutseharidus ja -koolitus Portugalis

Portugali kutsehariduse ja -koolitussüsteemi peamised eesmärgid on suurendada noorte tööhõivet ja iseseisvust ning edendada võimet seista silmitsi sotsiaalse tõrjutuse ja ebasoodsa olukorraga. Üks strateegia selle saavutamiseks on anda õpilastele igapäevased oskused. Kutsehariduse ja -koolituse pakkujad vastutavad ka oma organisatsiooniliste struktuuride ajakohastamise ja mõnel juhul ka ettevõttele sarnaste sotsiaalsete struktuuride loomise eest.

Portugal on teinud suuri investeeringuid kutsehariduse ja -koolituse rolli suurendamiseks riiklikus haridus- ja koolituspoliitikas, laiendanud avalikku koolivõrku ning loonud muid kutsealaseid koolitusvõimalusi, millel on moodulipõhine struktuur ning esmane lühiajaline kutseõpe, eesmärgiga tõsta Portugali elanikkonna kvalifikatsiooni.

Portugali vastavas seaduses on sätestatud, et muudatused hõlmavad kohustuslikke töökohapõhiseid koolitusi, mis toimuvad järk-järgult läbi kogu kutseõppe.

Kutseharidus ja -koolitus Bulgaarias

Bulgaaria kutseharidus on peamiselt koolipõhine ning teeb jõupingutusi õppimiseks töö kaudu (nn dual-süsteem), mis annab õpilastele võimaluse saada reaalselt töökogemust, tutvuda tööandjate nõudmistega ja võimaldada oskusi, mis hõlbustaks toimetulekut tööturul.

Bulgaarial on riiklikud haridusstandardid (SES) kutse kvalifikatsiooni omandamiseks kutsehariduse

ja -koolituse kutsealade loetelust (LPVET), mis määratleb kutsealal töötamiseks vajalikud kohustuslikud kutseoskused ning need on kehtivad kõigile koolitusasutustele, kellel on õigus korraldada koolituskursusi ja väljastada koolituse läbimisel kutsekvalifikatsiooni tunnistusi või koolitustunnistusi.

Kutseharidus ja -koolitus Küprosel

Kutseharidus ja -koolitus Küprosel on peamiselt riiklik, seda pakutakse erinevatel tasanditel.

Varaseim tase, kus kutseõpe on kättesaadav, on keskharidustase tehnikakoolides, sealhulgas õhtustes tehnikakoolides. Keskhariduse tasemel pakutakse erinevate alade kutseõpet nii teoreetilisel kui praktilisel suunal. Õpingute kestus on kolm aastat.

Koolilõputunnistused (ISCED 354, EQF tase 4) antakse välja kummagi suuna edukal lõpetamisel ja need on samaväärsed üldkeskhariduse tunnistusega.

Kutseharidus ja -koolitus on kättesaadav ka kaasaegse töökohapõhise õppe kaudu (NMA). Töökohapõhine õpe, mida rahastab Küprose valitsus ja Euroopa Sotsiaalfond, on suunatud noortele vanuses 14-21 aastat kahel tasemel – ettevalmistav ja põhiõpe (preparatory and core). NMA-s osalemine ei ole osa kohustuslikust haridusest ja on tasuta. Lisaks on Küprosel kutseharidus ja -koolitus laialdaselt kättesaadav töötajatele, töötutele, teistele tööturult väljaarvamise ohus olevatele rühmadele ja täiskasvanutele üldiselt.

Kutseharidus ja -koolitus Eestis

Kutseharidus ja -koolitus Eestis on peamiselt riiklik ning selle eesmärgiks on tagada kvalifitseeritud oskustöötajad, kes on võimelised paindlikult kohanema muutustega tööturul. Kaheksaastmelise Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) kutsestandardid põhinevad tööturu vajadustel ning on kutseõppekavade aluseks. Kutsehariduspoliitika väljatöötamisse ja rakendamisse on kaasatud sotsiaalpartnerid, kes aitavad vastata tööturu vajadustele.

Kutseõppeasutused pakuvad nii esmast kutseõpet kui ka täienduskoolitusi. Esmast kutseõpet pakutakse EKR(EQF) 2.-5. tasemel. Õppijad saavad valida statsionaarse koolipõhise õppe, töökohapõhise õppe ja mittestatsionaarse õppe vahel.

Kutseõppes õppijatele võimaldatakse finantstoetusi, et tagada võrdne juurdepääs haridusele, olenemata nende sotsiaal-majanduslikust olukorrast.

Kutsekeskhariduse kvalifikatsioon võimaldab ligipääsu kõrgharidusse või viienda taseme kutseõppesse. EKR (EQF) 4. ja 5. tasemel pakutakse ka jätkuõpet, mis eeldab keskhariduse või vastava kvalifikatsiooni omandamist.

Kutseharidus ja -koolitus Itaalias

Kutseharidus ja -koolitus Itaalias on realselt kooskõlas tööturu arenguga, pakkudes noortele ja täiskasvanutele kaasaegseid kutseõppe võimalusi. Kutsekoolitusi korraldavad kõigil tasemetel formaalses või mitteformaalses vormis erasektor, avalik sektor ja ettevõtted.

Itaalias on kahte liiki kutseõpet: esmane kutseõpe noortele, kes suunduvad esmakordselt töömaailma ja täiendusõpe täiskasvanutele, kes soovivad omandada uut kvalifikatsiooni ja oskusi.

Kutsekoole on kahel tasemel: esimene tase pärast põhikooli kahe- või kolmeaastase õppeajaga

valitud erialal regionaalses kutseõppeasutuses ja teisel tasemel IFTS – IFTS– Higher Technical Education and Training Institutes ja ITS – Higher Technical Institutes, milles õppijad saavad valida kutseõpet kolme või nelja-aastase õppeajaga.

Itaalia hiljutise kutsehariduse ja -koolituse reformi kohaselt on kutsekoolides toimunud üleminek kuuelt õppevaldkonnalt 11-le. Lisaks sätestati reformiga kooli- ja laboriharidusele pühendatud aja osakaalu suurendamine esimese kahe aasta jooksul kuni 40%-ni ja viimase kolme aasta jooksul kuni 50%-ni. Itaalias pakub ja rahastab koolitust ka erasektor. Kolmanda taseme koolitust pakuvad ka tasuta ülikoolid, vabatahtlikud ühendused ja valitsusvälised organisatsioonid.

Kutseharidus ja -koolitus Poolas

Kutseharidus ja -koolitus Poolas on samuti juba mitu aastat läbi teinud suuri reforme. Mitmeid põhimõttelisi muudatusi tehti kutseharidussüsteemis eesmärgiga parandada selle kvaliteeti ja efektiivsust ning asja- ja ajakohasust tööandjate ja tööturu vajadustega seoses.

Kutsealade kirjeldused muudetud kutsealade liigituses põhinevad kvalifikatsioonidel. Kutsehariduse klassifikaator hõlmab umbes 200 ametit, 250 kvalifikatsiooni

ning kutseharidust ja -õpet pakkuvate asutuste tasemeid.

Reformitud kutsehariduse ja -koolituse süsteem hõlmab ka asutusi, mis pakuvad laiemaid võimalusi kutsekvalifikatsiooni omandamiseks, eelkõige:

1. kutse- ja täiendõppekeskused: pakkuda laiemat koolituste valikut ja suurendada koostöövõimalusi tööandjatega.
2. täiskasvanute kutsekvalifikatsiooni kursused: kutsekoolitused koolivälises keskkonnas, mis võimaldavad õppijatel sooritada eksameid, mille tulemuseks on kvalifikatsioon konkreetsel kutsealal

2.2 Tööpõhine õpe kutsehariduses ja -koolituses

Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuse (CEDEFOP) sõnastiku kohaselt seisneb tööpõhise õppe määratlus "teadmiste ja oskuste omandamises ülesannete täitmisel ja reflekteerimisel reaalsetes töösituatsioonides, kas siis töökohal või kutseõppeasutuses".

Põhimõtteliselt koosneb see "töötamisest", nagu nimigi osutab, praktilistes tundides, distantsõppe osas kohandades õpistrateegiaid, kaasates nii õpilasi kui õpetajaid ning parandada õppemeetodeid, eriti kõige raskemate osade/teemadega, mida distantsilt õpetada.

Vastavalt Gray, 2001, tööpõhine õpe hõlmab:

- "Õpi töö jaoks"; mis on lihtsaim viis spetsialistide õpetamiseks. Peamine ülesanne on koolitada õpilast tööturule või töökohale. Tavaliselt hõlmab see praktikat või simulatsioone töökohal.
- "Õppimine tööl"; mis hõlmab õppimist töökeskkonnas endas, hõlmab tavaliselt õppekava olemasolu, kuid toimub ettevõttes.
- "Õppimine töö kaudu"; hõlmab töökeskkonna ja töö enda kasutamist ning põhineb analüüsil, uurimistööl, teadmiste konstrueerimisel, hindamisel ja õppekava koostamisel.

Tööpõhise õppe mõiste ei ole uus ja selle järgi võib leida mõnedest olulistest autoritest, nagu Dewey, 2002, kes kasutasid tööd ja praktikat õpilase stimuleerimiseks ja mõnede tingimuste simuleerimiseks, et aidata õpilasel edasi areneda.

Tööpõhise õppe muud omadused on kontseptsioon, et õppimine võib toimuda kõikjal, näiteks töökeskkonnas, kogukonnas või kodus.

Koos traditsioonilise kutsehariduse ja -koolitusega on paljud Euroopa riigid rakendanud töökohapõhise (õpipoisiõppe) programme osana tööpõhisest õppest (WBL)

Eestil on töökohapõhise õppe programm, kuid võrreldes traditsioonilist kutseõpet ja töökohapõhist õpet, on see siiski marginaalne.

Töökohapõhine õpe (õpipoisiõpe) on kutsehariduse erivorm, mille puhul ettevõtetes või asutustes läbiviidavate praktiliste ülesannete suhtarv hõlmab vähemalt kahte kolmandikku õppekavast.

Õpilane saavutab õppekavas kirjeldatud õpiväljundid, täites tööülesandeid ettevõttes. Ülejäänud õppetöö toimub koolis.

Töökohapõhine õpe viiakse läbi kooli, õpilase ja töötaja vahelise praktikalepingu sõlmimisel, milles sätestatakse poolte õigused ja kohustused ning õppeprotsessi täpsed üksikasjad. Tööandja peab hüvitama õpilasele täidetud ülesanded praktikalepingus kokkulepitud summa ulatuses. Kokkulepitud palk ei tohi olla väiksem valitsuse kehtestatud kohustuslikust miinimumpalgast. Juhul, kui õpilane ja töötaja on juba seotud kehtiva töölepinguga, lisatasu ei maksta.

Töökohapõhise õppevormi laiendamine Eestis on olnud kutseõppesüsteemi üks peamisi eesmärke aastani 2020.

Tööpõhise õppe mõiste ei ole Eesti kutsekoolides hästi teada, kuid meetodite sisu kasutatakse laialdaselt kõikides kutsekoolides: reaalelu projektid, õpilasfirmad, töötoad, töövarjuks olemine, koolitused ettevõtetes jne.

Itaalias kirjeldatakse tööpõhist õpet kui koolitust, mis erineb traditsioonilisest klassiruumi põhise koolitusest, nagu integreeritud tööõpe, paindlik koolitus, oskustepõhine õpe, probleemide analüüs ja lahendamine, seega õppimine, mis integreerib tööd ja kogemusliku mõõtme hariduses või koolituses. Tööpõhine õpe hõlmab teadmiste ja oskuste omandamist, täites ülesandeid ja tegevusi kutsealases kontekstis nii töökohal kui ka kutseõppeasutuses, esindades seega reaalses töökeskkonnas toimuvat õppimist tööalases tegevuses osalemise kaudu, olenemata sellest, kas õppijad on noored, üliõpilased, töötud või töötajad ning kas neile makstakse palka või mitte. Selle tegevuse tulemuseks on tõeliste väärtuste ja teenuste tootmine, mis mõjutab kõiki haridus- ja täienduskoolitustasemeid.

Küprosel alustas töökohapõhise õppe programm NMA tegevust 2012/2013. õppeaastal. NMA on suunanud 14–21-aastastele noortele kahel õpipoisiõppe tasemel: ettevalmistaval ja põhilisel tasemel.

Õpilased, kes ei ole läbinud kohustuslikku haridust põhikooli programmides (gümnaasiumi kolmas aste), saavad registreeruda **ettevalmistaval õpipoisiõppe tasemel**.

Õpilased, kes on läbinud kohustusliku hariduse või läbinud ettevalmistava õpipoisiõppe, võivad

registreeruda **põhiõppeastmele**.

Ettevalmistav õpiposiõpe ei hõlma töötamist, vaid on alternatiivne haridus- ja koolitusvorm 14–16-aastastele õpilastele, kellel on selle üheaastase programmi kaudu võimalus arendada oma matemaatika- ja kirjaoskust, tutvuda töömaailmaga.

Põhiõpe kestab kolm aastat ja hõlmab nii kutseõpet koolis kui ka praktilist õpet ettevõtetes. Praktikandid sõlmivad tööandjaga lepingu, mis reguleerib peamiselt nende töötingimusi. Praktikandid läbivad praktilisi koolitusi ettevõtetes kolm päeva nädalas, kus neile makstakse töö eest tasu ja nad saavad teoreetilist koolitust kaks päeva nädalas, osaledes tehnikakoolide tundides.

Tööpõhine õpe ja kõrgharidus: Küprosel ei ole veel üliõpilaste praktikat käsitlevaid riiklikke õigusakte. Praktikakohti saavad ja korraldavad ülikoolid või kutseühingud nagu arhitektide ja inseneride kutseliit ja muud sidusrühmade ühendused või mõnikord ettevõtted.

Küprosel on tööpõhine õpe praegu vähearenenud ja piirdub konkreetsete inimeste jõupingutustega karjäärikontorites või mõnel juhul ettevõtetes / mitte hästi korraldatud algatusega. Ülikoolide professorid on vastu ja ettevõtted kõhklevad, sest neil puudub motiiv ja otsene kasu. Üliõpilastel/vilistlastel puudub ka motiiv, välja arvatud juhul, kui see on osa nende õppekavast. Isegi nendel juhtudel puudub praktikast saadav kasu.

Poola tööpõhine õpe (WBL) ei ole veel ametlikult määratletud. Selle küsimuse kohta on vähe allikaid ja ametlikku määratlust ei ole. Tööpõhist õpet mõistetakse üldiselt töökeskkonnas toimuva kutseõppe vormina, mis viitab tegevusele ettevõttes/asutuses.

Tööpõhise õppe liigid Poolas:

- praktiline koolitus kutseharidus- ja -koolitusasutustes (töötoad koolis), täiendõppekeskustes ja kutseõppekeskustes.
- ettevõttesisene koolitus.
- tööandjaga (võib korraldada erineval viisil, osaliselt või täielikult tööandja ruumides, sealhulgas nii teoreetiline kui praktiline õpe).
- Koolitused töökohal - kestavad 4 kuni 12 nädalat, sõltuvalt ametialast.
- õpiposiõpe.
- alaealiste tööhõive (15–18-aastaste) madalama kesk- või põhiharidusega noorte kutseõppe eesmärgil.

Kõige sagedamini toimub see kutsealase koolituse vormis, milleks on teoreetilise haridusega õpiposiõpe, mis toimub esimeses etapis koolis (või koolivälises vormis) ja tööandja poolt töölepingu alusel korraldatav praktiline koolitus.

3. Õppimine ja õpetamine pandeemia ajal

Viimastel aastatel on ühiskonna jaoks muutunud üha olulisemaks uued õppimisviisid.

Digitehnoloogia on mõjutanud haridust, koolitust ja õppimist, arendades paindlikumaid õpikeskkondi, mis on kohandatud väga muutuva ühiskonna vajadustele.

3.1 Planeerimine ja korraldamine

SEISUKOHT. Planeerimine distantsõppes: tunniplaani alusel

Uuringus osalenud õpetajad vastasid küsimusele "Kuidas sa plaanisid õpetamist pandeemiaaegses praktilises õppes?" skaalal "regulaarselt, aeg-ajalt, harva, mitte kunagi"

Õppetöö planeerimine pandeemiaaegses distantsõppes toimus peamiselt tunniplaani alusel (77,3% vastanutest regulaarselt, 12,5% aeg-ajalt). Suur osa vastanud kutseõpetajaid seadis konkreetseid tähtaegu ülesannete täitmiseks (61,4% vastanutest regulaarselt, 23,9% aeg-ajalt), samuti esines palju päeva kaupa planeerimist (52,3% kõigist vastanutest). Suhteliselt palju (47,7% regulaarselt, 31,8% aeg-ajalt) kasutati erinevaid ülesandeis erineva tasemega õpilastele, veidi vähem individuaalõpet (23,9% vastanutest regulaarselt, 34,1% vastanutest aeg-ajalt).

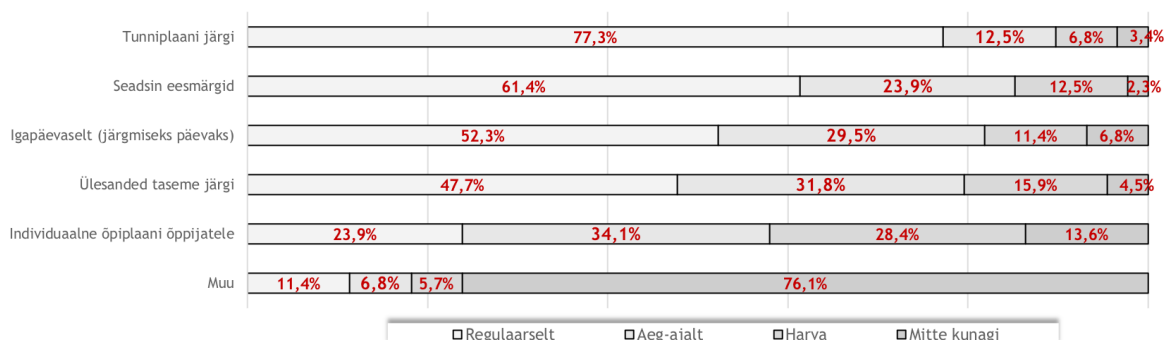
PLAANIMINE DISTANTS-ÕPPES

Kõige enam: Tunniplaani alusel

Kõige vähem: Individuaalne õppeplaan

Õpetajatel tuli teha lisatunde õpilastega, kes ei saanud õppematerjalidest aru või ei jõudnud õigeaegselt virtuaalsesse tundi. Hariduslike erivajadustega õppija puhul oli võimalus kasutada abiõpetajat („õpiraskustega õpilastele on abiõpetaja, kes töötab minuga koos ja vastavalt plaanile")

Kuidas sa plaanisid õpetamist pandeemiaaegses praktilises õppes?

Joonis 5. Praktilise õppe planeerimine pandeemia ajal

Tunniplaani alusel õppetöö planeerimine toimus 100% Poola ja 85,7% Bulgaaria kutseõppes. Teistes riikides oli tunniplaani alusel distantsõppe planeerimist mõnevõrra vähem, kuid kõikjal oli see siiski valdav õppetöö planeerimise alus. Päeva kaupa planeerimist nimetati regulaarsena kõige enam samuti Bulgaaria (71,4%) ja Poola (68,8%) õpetajate poolt, millest võib järeldada, et lisaks toimivale tunniplaanile tehti detailsemad plaanid järgmiseks päevaks.

Õppetöö planeerimist päeva kaupa, järgmiseks päevaks esines kõikides riikides, kuid regulaarselt kõige vähem Küprosel ja Itaalias (mõlemas 33,3%) ja ka Portugalis (regulaarselt 43,8%)

Tähtaegade alusel õppetöö planeerimist esines kõige enam Poola kutseõpetajate hulgas (100% regulaarselt), teistes riikides oluliselt vähem – Eestis 60,0% regulaarselt ja Itaalias 53,3% regulaarselt.

Õppeülesannete eristamist erineva tasemega õppijatele kasutasid kõige enam Bulgaaria (85,7% regulaarselt) ja Poola õpetajad (56,3% regulaarselt), kõige vähem Itaalia (26,7% regulaarselt) ja Eesti (33,3% regulaarselt) kutseõpetajad.

Individuaalseid õppeplaanide kasutati suhteliselt vähe kõikides riikides, kuid kõige enam Poolas (37,5% regulaarselt) ja Bulgaarias (28,8%) ning kõige vähem Itaalias (6,7%) ja Eestis (13,3%).

Tunniplaani alusel õppetöö planeerimine esimese valikuna näib vajalik ning aitab õpilastele seada teatud rutiini kiirete muutuste või kriisi olukorras.

3.2 Õppetegevused

SEISUKOHT. Õppetegevused: õpilaste kaasamine reflekteerivatesse tegevustesse ja individuaalsed ülesanded

Uuringus osalenud kutsehariduse ekspertidelt küsiti õppeülesannete ja -tegevuste kohta pandeemiaaegses tööpõhises õppes ("Palun mõtle õppeülesannetele ja -tegevustele pandeemia ajal tööpõhises õppes") ning neid hinnati skaalal "regulaarselt, aeg-ajalt, harva, mitte kunagi"

Kutseõpetajate vastustest kujunes järgmine kasutatavate õppeülesannete ja -tegevuste pingerida:

1. Julgustasin õpilasi väljendama oma vaateid selle kohta, mida nad õppisid (76,1% regulaarselt, 15,9% aeg-ajalt)
2. Suunasin õpilasi lugema, kuulama või vaatama täiendavaid materjale veebilingi kaudu (59,1% regulaarselt, 31,8% aeg-ajalt)
3. Ma andsin õpilastele individuaalsed ülesanded (44,3% regulaarselt, 38,6% aeg-ajalt)
4. Mul olid ülesanded sõltumatuks uurimuslikuks tegevuseks ja palusin tulemused endale saata (42,0% regulaarselt, 27,3% aeg-ajalt)
5. Suunasin õpilasi muudele loovtegevustele ja palusin tulemused endale meilile saata (37,5% regulaarselt, 37,5% aeg-ajalt)
6. Ma andsin ülesanded paaridele või tiimidele (37,5% regulaarselt, 36,4% aeg-ajalt)
7. Kasutasin projektipõhist õpet paarides või tiimides (30,7% regulaarselt, 30,7% aeg-ajalt)
8. Rakendasin erinevate ainetega integreeritud õppetegevusi (29,5% regulaarselt, 45,5% aeg-ajalt)
9. Suunasin tegema kirjalikke töid (referaadid, lood, esseed) (21,6% regulaarselt, 29,6% aeg-ajalt)

Kõige enam

- (1) Õppimise sisuline reflekteerimine
- (2) Täiendav lugemine/kuulamine
- (3) Individuaalsed ülesanded õpilastele

Kõige vähem

- (1) Kirjalikud tööd
- (2) Teemade integreerimine
- 3) Õppimine paaris või meeskonnas

Lisaks pakuti järgmisi õppeülesandeid ja -tegevusi: projektid (2), projektid videojuhendite alusel, vaatasid videosid YouTube's, töölehte täitmine, mängud, testid teoreetiliste teadmiste kontrolliks. Samuti "Mõnikord ma palusin õpilastel minna loodusesse jalutama"

Kutseõpetajate hulgas kõige kasutatavama õpetamistegevuse, õppijate arvamuse avaldamise julgustamise osas paistavad silma Poola õpetajad, kellest 87,5% teevad seda regulaarselt ja 12,5% aeg-ajalt ning Bulgaaria õpetajad (vastavalt 78,6% ja 7,1%). Kõige vähem kasutavad seda õppetegevust Itaalia (66,7% regulaarselt ja 6,7% aeg-ajalt) ja Eesti kutseõpetajad (66,7% regulaarselt ja 26,7% aeg-ajalt).

Kõikide õpetajate poolt kõige vähem kasutatavat kirjalike ülesannete andmist esines teistest enam Poolas (43,8% regulaarselt ja 12,5% aeg-ajalt) ja Portugalis (31,3% regulaarselt ja 31,3% aeg-ajalt).

Kõige vähem kasutati kirjalikke ülesandeid Itaalia (60,0% mitte kunagi) ja Bulgaaria (50,0% mitte kunagi) kutseõpetajate poolt.

Tulemustest selgub, et õpilaste koostööd kasutati distantsõppe perioodil suhteliselt vähe (umbes kolmandik õpetajatest regulaarselt). Edasise **soovituse**na võiks oluliselt rohkem anda ülesandeid paaridele või rühmadele, kasutada projektõpet ning integreerida erinevate teemade õppetegevusi

3.3 Hindamine

SEISUKOHT. Hindamismeetodid: eristav ja kujundav hindamine

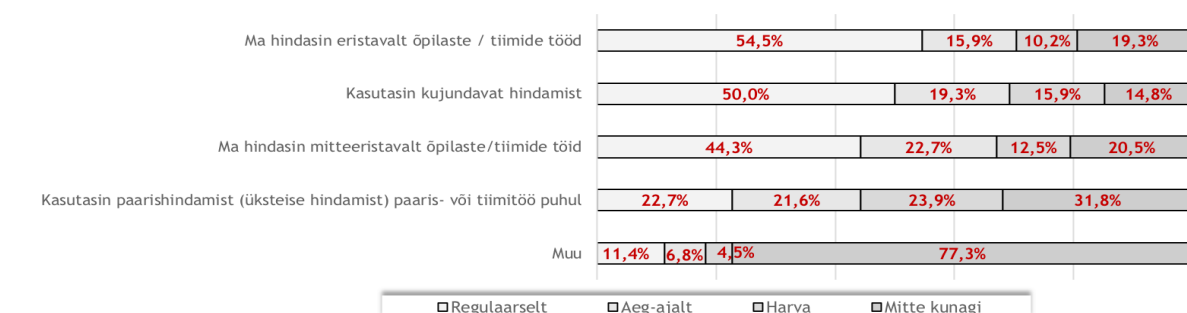
Kasutatud hindamismeetodeid paluti hinnata skaalal "regulaarselt, aeg-ajalt, harva, mitte kunagi"

HINDAMINE

Kõige enam: Eristav hindamine

Kõige vähem: Vastastik-hindamine

Mõeldes hindamisele pandeemiaaegses tööpõhises õppes

Joonis 6. Hindamine pandeemia ajal

Hindamismeetodite hulgas (joonis 6) **domineerib eristav hindamine**, mida kasutasid pandeemiaaegses distantsõppes regulaarselt 54,5% õpetajatest ja aeg-ajalt 15,9% õpetajatest. Samas 19,3% vastanud õpetajatest eristavat hindamist distantsõppes ei kasutanud.

Kujundavat hindamist kasutas regulaarselt 50,0% vastanutest ja aeg-ajalt 19,3% vastanutest.

Vastastikhindamist (paarishindamine) kasutas regulaarselt vaid 22,7% vastanutest ja aeg-ajalt veel 21,6% vastanutest. Muude hindamismeetodite osas toodi välja enesehindamist (4), valikulist hindamist ("Valisin juhuslikkuse alusel välja 3 õpilast ja palusin neil saata oma märkmetest fotod", "hindasin õpilaste aktiivsest osalust veebipõhises tunnis"), teste ("veebipõhised testid", "valmistasin ise testid")

Hindamisküsimuse tulemustes ilmneb samuti **koostöö vähesus**, oluliselt enam võiks kasutada vastastikhindamist, mis arendab nii hindajat kui hinnatavat ning suurendab õppija kaasatust õppeprotsessi.

3.4 Tagasiside kogumine

SEISUKOHT. Õpilaste tagasiside kogumine: läbi digitaalsete suhtlemiskanalite

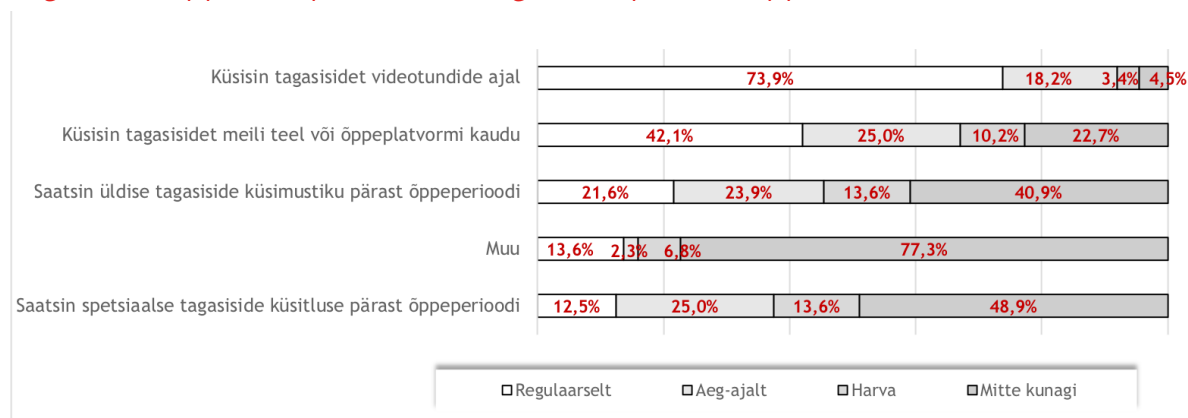
Tagasiside kogumist õppijatelt hinnati skaalal "regulaarselt, aeg-ajalt, harva, mitte kunagi". Tagasisidet küsiti õpilastelt (joonis 7) kõige enam videotundide toimumise ajal (73,9% regulaarselt ja 18,2% aeg-ajalt), kuid üsna sageli küsiti tagasisidet ka e-maili või õppeplatvormi kaudu (42,1% regulaarselt ja 25,0% aeg-ajalt).

TAGASISIDE KOGUMINE

Kõige enam: Videotundide ajal

Kõige vähem: Spetsiaalse küsimustiku abil

Tagasiside õppijatelt pandeemiaaegses tööpõhises õppes

Joonis 7. Tagasiside õppijatelt

Kõige vähem kasutati õppijate tagasisideks spetsiaalset küsimustikku õppeperioodi järel (12,5% regulaarselt ja 25,0% aeg-ajalt, 48,9% mitte kunagi).

Õppijatelt tagasiside saamiseks nimetati veel digivahendeid (mentimeter), iga tunni lõpus tagasiside küsimine, jooksvalt tagasiside küsimine, vestluse käigus vastavaid küsimusi esitades, sotsiaalmeedia ja vestlusakende (chat) kaudu, kooli juhtkonna poolt vastava keskkonna kaudu.

Õppijate tagasiside on väärtuslik infoallikas õpetajale õppeprotsessi parendamiseks ja õpitulemuste paremaks saavutamiseks, seetõttu on vajalik seda hoolikalt kavandada ja lisaks jooksvalt küsitud tagasisidele ja aktiivsele kuulamisele, kasutada ka ettevalmistatud spetsiaalset (lühike ja lihtne) küsimustikku, mis võimaldab laialdasemat (kõigilt korraga) ja võrdlevat tagasisidet.

3.5 Erisused õppijatele (individuaalne õpitee)

SEISUKOHT. Erisuste mõistlik kohandamine (individuaalsed juhendamised ja tähtajad)

Uuringus osalenud õpetajatelt küsiti "Erisuste kasutamist tööpõhises õppes pandeemia ajal" skaalal "regulaarselt, aeg-ajalt, harva, mitte kunagi".

Õppijatele erisuste loomisel (individuaalne õpiteme) pandeemiaaegses kutseõppes kasutati vastajate hinnangul kõige enam (joonis 8) individuaalseid sessioone (37,5% regulaarselt, 35,2% aeg-ajalt). Pea samal määral (37,5% regulaarselt, 33,0% aeg-ajalt) hinnati õppijaid erinevalt, arvestades nende individuaalseid võimeid.

Riikide arvestuses oli kõige enam individuaalseid sessioone õpiraskustega õppijatele Poola (56,3% regulaarselt), Bulgaaria (50,0% regulaarselt) ja Portugali (50,0% regulaarselt) õpetajatel, kõige vähem (6,7%) Itaalia õpetajatel. Hindamise erisust rakendasid kõige enam Poola (62,5% regulaarselt) ja kõige vähem Eesti (0,0%) õpetajad.

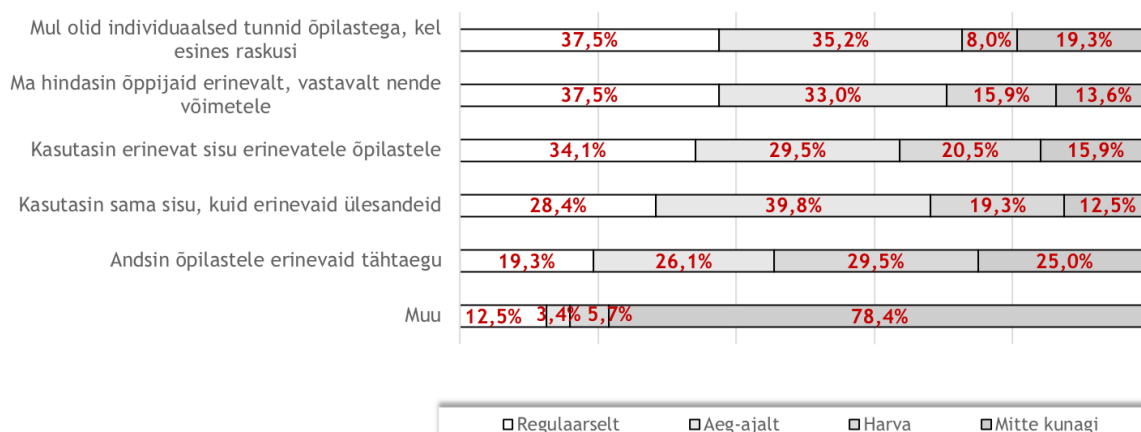
Pakutud meetoditest kõige vähem, kuid siiski märkimisväärselt kasutati erinevate tähtaegade andmist õppijatele (19,3% regulaarselt, 26,1% aeg-ajalt). Seejuures Poola õpetajad kasutasid seda üsna palju (43,8% regulaarselt ja 31,3% aeg-ajalt), kuid Bulgaaria õpetajad mitte eriti (0,0% regulaarselt ja 21,4% aeg-ajalt).

ERISUSED ÕPPIJATELE

Kõige enam: Individuaalsed tunnid

Kõige vähem: Erinevad tähtajad

Erisused õppijatele pandeemiaaegses tööpõhises õppes

Joonis 8. Erisused õppijatele

Vabavastustena lisati veel: „moodustasin õpilaste gruppe ülesannete lahendamisel, et igaüks õpiks teistega koos töötama“, „egin privaatseid koosolekuid, et arutada raskeid küsimusi“, siiani otsin uusi võimalusi, nagu e-raamatud, joonised, koomiksid“

Tulemustest ilmneb, et vajadusel õpetajad toetavad neid, kes õppetöös maha jäävad, kuid erinevaid tähtaegu õpilastele kasutab regulaarselt vaid 19,3% õpetajatest. Ühesugused tähtajad on õppijate võrdsuse seisukohalt kindlasti olulised ja ka õppekorralduses on kindel ajaraamistik, kuid õppija individuaalse arengu seisukohalt on õppimiseks kuluv aeg kahtlemata väga erinev. Personaalse õpiteme huvides võiks kaaluda ka tähtaegade põhjendatud eristamist.

3.6 Õppijate toetamine

Õpetajatelt küsiti "Millist tuge te õpilastele pakkusite?" skaalal "regulaarselt, aeg-ajalt, harva, mitte kunagi".

Läbiviidud küsitlusest selgub, et pandeemiaaegses distantsõppes pakuti palju **individuaalseid**

konsultatsioone ja nõustamist, nii õppijate nõudmisel (59,1% regulaarselt, 26,1% aeg-ajalt) kui ka õpetajapoolse initsiatiivina (56,8% regulaarselt, 27,3% aeg-ajalt)

Kõige enam pakkusid konsultatsioone nõudmisel Poola (75,0% regulaarselt) ja Bulgaaria (71,4% regulaarselt) õpetajad, kõige vähem Eesti õpetajad (40,0% regulaarselt). Arvestades, et samas suurusjärgus olid lisaks ka veel individuaalsed konsultatsioonid õpetaja initsiatiivil, saame järeldada õpetajate koormus õppijate individuaalsel nõustamisel suurenes distantsõppe perioodil oluliselt.

85% õpetajatest pakkusid individuaalseid konsultatsioone ja nõustamist distantsõppes

Grupinõustamist väiksemates gruppides pakuti vastanud õpetajate poolt mõnevõrra vähem (29,5% regulaarselt, 34,1% aeg-ajalt)

Eripetsialisti tugi õppijate nõustamisel oli õpetajatega võrreldes tagasihoidlikum (19,3% regulaarselt, 19,3% aeg-ajalt), seejuures kõige enam oli erispetsialiste nõustamist Poolas (50,0% regulaarselt, 12,5% aeg-ajalt) ja kõige vähem Küprosel (0,0% regulaarselt, 16,7% aeg-ajalt)

Vabavastusena toodi välja õpilase usaldus õpetaja suhtes "Õpilased teavad, et nad võivad minu peale loota ja vastavalt nende vajadustele räägivad nad mulle kooliga seotud või isiklikest probleemidest."

3.7 Õppijate vajadus tugiteenuste järele

SEISUKOHT. Digitaalses kutsehariduses ja -koolituses on vaja õppijate laialdast toetamist

Avatud küsimusele "Millist täiendavat toetust vajasisid õppijad pandeemiaaegses virtuaalses tööpõhises õppes?" andsid vastanud kutseõpetajad väga palju erinevaid vastuseid.

- **Tehnilised oskused ja digitaalne kirjaoskus**

Kõikide partnerriikide õpetajate arvates vajasisid õpilased täiendavat tuge tehniliste oskuste ja digitaalse kirjaoskuse arendamisel:

"IT põhioskused ja distantsõppe oskused: kuidas ühendada, kuidas faile saata, kuidas sisule ligi pääseda jne" (BG)

"Peamiselt riistvara tugi ja minimaalne abi mõne tarkvara jaoks:" (IT)

"Juhised uute tehnoloogiavormide kasutamise kohta" (CY)

"Kuidas neid platvorme kasutada, kus on nende kodutööd " (EE)

"Abi spetsialiseeritud programmide installimisel" (PL)

"Digitaalne kirjaoskus: mõnedel õpilastel oli raskusi tehniliste tegevustega, nagu telefonis video filmimine või süsteemi üleslaadimine" (PT)

- **Seadmed ja ühendused**

Mõnikord oli vaja täiendavat abi seadmete hankimisel või ühenduste kindlustamisel

"Ühendusega seotud probleemid, Interneti-ühenduse puudumine (sealhulgas juhul, kui Interneti-ühendus on maapiirkonna asukoha tõttu halb)" (PT)

"Sülearvuti kui õppevahend kodus" (EE)

"Neil ei olnud seadmeid ega Interneti-ühendust, et tagada sünkroonne õppeprotsess suure ekraaniga, mitte telefoniga."(BG)

- **Distantsõpe nõuab selgemaid juhiseid**

Distantsõppes, kus õpetaja ja õpilase otsene kontakt puudub, on vaja oluliselt selgemaid juhiseid õppeülesannete täitmiseks

"Õpitee ja koolitusprogrammi selge struktuur" (CY)

"Õppeülesannete selgitamine" (EE)

- **Ühised platvormid ja õpetajate koostöö**

ÕPPIJATE VAJADUS TOETAMISE JÄRELE

- tehnilised oskused ja digitaalne kirjaoskus
- seadmed ja ühendused
- distantsõpe nõuab selgemaid juhiseid
- ühised platvormid ja õpetajate koostöö
- veebipõhised vahendid ja juhised
- lisakoolitused ja -konsultatsioonid
- personaalne lähenemine
- psühholoogiline tugi
- vanemate roll

Olukorras, kus õpetajad pidid kiiresti otsustama, milliseid platvorme ja programme kasutada õppeprotsessis, võis juhtuda, et õpilasel tuli neid kasutada korraga mitmeid ja see tõi kaasa täiendavat segadust. Õpetajate koostöö õppeprotsessis muutus olulisemaks.

"Nad palusid õpetajatel kasutada ühiseid töö- ja suhtlemisplatvorme." (IT)

Tehniliste oskuste arendamine (kõikide riikide õpetajad)

- **Veebipõhised vahendid ja juhised**

Paljud vastajad nimetasid täiendavat vajadust online õppematerjalide järele.

"Ma kasutan palju videojuhendeid, nii et õpilastel on igal ajal konsultatsioonivahend" (PT)

"Üksikasjalikumad ja asjakohased selgitused, mida toetavad videomaterjalid ja reaalses demonstratsioon veebis" (BG)

"Täiendavad allikad õppimiseks" (CY)

"Õpilasted vajavad, et õppesisu oleks e-õppe platvormil lihtsal ja kättesaadaval viisil"(PT)

- **Lisakoolitused ja -konsultatsioonid**

Ilmnes selge vajadus täiendavalt õppeülesandeid selgitada ja konsulteerida

"Professionaalsed individuaalsed konsultatsioonid." (EE)

"Üha üksikasjalikumad suulised selgitused. Erinevate olukordade ja juhtumite kommenteerimine."(BG)

"Täiendavad ja individuaalsed konsultatsioonid" (PL)

- **Personaalne lähenemine**

Vastanute arvates suurenes distantsõppes vajadus individuaalsema lähenemise osas, samuti vajasisid õppijad individuaalset tagasiside edasiliikumiseks

"Personaalne lähenemine" (CY)

"Individuaalne/ personaalne süsteem õppeaja korraldamiseks ning ülesannete ja testide iseseisvaks täitmiseks" (BG)

"Õpetatava sisu individuaalne selgitus." (PT)

"Individuaalne tagasiside nende õppeprotsessi kohta. Individuaalne tagasiside tehniliste oskuste õppimise kohta" (EE)

- **Psühholoogiline tugi**

Paljud kutseõpetajad nimetasid täiendava psühholoogilise toe vajadust pandeemiaaegses distantsõppes, seda oodati nii õpetajatelt kui ka erialaspetsialistidelt. Probleemid, millega tuli tegeleda olid stress, ärevus, motivatsiooni puudumine distantsõppes osalemiseks.

"Minu tegevus koos kolleegidest psühholoogide ja õpetajatega hõlmas pidevat psühholoogilist-pedagoogilist tuge." (IT)

"Stressi ja muredega tegelemine" (PT)

"Ma arvan, et paljud õpilased võiksid kasutada psühholoogi toetust, kes õpetaks neile, kuidas oma isiklike probleemidega toime tulla.." (PL)

"Õpilastega ennetavalt suhtlemine, et kontrollida nende vaimset tervist ja ülesannete täitmist ning pakkuda neile sobivat tuge" (CY)

- **Vanemate roll**

Selles olukorras tajusid õpetajad vajadust suuremaks toeks lapsevanematelt, kellel oli lapsega kontakt ja kes sai teda otseselt mõjutada

“Ma arvan, et vanemad mängivad selles olukorras kõige olulisemat rolli ja omavad kontrolli, sest nad näevad, mis toimub lastega kodus, õpetaja saab sellises õppetöös läbiviimise vormis ainult kindlaks teha, kas õpilane täidab oma kooliga seotud kohustusi.” (PL)

“Oma vanemate toetust, sest õpilased on noored ja iseseisvalt on raske toime tulla.” (BG)

4. Tehnoloogia veebipõhises õpetamises ja õppimises

SEISUKOHT. Kutseõpetajatel ja -koolitajatel on head digioskused

vWBL uuringus osalenud andsid põhjalikku teavet tehnoloogia kasutamisest, teadlikkusest ja ootustest tehnoloogiale veebipõhise õppe toetamiseks

4.1 Tehnoloogia kasutamine

Oluline tulemus õpetajate oskuste ja kogemuste enesehindamisest IKT kasutamise kohta veebipõhises õppes, on kirjeldatud peatükis 1.2 ja joonisel 3 "Õpetajate teadmised ja oskused digitehnoloogiates".

Tähelepanuväärne on see, et suur hulk küsitlusele vastanutest omab enda hinnangul häid teadmisi ja oskusi info- ja kommunikatsioonitehnoloogias (vt joonist 3), eriti traditsiooniliste seadmete ja digitaalsete rakenduste osas. Kuigi nende enesehindamine väheneb järk-järgult võrreldes hindamiseks esitatud digivahendite keerukusega, teavad peaaegu pooled küsitletud õpetajatest ("hea" või „rahuldav“), mis on virtuaalreaalsus.

Kõige enam

- (1) MS Teams
- (2) Zoom
- (3) Google Meet

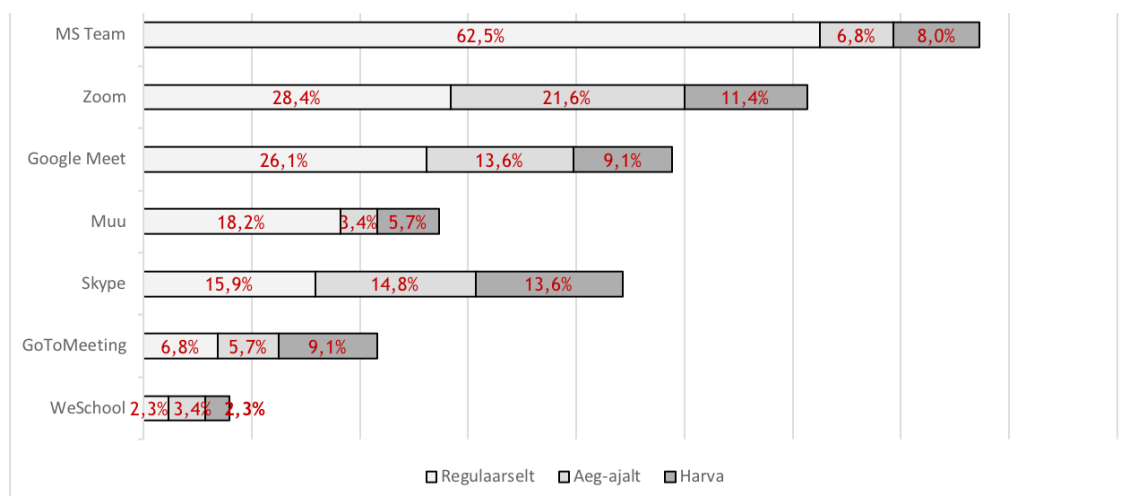
Kõige vähem

- (1) ClassMill
- (2) WeSchool
- (3) GoToMeeting

Õpetajal paluti hinnata ka, milliseid vahendeid nad pandeemia ajal kasutasid skaalal "regulaarselt, aeg-ajalt, harva, mitte kunagi". Tulemused näitavad, et kõige enam kasutati veebipõhises õppes õpetate poolt MS Team (62,5% regulaarselt, 6,8% aeg-ajalt) ja Zoom (28,4% regulaarselt, 21,6% aeg-ajalt) (joonis 9).

Joonisel domineerib "mitte kunagi" iga vahendi puhul tõenäoliselt seetõttu, et õpetajad valisid ühe konkreetse vahendi ja kasutasid seda kogu distantsõppe perioodi jooksul.

Veebipõhises õpetamises/koolitamises kasutasin peamiselt

Joonis 9. Veebipõhises õppes peamiselt kasutatud vahendid

Sellest hoolimata teatasid kõik õpetajad, et on regulaarselt kasutanud veebipõhist rakendust, kinnitades seega, et neil saavutatud head teadmised ja oskused digitaalsete vahendite kasutuselevõtuks veebipõhises õppes.

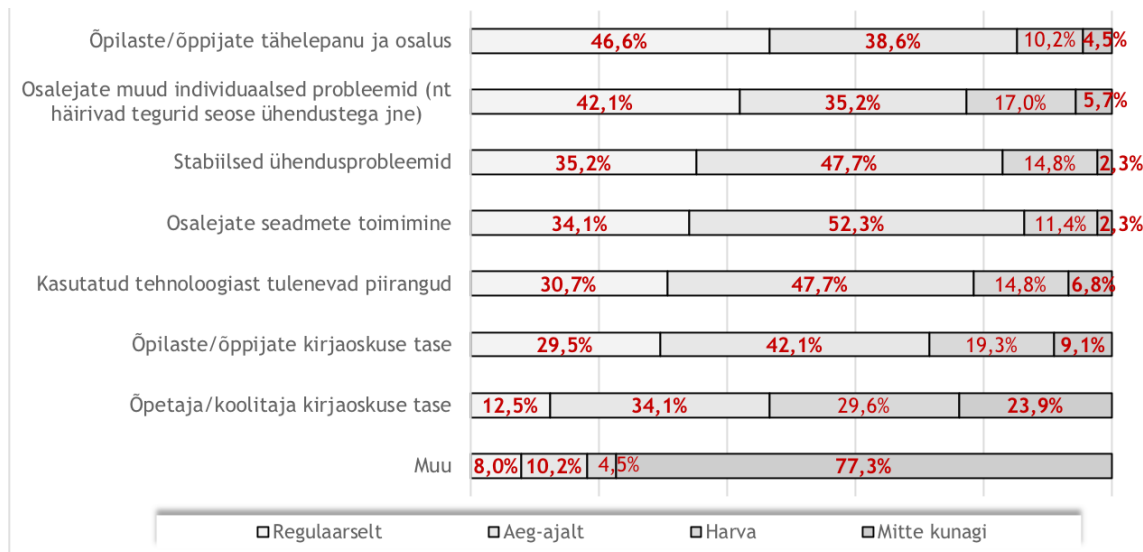
4.2 Võimalikud raskused ja väljakutsed

SEISUKOHT. Kutseõpetajad ja -koolitajad vajavad tuge, et: - täiendada oma digivahendite kasutamise pädevust; - paremini ületada digitaalsed takistused veebipõhisel õpetamisel.

vWBL projektis pöörati erilist tähelepanu õpetajate muredele ja raskustele IKT kasutamisel veebipõhises õpetamises. Küsimus "Arvestades sinu kogemust, millised on sinu arvates kõige keerulisem veebipõhisel õpetamisel või koolitamisel?" hinnati skaalal "regulaarselt, aeg-ajalt, harva, mitte kunagi." Enamik õpetajaid vastas (joonis 10), et suurimad väljakutsed on õpilaste tähelepanu ja osalemine (46,6% vastanutest regulaarselt ja 38,6% aeg-ajalt) ning tehnoloogia kasutamises tulenevad piirangud (42,1% regulaarselt ja 35,2% aeg-ajalt)

Kõige vähem probleeme põhjustas nii õpilaste kui ka õpetajate digitaalse kirjaoskuse tase. Vajalike oskustega oli raskusi 29,5% vastanutest (regulaarselt) õpilaste puhul ja 12,5% (regulaarselt) õpetajate puhul.

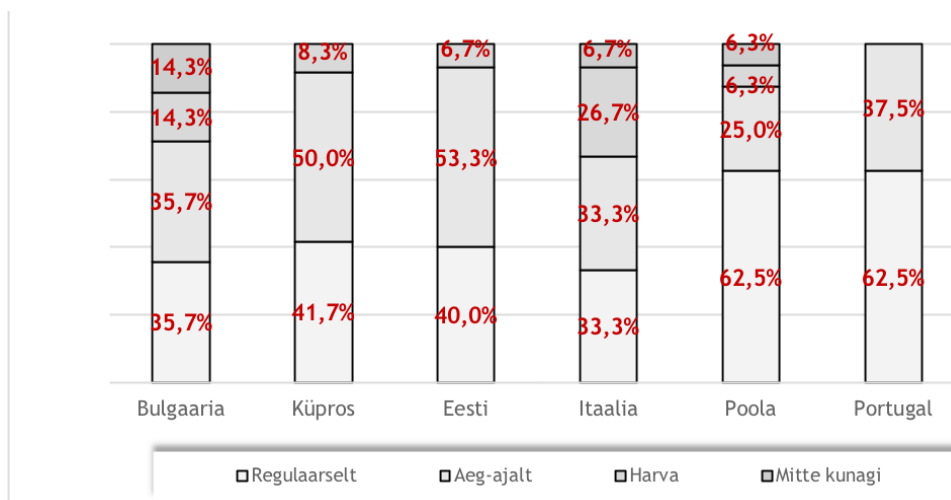
Arvestades sinu kogemust, mis on sinu arvates kõige keerulisem distantilt õpetamisel või koolitamisel?

Joonis 10. Suurimad raskused veebipõhises õppes

Mis puudutab õpilaste tähelepanu ja osalemist veebipõhises õppes, siis erinevused projektiriikides on märgatavad (joonis 11).

Õppijate tähelepanu ja osalus

Joonis 11. Raskused õppijate tähelepanuga riikide kaupa

Itaalias ja Bulgaarias esineb vastanute hinnangul see probleem "regulaarselt" 33,3%-lt 35,7%-le; Eestis ja Küprosel 40,0%-lt 41,7%-le; samal ajal kui Portugalis ja Poolas koguni 62,5% (regulaarselt).

Samamoodi on vastupidise hinnangu "mitte kunagi" puhul, mida väidavad ainult Poola, Itaalia ja Bulgaaria õpetajad (6,3%-lt 14,3%-le).

Kasutatud tehnoloogiast tulenevate õppimispiirangute kohta on välja toodud samuti lai hindamisulatus. Ainult Küprosel, Poolal ja Itaalias ei ole IKT-st tulenevaid piiranguid õppimisele

(8,3%-lt 13,3%-le), samas kui Bulgaaria, Portugali ja Poola õpetajad on teatanud selle probleemi püsivamast esinemisest (31,3%-lt 64,3%-le).

4.3 Praktilised harjutused ja ülesanded virtuaalses tööpõhises õppes

SEISUKOHT. Kutseõpetajate ja -koolitajate head digioskused on võetud kasutusele virtuaalses tööpõhises õppes

Õpetajatelt küsiti, kuidas nad viisid veebis läbi praktilist ja tööpõhist õpet Vastamiseks pakuti võimalusi, mille hulgast sai valida ühe või mitme vastuse vahel.

VIRTUAALNE TÖÖPÕHINE ÕPE

Kõige enam: **videoesitlus**

Kõige vähem: **audioesitlus**

Arvestades oma varasemaid kogemusi tööpõhises õppes, kuidas sa need veebis üle kandsid?

Joonis 12. Praktiline veebipõhine õpe

Vastused näitavad (joonis 12), et videoesitlused (26,1% vastanutest) ja õpetaja loo jutustamine koos slaidiesitlusega (21,6%) on praktilises ja tööpõhises õppes kõige enam kasutusel.

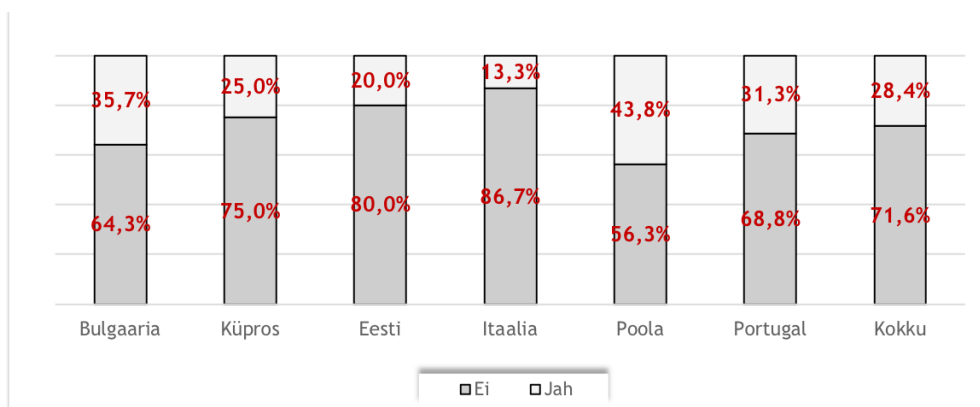
18,2% õpetajatest kasutas praktilise õppe läbiviimisel staatilist slaidiesitlust koos videote ja 17,0% staatilist slaidiesitlust.

4.4 Simulatsioonid veebipõhises õppes

SEISUKOHT. Kutseõpetajatel ja -koolitajatel on suur huvi paremate digioskuste omandamise vastu, et virtuaalse tööpõhise õppega edukalt toime tulla

Õpetajatelt küsiti, kas nad kasutavad oma õppetöös simulatsioonivahendeid valikutega "jah" või "ei" ja "kui jah, siis täpsusta".

Kas sa kasutasid keerulisemaid digitaalseid simulatsioonivahendeid reaalsete olukordade simuleerimiseks koolitusel/õppimisel?

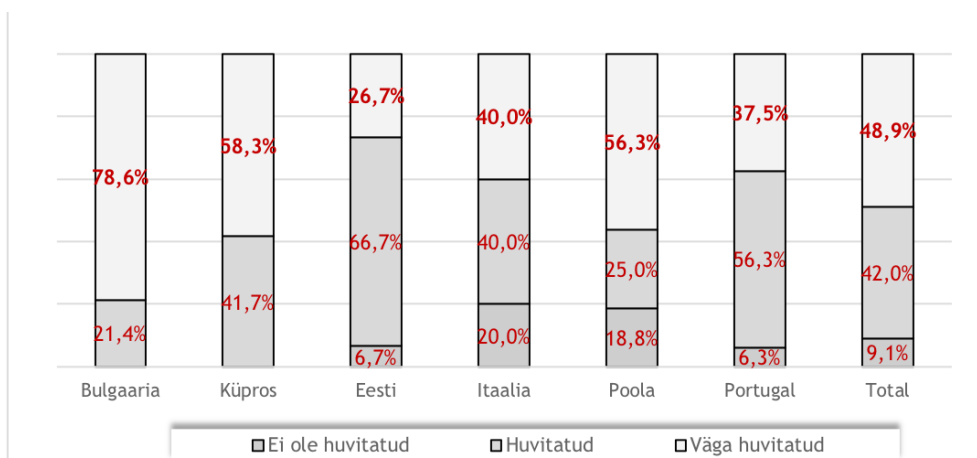

Joonis 13. Simulatsioonivahendite kasutamine õpetajate poolt veebipõhises õppes

Vastused näitavad, et enamik vastanud õpetajaid ei kasuta simulatsioone. Riikide võrdlusest (joonis 13) näeme, et Poola (43,8%) ja Bulgaaria (35,7%) kutseõpetajad kasutavad kõige rohkem simulatsioonivahendeid. Itaalia (13,3%) ja Eesti (20,0%) kutseõpetajate seas kasutatakse simulatsioonivahendeid kõige vähem.

Teine küsimus oli, kas õpetajad on huvitatud simulatsioonivahendite kasutamisest valikutega "väga huvitatud, huvitatud, ei ole huvitatud" ja "kui jah, siis täpsusta".

Kas oleksid huvitatud digitaalsete simulatsioonivahendite kasutamisest õppetöös?

Joonis 14. Õpetajad, kes on huvitatud simulatsioonivahendite kasutamisest

Nagu me näeme joonisel 14, on vastanute huvi simulatsioonivahendeid kasutada päris suur, eriti Bulgaaria õpetajate hulgas, kus seda soovivad kõik vastanud, neist 78,6% on väga huvitatud. Ka kõik Küprose õpetajad soovivad simulatsioonivahendeid kasutada. Teiste riikide vastanute hulgas on ka neid, kes ei ole huvitatud, kõige enam Itaalia (20,0%) ja Poola (18,8%) õpetajate hulgas.

5. Juhtimine ja õpetajate koostöö

SEISUKOHT. Kutseõpetajad ja -koolitajad vajavad rohkem teavet ning kolleegide vahelist koostööd ja suhtlemist, et parandada digiõppe juhtimist

Juhtimine pandeemia olukorras on kriisi juhtimine, milleks enamikul koolijuhtidel puudus ettevalmistus. Kriiside lahendamisel on mõningad universaalsed edutegurid (Raidma 2021), mis mõjutavad kõikide kriisidega toimetulekut ja tulemust:

- piisava info valdamine otsuste kujundamiseks ehk situatsiooniteadlikkus;
- probleemide lahendamiseks ehk kriisihalduseks vastav juhtimisstruktuur, selle mehitatus ja selle tegevuse õiguslik alus;
- omategemisjaotsuseid selgitav ja inimeste teadlikku käitumist kujundav kriisikommunikatsioon.

VAJALIK (MUUDATUSTE) JUHTIMISES

- piisav info otsustamiseks
- probleemide analüüsimine ja lahendamine
- selge kommunikatsioon

Läbiviidud küsitluse alusel saab järeldada, et puudus oli infost, selgetest juhistest, vastavast juhtimis- ja tugistruktuurist ja ka selgest kommunikatsioonist.

5.1 Planeerimine ja organiseerimine

Pandeemia algus 2020.a kevadel oli kõikide riikide jaoks ootamatu ja otsus koolide üleminekuks distantsõppele toimus tihti nõ üleöö. Seetõttu polnud koolidel plaani, kuidas distantsõpet läbi viia. Planeerimise ja organiseerimisega hakati tegelema töö käigus, samaaegselt õppetöö jätkumisega. See tekitas esimestel nädalatel palju segadust nii õpilaste kui ka õpetajate hulgas.

Seisukohta "Mul oli täielik teave, kuidas virtuaalne tööpõhine õpe on korraldatud meie organisatsioonis" hinnati skaalal "kehtib täielikult, pigem kehtib, kehtib vähesel määral, ei kehti üldse"

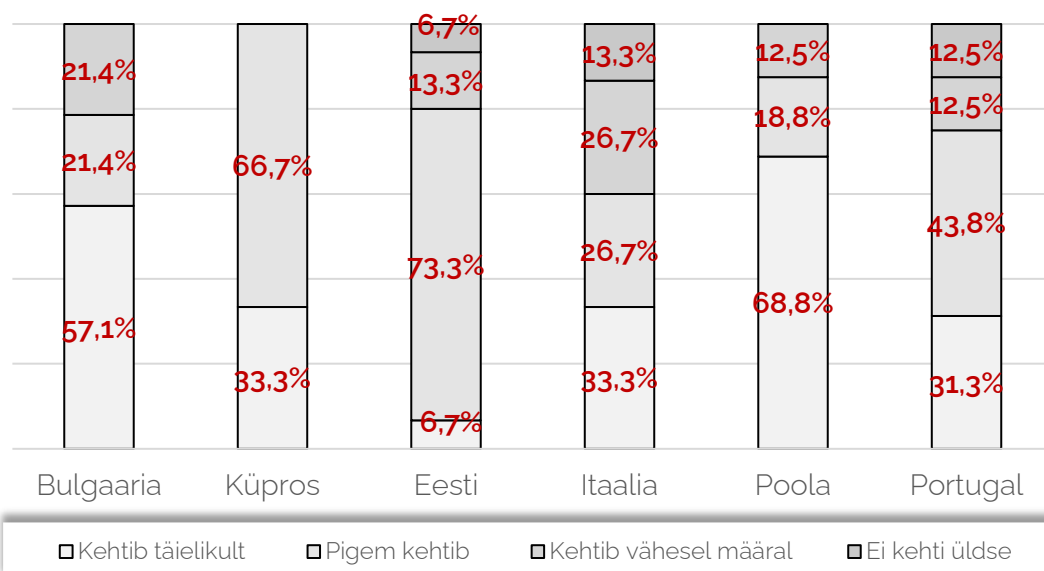
Uuringus osalenud õpetajatest vaid 38,6%-l (tabel 3) oli täielik informatsioon, kuidas virtuaalne tööpõhine õpe tema organisatsioonis korraldatud on.

	kehtib täielikult (1)	pigem kehtib (2)	kehtib vähesel määral (3)	ei kehti üldse (4)
Mul oli täielik teave, kuidas virtuaalne tööpõhine õpe on korraldatud meie organisatsioonis	38,6%	40,9%	14,8%	5,7%

Tabel 3. Info virtuaalse tööpõhise õppe korralduse kohta

Riikide võrdluses ilmnevad suured erinevused (joonis 15), teistest paremini olid virtuaalse tööpõhise õppe korraldusest informeeritud Poola (68,8% täielikult) ja Bulgaaria (57,1% täielikult). Kõige vähem informeeritud oli Eesti õpetajate hulgas (6,7% täielikult, 73,3% pigem kehtib) ja samuti Itaalia õpetajate hulgas (33,3% täielikult, 26,7% pigem kehtib ja 13,3% ei kehti üldse).

Mul oli täielik teave, kuidas virtuaalne tööpõhine õpe on korraldatud meie organisatsioonis

Joonis 15. Informatsioon virtuaalse tööpõhise õppe korralduse kohta riikide kaupa

Õpetajad pidid suures osas ise hakkama saama. Õpetajad on väga professionaalsed ja tulevad toime. 70,5% küsitlusele vastanud kutseõpetajatest (tabel 4) olid täielikult võimelised ise otsustama, kuidas oma tunde distantsõppes läbi viia.

	kehtib täielikult (1)	pigem kehtib (2)	kehtib vähesel määral (3)	ei kehti üldse (4)
Ma suutsin ise otsustada, kuidas oma õppetunde läbi viia.	70,5%	22,7%	3,4%	3,4%

Tabel 4. Õpetajate iseseisvus otsustamisel

Suur osa õpetajatest (55,7% täielikult ja 29,5% osaliselt) siiski teadis (tabel 5), kelle poole vajadusel abi saamiseks pöörduda.

	kehtib täielikult (1)	pigem kehtib (2)	kehtib vähesel määral (3)	ei kehti üldse (4)
Ma teadsin, et saan abi, kui vaja.	55,7%	29,5%	11,4%	2,3%

Tabel 5. Info abivõimaluse kohta

Vastanud tõid välja, et abi saadi haridustehnoloogilt või juhtõpetajalt.

“Oli võimalik saada abi haridustehnoloogilt”

„Minu arvates läks koolil, kus ma töotan, pandeemia olukorras väga hästi. Meie valdkonna eest vastutav juhtõpetaja on alati meie käsutuses, kui meil oli probleeme”

5.2 Kommunikatsioon ja koostöö

Organisatsioonisisene koostöö ja suhtlemine muutus pandeemia ajal varasemast veelgi olulisemaks. Õpetajate vestlused sotsiaalmeedia vahendite ja veebiplatvormide vahendusel aitasid õppeprotsessiga jätkata, probleeme lahendada ja vajalikku sotsiaalset tuge saada (vaata ka alapeatükki 6.5. Toetus õpetajatele). Küsitlusest selgus, et seda võimalust kõikjal siiski ei kasutatud ja kord nädalas kolleegidega arutelud toimusid vaid kolmandikul (33,0%) vastanud kutseõpetajatest.

KOOSTÖÖVORMID

Kõige enam:

Online koosolekud kogu meeskonnaga;
Jagasime teavet ja materjale e-posti teel.

Kõige vähem:

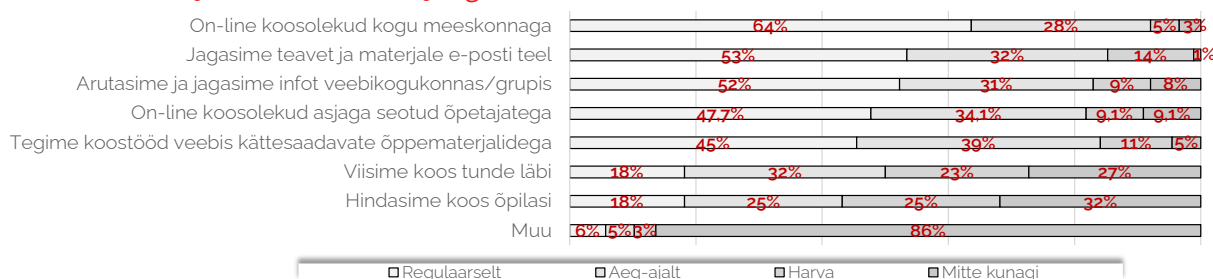
Hindasime koos õpilasi; Viisime koos tunde läbi

	kehtib täielikult (1)	pigem kehtib (2)	kehtib vähesel määral (3)	ei kehti üldse (4)
Arutasin õppeprotsessiga seotud tegevusi ja ülesandeid vähemalt kord nädalas teiste õpetajatega.	33,0%	30,7%	28,4%	8,0%

Tabel 6. Õpetajate vaheline koostöö pandeemia ajal

Vabavastusena toodi välja õpetajate vastastikune tugi “Väärtuslik käitumine: õpetajad toetavad üksteist, aitavad üksteist olukordades, mis vajavad toetust.” Küsimusele kasutatud koostöövormide kohta vastati skaalal “regulaarselt, aeg-ajalt, harva, mitte kunagi”, et on-line koosolekuid kogu meeskonnale kasutati (joonis 16) kõige enam (63,6% vastanutest kasutas regulaarselt). Riigiti oli kõige enam online meeskonna koosolekuid Eesti õpetajatel (86,7%) ja kõige vähem (50,0%) Küprose õpetajatel.

Pandeemia aja rakendasime järgmisi koostöövorme

Joonis 16. Koostöövormid, mida kasutati pandeemia ajal

Veidi vähem, 53% kõikidest vastanutest jagas informatsiooni e-posti kaudu ja 52% suhtles kolleegidega mõnes sotsiaalmeedia grupis (nt FB, Messenges, WhatsApp vms)

Võrreldes eri riikide õpetajate suhtlemisvormi, siis e-posti kasutasid kõige enam Poola õpetajad (68,8%) ja kõige vähem Eesti õpetajad (40,0%).

Sotsiaalmeedia gruppi kasutati kõige enam Bulgaaria õpetajate (71,4%) poolt ja kõige vähem Eesti ja Itaalia õpetajate (mõlemad 40,0%) poolt.

Ainult 18,2% (regulaarselt) vastanutest tegi kolleegidega koostööd õpetamises ja hindamises, viis koos tunde läbi või hindas õpilasi koos. Samas, 27,3% vastanutest ei viinud koos tunde läbi „mitte kunagi“ ja 31,8% ei teinud kolleegidega koostööd hindamisel „mitte kunagi“ pandeemia ajal.

Riikide võrdlus näitab, et teataval määral tegid koostööd kõikide riikide õpetajad, teistest enam Eestis (26,7% regulaarselt, 46,7% aeg-ajalt) ja Küprosel (25,0% regulaarselt, 50,0% aeg-ajalt), vähem Poolas ja Portugalis (12,5% regulaarselt, 18,8 - 37,5% aeg-ajalt).

Koostöövormina nimetati lisaks pakutule veel ka telefonivestlusi kolleegidega.

5.3 Probleemide lahendamine

Probleemide analüüsimisel ja lahendamisel on juhtimises oluline roll.

Õpetajatel paluti hinnata, kuidas pandeemia ajal tekkinud probleeme lahendati ("Kõik tekkinud probleemid lahenesid kiiresti", skaalal "kehtib täielikult, pigem kehtib, kehtib vähesel määral, ei kehti üldse". Tulemused näitavad (tabel 7), et esile kerkinud probleemid lahendati 42,0% õpetajate hinnangul täielikult ja veel 42,0% õpetajate hinnangul osaliselt, mis on kokkuvõttes küllalt hea näitaja, arvestades olukorra keerukust ja muudatuse ulatust.

	kehtib täielikult (1)	pigem kehtib (2)	kehtib vähesel määral (3)	ei kehti üldse (4)
Kõik tekkinud probleemid lahenesid kiiresti	42,0%	42,0%	14,8%	1,1%

Tabel 7. Probleemide lahendamine pandeemia ajal

Riikide võrdluses andsid probleemide kiirele lahendamisele kõige kõrgema hinnangu (71,4% täielikult) Bulgaaria õpetajad, kõigil teistel jäi see vahemikku 31,3%-41,7% (kehtib täielikult). Seega leiti vähem kui poolte teiste riikide õpetajate arvates kiired lahendused esile kerkinud probleemidele, mis kinnitab kriisijuhtimiseks vajaliku tugi- ja juhtimisstruktuuri puudumist või vähest valmisolekut.

Probleemi asjakohane analüüs on probleemi eduka lahendamise eeltingimus, milleks aega ja võimalusi kriisi ajal kindlasti napib. Pandeemiajärgsel perioodil muutub aga probleemide analüüs eriti oluliseks, sest probleemid on uued ja erinevad oluliselt nendest, millega oleme seni silmitsi seisnud.

5.4 Tagasiside kogumine

Küsisime õpetajatelt, kuidas õpilaste tagasisidet kaugõppe perioodil koguti ja arvesse võeti ning seisukohti tuli hinnata skaalal "kehtib täielikult, pigem kehtib, kehtib vähesel määral, ei kehti üldse"

Õpetajaid tuleb julgustada koguma õpilastelt tagasisidet ja kasutama seda õppeprotsessi parandamiseks

Tagasiside õpilastelt mingil määral koguti (44,3% vastanutest) distantsõppe perioodil (tabel 8), kuid juhtimisinfo allikana jäi see siiski kokkuvõttes tagasihoidlikuks.

	kehtib täielikult (1)	pigem kehtib (2)	kehtib vähesel määral (3)	ei kehti üldse (4)
Õppeperioodi jooksul koguti õpilastelt tagasisidet.	44,3%	36,4%	10,2%	9,1%
Õpilaste tagasisidet arutati teiste õpetajatega.	35,2%	34,1%	17,0%	13,6%
Probleemide lahendamisel arvestati kogutud tagasisidet	44,3%	29,5%	14,8%	11,4%

Tabel 8. Tagasiside kogumine ja kasutamine

See on kindlasti ka mõistetav olukorras, kus prioriteediks oli õppetöö jätkumine ja õpilaste kaasamine virtuaalselt.

Veelgi vähem (35,2% vastanutest) arutas kogutud tagasisidet teiste õpetajatega. Tagasiside kasutamine probleemide lahendamisel on võrreldav selle kogumise näitajatega, 44,3% vastanutest kasutas tagasiside lahenduste leidmisel, ülejäänud vähem ja 11,4% ei kasutanud üldse.

Soovitusena saab julgustada õpetajaid õpilaste tagasisidet koguma ka keerulistes olukordades, et saada vajalikku infot probleemide lahendamiseks ja otsustamiseks.

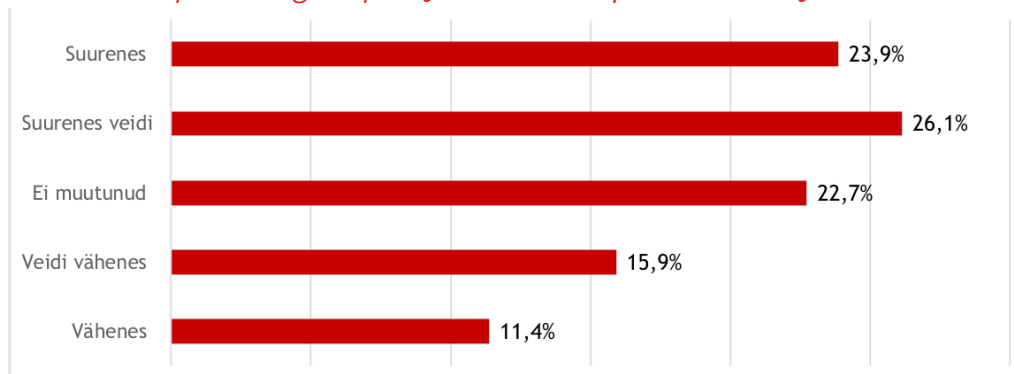
5.5 Muudatused õpetajate koostöös

Küsitlusele vastanud hindasid õpetajate koostööd pandeemia ajal võrreldes varasemaga skaalal „suurenes, suurenes veidi, ei muutnud, vähenes veidi, vähenes.“

50% õpetajate hinnangul oli pandeemia ajal rohkem koostööd

Vastused varieerusid (joonis 17), rohkem kui poolte õpetajate arvates koostöö suurenes (23,9% suurenes, 26,1% suurenes veidi), samas 22,7% vastanute hinnangul koostöös muutusi ei olnud ning kolmandiku vastajate (15,9% vähenes veidi, 11,4% vähenes) arvates koostöö vähenes.

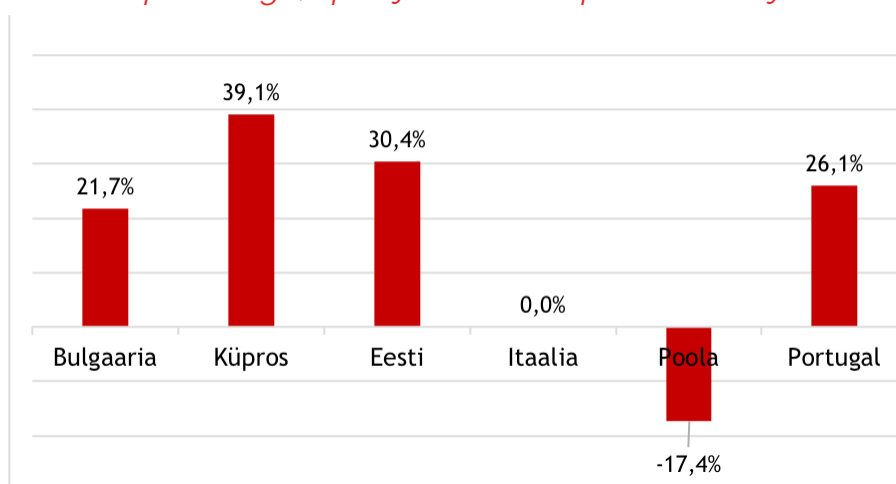
Võrreldes eelneva perioodiga, õpetajate koostöö pandeemia ajal

Joonis 17. Õpetajate koostöö võrdlus

Riikide kaupa õpetajate arvamusi võrreldes (joonis 18) selgub, et Küprose, Eesti, Portugali ja Bulgaaria õpetajate hinnangul pandeemiaaegne koostöö suurenes, Itaalia õpetajate hinnangul jäi samaks ja Poolas vähenes

Võrreldes eelneva perioodiga, õpetajate koostöö pandeemia ajal

Joonis 18. Õpetajate koostöö võrdlus riikide kaupa

6. Virtuaalse tööpõhise õppe kogemus 2020/21

SEISUKOHT. Kutseõpetajad ja -koolitajad on teadlikud, et pandeemiaaegne virtuaalse tööpõhise õppe kogemus tähendab ühtlasi ka seda, et olulised muudatused kutsehariduses ja -koolituses, sealhulgas tööpõhises õppes, on alanud.

Pandeemia ja sellega seotud täielik või osaline distantsõpe on olnud keeruline ja koormav kõigile, õpilastele, õpetajatele, koolijuhtidele, lapsevanematele. Kuid mida me oleme sellest õppinud ja kuidas me seda kogemust hindame?

Palusime küsitluses osalenud kutseõpetajatel hinnata oma kogemust, hinnates seisukohta "Ma väärtustan pandeemiaaegse virtuaalse tööpõhise õppe kogemust" skaalal "kehtib täielikult, pigem kehtib, kehtib vähesel määral, ei kehti üldse"

90% õpetajatest väärtustab virtuaalse töö-põhise õppe kogemust pandeemia perioodil

Suur osa õpetajaid (tabel 9) väärtustab pandeemiaaegse distantsõppe kogemust (59,1% täielikult, 30,7% mõnevõrra ja 8,0% veidi. Vaid 2,3% vastanutest ei väärtusta saadud kogemust üldse.

	kehtib täielikult (1)	pigem kehtib (2)	kehtib vähesel määral (3)	ei kehti üldse (4)
Ma väärtustan pandeemiaaegse virtuaalse tööpõhise õppe kogemust.	59,1%	30,7%	8,0%	2,3%

Tabel 9. Kogemuse väärtus

Saame järeldada, et pandeemiaaegsest kogemusest distantsõppes, nii õnnestumistest kui ebaõnnestumistest õpitakse palju ja selle alusel **muutub oluliselt pandeemia-järgne kutseõpe, sealhulgas tööpõhine õpe.**

6.1 Õpilaste osalus virtuaalses tööpõhises õppes

SEISUKOHT. Õpilaste aktiivne osalemine on endiselt väljakutse.

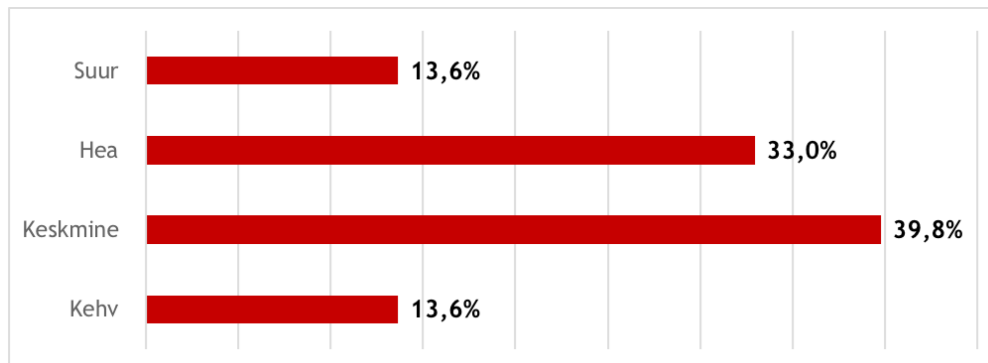
Läbiviidud küsitluse mitmetest vabavastustest tuleb välja, et õpilaste osalemine distantsõppes tekitab üksjagu probleeme, olgu siis põhjuseks sobivate vahendite või piisava ühenduse puudus või ka õpilaste motiveeritus.

Õpilaste aktiivne osalemine ja teadlik kohalolek virtuaalses tööpõhises õppes on endiselt väljakutse

Kutseõpetajad hindasid õpilaste virtuaalsest tööpõhisest õppest osavõtu taset skaalal "kõrge, hea, keskmine, kehv".

Tulemustest (joonis19) selgub, et suurem osa vastajatest hindab õpilaste osavõtutaseme keskmiseks (39,8%) või heaks(33,0%). Väga hea hinnangu õpilaste osavõtule andis siiski vaid 13,6% õpetajatest, sama palju (13,6%) oli neid, kes hindasid õpilaste osavõttu distantsõppest kehvale tasemele.

Kuidas hindad õppijate osalemist õppetöös distantsõppe perioodil?

Joonis 19. Õpilaste osalus virtuaalses tööpõhisel õppes

Riikide võrdluses ilmneb, et kõige kõrgemalt hindasid õpilastes osalust Bulgaaria õpetajad (28,6% väga hea ja 35,7% hea), kõige madalamalt aga Portugali õpetajad (0,0% väga hea, 12,5% hea, 68,8% keskmine, 18,8% kehv)

Õpilaste aktiivne osalus ja teadlik kohalolek virtuaalses õppes on jätkuvalt väljakutse, millele tuleb otsida sobivaid lahendusi edaspidises kutseõppes

6.2 Õppetulemused

SEISUKOHT. Õpilaste õpitulemused on rahuldavad või head, kuid siiski ka veidi küsitavad

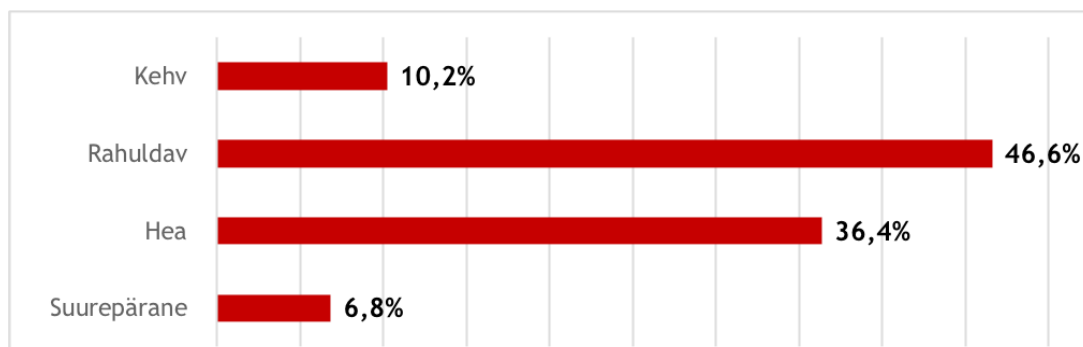
Õppetulemusi küsiti õpetajate hinnanguna skaalal "suurepärase, hea, rahuldav, kehv" ja avatud küsimusega õpilaste toimetuleku hindamisest pandeemiaaegses distantsõppes.

Vastused näitavad (joonis 20), et õpetajate hinnangul olid õppetulemused rahuldavad (46,6%) või head (36,4%), mis on igati hea saavutus, arvestades olukorra keerukust ja ettevalmistuse puudumist.

ÕPPETULEMUSED

- õppetulemused on erinevad, kuid enamasti vastuvõetavad
- omandati vähem teadmisi ja oskusi
- õpilased kohanesid erinevalt
- rohkem enesedistsipliini on vaja
- rohkem hindamist, et olla teadlikum tulemustest

Kuidas hindad õppijate õpitulemusi/ õpiväljundite saavutamist distantsõppe perioodil

Joonis 20. Õpilaste õpitulemuste hindamine

Avatud küsimusele õpilaste toimetuleku kohta pandeemiaaegses distantsõppes anti väga palju erinevaid vastuseid, kõige rohkem siiski **hinnati toimetulekut võrreldes eelneva perioodiga madalamaks** kõikide riikide kutseõpetajate poolt.

„Õpilaste saavutused on oluliselt vähenenud“ (BG)

„Neil on kehvemad tulemused“ (CY)

„Tähelepanu tase oli madalam ja see mõjutab üleüldist toimetulekut“ (IT)

„Õpilaste pädevused kannatavad, isegi kui õpetajad teevad kõik endast oleneva“ (PL)

„30% madalamad, tundlikud õpilased on halvimas olukorras“ (PT)

Arvati, et kuigi hinded võivad olla varasemast paremad, on **teadmisi-oskusi omandatud varasemast**

vähem.

„Pandeemia ajal on see palju halvem, paremad hinded, kuid vähem teadmisi ja oskusi“ (PL)

Koos motivatsiooniga vähenesid ka õpilaste õpioskused.

„Õpilaste motivatsioon langeb, samuti nende õpioskused“ (BG)

„Õpilased on distantsõppe ajal rohkem tagasi tõmbunud“ (PT)

„Suurem demotivatsioon, väsimus ja sagedane tähelepanu kaotus“ (IT)

Kuid oli ka vastajaid, kes leidsid, et tegelikult toimetulekus erinevusi ei olnudki ja kõik toimis. Juhul, kui ei toiminud, oli see (mittetoimimine) samamoodi ka varem.

„Õpilaste tulemuste tasemes olulisi muutusi ei ole“ (BG)

„Just nagu ennegi“ (EE)

„Head tulemused nagu ka offline's“ (IT)

„Osalemine tundides ja kavandatud ülesannete pühendunud täitmine“ (PT)

Õpetajate poolt tuuakse välja ka seisukohti, et **õpilased tulid toime erinevalt** ning see oleneb väga palju õpilase enda tahtest ja pingutusest. Kes nägid vaeva, edenesid jõudsalt.

„Erinev – see oli nii, et tugevamad/aktiivsemad õpilased muutusid tugevamaks, nõrgemad/passiivsed õpilased nõrgemaks“ (EE)

„Mõned olid vähem motiveeritud „uue normaalsusega“ kohanema. Mõned ei teinud midagi, et muuta, parandada või õppida uusi oskusi. Seetõttu oli enamuse tulemuslikkus vähem rahuldav. Vähemus, kes püüdis kõvasti kohaneda, tegi tohutu paranemise“ (CY)

Enesedistsipliini oli õpilastel vaja rohkem kui varem ja selle puudumine tekitas probleeme õpingutega.

„Mõned õpilased arvavad, et neil on pandeemia tõttu vaba aeg. Teadmisi on raske kontrollida, mistõttu nad ei õpi, vaid kasutavad ainult märkmeid ja internetti, mis muudab need laisemaks ja nad jäävad õppimises maha. Probleem seisneb enesedistsipliinis, koolis juhendab õpilasi õpetaja, samas kui kodus istuvad nad arvuti ees, logivad õppetundi sisse ja selle toimumise ajal mängivad või teevad täiesti erinevaid asju, nad vaid teesklevad, et osalevad tundides.“ (PL)

Osa õpetajate arvates olid tulemused paremad kui varem ja kõik sujus suurepäraselt. Oluline oli tagada turvaline õpikeskkond.

„See on palju parem ja individuaalsem“ (PL)

„Väga positiivsed tulemused, tänu kohusetundele ja pühendumusele, mida nad näitasid.“ (PT)

„Õpilastel läks hästi. Kui neil olnuks turvalisem, oleks nende edusammud veelgi paremad. Veebiõpe pakkus neile suurt huvi ja see aitas suurendada nende motivatsiooni.“ (BG)

Hinnati rohkem, et õpilastelt oleks pidev õpetajapoolne tagasiside

„Hinnates kõiki tegevusi, mida nad teevad, ja jõupingutusi, mida nad teevad“ (PT)

„Hindasin neid rohkem muu tagasiside puudumise tõttu“ (EE)

Samuti mainiti, et kasutati rohkem kujundavat hindamist.

„Tavaliselt kasutasin kujundavat hindamist“ (CY)

„Rohkem oli kujundavat hindamist“ (EE)

Oli ka avastamisrõõmu uut moodi õpetamisest.

„Leidsin suure vastutuse, uudishimu ja rõõmu uue õpetamisviisi rakendamisel.“ (IT)

Õpilaste üldoskuste arengut hinnati skaalal „suurepärase, hea, rahuldav, kehv“ ning tulemused on sarnased hinnangutega üldisele toimetulekule: 42,0% vastanute arvates oli õpilaste üldoskuste areng rahuldav, 37,5% vastanutest hindas selle heaks, 17,0% kehvaks ja 3,4% suurepäraseks.

6.3 Raskused veebipõhise õppe ettevalmistamises ja läbiviimises

SEISUKOHT. Kõige mõjusamad raskused, millega kutseõpetajad ja -koolitajad veebipõhises õppes kokku puutuvad, on järgmised: - digipädevus ja digitaalsed takistused; - suhtlemine õpilaste ja kolleegidega; - ei ole piisavalt asjakohast teavet ja tuge

Küsitluses esitati valikvastustega küsimus raskuste kohta veebipõhise praktilise töö kogemuse võimaldamisel.

Vastustest ilmneb, et pea võrdselt on vastanute hulgas neid, kel raskusi polnud (23,9%), kel raskused olid seotud ajapuudusega (23,9%) ja kel raskused olid seotud digivahendite kasutamise ning õppesisu koostamisega (25,0%)

Pandeemiast tingitud piirangud valmistasid raskusi 17,0% -le vastanutest, 8,0% vastanutel oli raskusi digivahendite kättesaadavusega.

Avatud küsimusele „Millised on sinu arvates kõige olulisemad raskused pandeemiaaegses virtuaalses kutseõppes?“ anti palju ja põhjalikke vastuseid

RASKUSED VEEBIPÕHISES ÕPPES

- Digioskuste puudumine ja tehnilised probleemid
- Digikultuuri puudumine
- Otseste kontaktide puudumine
- Raskused virtuaalses praktilises õppes
- Regulatsioonide ja tugisüsteemide puudumine
- Sobivate digitaalsete õppematerjalide puudus
- Osaluse ja motivatsiooni puudumine

Uuringus osalenud õpetajad tõid sellele küsimusele vastates veelkord esile osapoolte **digioskuste puudulikkuse ning tehnilised probleemid**: sobivate digivahendite ja/või tarkvara olemasolu õppijatel või ka õpetajatel, internetiühenduse katkendlikkus või ebapiisav kiirus jms probleemid.

Eraldi toodi välja **digikultuuri** puudumisega probleemid ja selle arendusvajadus veebipõhisel suhtlemisel, eelkõige kaamerate ja mikrofonide kasutamine, tegeliku kohaloleku kindlustamine

„Digitaalkultuuri peaaegu täielik puudumine“ (IT)

„Koolitada inimesi uusi platvorme kasutama. Liitu avatud kaameratega. Osale. Ära tegele videotunnis muude tegevustega, nt e-posti või sotsiaalmeedia kontrollimine.“ (CY)

Kõige rohkem raskusi tekitasid õpetajatele virtuaalses kutseõppes siiski **otseste kontaktide** puudumine nii õpilastega kui kolleegidega, selle tõid kõige tähtsama probleemina ühel või teisel kujul välja kõikide riikide õpetajad.

„Kontaktid õpilaste ja kaasõpetajatega koolis“ (CY)

„Õpetaja ja õpilase otseste kontakti puudumine“ (BG)

„Õpilastega ei ole otsest suhtlemist“ (EE)

„Vahetu suhtlemise ja õppijate kohese reageerimise puudumine.“ (IT)

„Peamine raskus on teadmiste edastamine ilma õpetaja/õpilase kontaktita“ (PT)

„Kontakti puudumine õpilastega, me ei ole kindlad, kas nad meid kuulavad ja mis on veel tähtsam, et nad meid mõistavad.“ (PL)

Mitmeid kordi nimetati **raskusi virtuaalses praktilises õppes**, eriti kui õppeprotsessis kasutatakse laboreid.

„Minu arvates on kõige olulisemad raskused need, mis on seotud praktikaga“ (PT)

„Raske õpetada/edasi anda praktilisi oskusi“ (EE)

„Tehnilises koolituses tekitas suurimaid raskusi see, et ei saanud töötada laborites.“ (IT)

Pandeemia algus ja distantsõppele suundumine oli enamuse jaoks ootamatu, seega **polnud ka vastavaid regulatsioone ega vajalikku tuge** distantsõppe toetamisel, eriti pandeemia alguses. See asetas õpetajad keerulisse olukorda, millega hakkamasaamine oli õpetajate jaoks suur väljakutse.

„Ebapiisavad regulatsioonid koolituse läbiviimiseks (alguses)“ (BG)

„Vastutavad organisatsioonid ei mõista probleemi tuuma“ (PL)

„Suurimaks raskuseks oli ettevalmistuse puudumine distantsõppeks. Keegi ei oodanud pandeemia tekkimist, nii et see kõik toimus väga kiiresti, me andsime endast parima. Ja selle kaudu, suudame leida lahendused, hästi või vähem hästi väljatulnud kogemuse kaudu.“ (PT)

Mõnel juhul toodi välja ka **sobivate digitaalsete õppematerjalide puudus** just kutseõppe jaoks, mis tõi kaasa vajaduse õpetajatel neid ise koostada.

„Tehnikakoolide õpilastele ja õpetajatele mõeldud õppematerjale tuli ise luua.“ (PL)

Kerkis esile traditsioonilise õppega seotud meetodite ja vahendite sobimatus distantsõppeks.

„Ei ole arusaadav, et selles valdkonnas ei piisa traditsioonilistest meetoditest, seda tuleks ajakohastada nii tarkvara kui ka riistvara osas.“ (PL)

Nagu juba varasemalt välja toodud, siis õppijatega seotud suurimad probleemid ja väljakutsed on seotud **osaluse ja motivatsiooniga**. Õppijate „kohaloleku“ kindlustamine veebitunnis on kahtlemata suurem väljakutse kui tavapärasel kontakttunnis. Õpetajad jõudsid kiirelt järeldusele, et mitte kõik õpilased ei osale, ei ole „reaalselt kohal“ online's ega osale õppeprotsessis. Kuigi seda esineb ka traditsioonilises õppes, andis distantsõpe „kadumiseks“ siiski rohkem võimalusi. Õpetajad mõistsid, et hiljem tuleb teha paljudega lisatööd.

„Õpilased kipuvad fookust kaotama“(IT)

„Kõik õpilased ei olnud kohal“(BG)

„Kõik õpilased ei osale õppetöös, neid tuleb hiljem eraldi õpetada“(EE)

Tööpõhine õpe nõudis õppijatelt iseseisvat harjutamist, mis omakorda nõuab suuremat vastutust.

„Õpilaste motiveerimine kodus iseseisvalt õppima ja harjutama“(EE)

Pandeemia ei piirdunud esimese lainega ega kiirete lahendustega ja küsitluse toimumise ajaks oli see kestnud juba peaaegu aasta.

Õpilaste huvi ja motivatsiooni hoidmisega, sobivate meetodite ja õppematerjalide otsimise ja katsetamise käigus suurenenud õpetajate töökoormus oli küsitluse toimumise ajaks juba ka **mõju avaldanud õpetajatele endile**, väljendudes väsimuses ja motivatsiooni vähenemises. Sellega toimetulek ja õppetöö jätkamine online's nõuab õpetajatel lisapingutust.

„Enesemotivatsioon, et olla õppe- ja kasvatustegevuses proaktiivne. Olla hea eeskuju õpilastele, et näidata neile, et isegi kõige raskemaid oskusi saab õppida rasketel aegadel.“ (EE)

„Motivatsiooni kadumine õpilastel ja õpetajatel“(BG)

Õppetööd mõjutas kindlasti ka pandeemiast tingitud ärevus, mis mõjutas kõiki osapooli ja nõuab tähelepanu vaimsele tervisele

„Üldine psühholoogiline stress, mis mõjutab tähelepanu ja motivatsiooni taset“(IT)

„Emotsionaalsed ja otsekontaktide puudumisega seotud raskused“(BG)

SEISUKOHT. Kutseõpetajad ja -koolitajad hindavad, et veebipõhine õpe ei ole olnud ega ole piisavalt efektiivne

Kutsehariduses on suur roll praktilisel õppel ja praktilisel, nt Eestis moodustavad need kokku vähemalt poole õppekava mahust. Seega on tööpõhisel õppel väga oluline osa kutseõppes.

Uuringus osalenud õpetajate poolt toodi tööpõhist õpet negatiivselt mõjutanud aspektide osas välja just **raskusi praktilise õppe läbiviimisel ja töökohtadel toimiva praktika sooritamisel.**

„Praktiliste kutseoskuste õppimine. Praktikakohtade leidmine, sest asutused ja ettevõtted ei taha võõraid viiruseohu tõttu.“ (EE)

„Erialadel, mis nõuavad palju praktikat“ (BG)

„Kuigi see on kasulik alternatiiv, ei ole töökohal tegelikku praktikat“ (PT)

MÕJUD TÖÖPÕHISELE ÕPPELE

- praktilise õppe ja praktikaga seotud raskused
- praktiline õpe on ebapiisav distantsõppes
- suurem nõudlus asjakohase riist- ja tarkvara järele
- tehniliste vahendite ebapiisav kättesaadavus
- veebipõhine õpe nõuab erinevat planeerimist ja läbiviimist
- ebapiisav muudatustega kohanemine või mitteasjakohased meetodid

Pea kõikide partnerriikide õpetajad **peavad praktilist õpet distantsõppes ebapiisavaks** ning see mõjutab negatiivselt tehniliste oskuste arengut.

„Praktiliste tegevuste puudumine on õpilasi demoraliseerinud ja demotiveerinud“ (IT)

„Ebapiisava praktilise koolituse puudumine“ (BG)

„Õppimine ja praktilise töö tegemine on keeruline veebipõhiselt“ (EE)

„Õpilased ei suuda teoreetilisi teadmisi praktikas rakendada, muutes tehniliseks arenguks vajaliku koolituse võimatuks“ (PT)

„Antud kutseala jaoks vajalike praktiliste oskuste arendamine, eriti seoses toiduvalmistamisega“ (PL)

Praktiliste oskuste omandamiseks online on **suuremad nõudmised korralikule riist- ja tarkvarale**, samuti õpetajate oskustele neid kasutada

„Mõningaid praktilisi ülesandeid ei saa veebis selgitada ega esitada, samuti ei ole võimalik praktilist õpet ilma hea riist- ja tarkvarata läbi viia“ (PL)

„Mul puudub pädevus kaugsimulatsioonide läbiviimiseks.“ (IT)

„Õpilaste ja õpetajate hea ettevalmistuse puudumine veebipõhiste tegevuste elluviimiseks“ (PL)

„Ei olnud võimalik kasutada laborimasinaid. Laboratoorsete mehaaniliste, elektrooniliste, keemiliste instrumentide simulatsioonirakendusi on vähe ja need on kulukad.“ (IT)

Tehniliste vahendite kättesaadavus toodi veekord välja ja ka kasutajate kulude suurenemine. Tehtud lisatööd või lisakulusid ei tasustatud.

„Õpilaste ja õpetajate piiratud juurdepääs IT-seadmetele ja kiirele internetile“ (PL)

„Piisavate seadmete puudumine, oma seadmete ja elektri kasutamine, neid kulusid ei hüvitatud, vähe kiitust tehtud töö eest.“ (PL)

Online õpe vajab teistsugust planeerimist ja läbiviimist, tuleb arvestada online ja offline tegevuste vaheldumisega. Liigne arvuti taga istumine toob kaasa terviseprobleeme.

„Liiga palju tunde koolitust ei ole piisavalt liigendatud, sest sa väsid internetis kergemini.“ (IT)

„Puudus planeerimine ja piisav ettevalmistus“(PT)

„Ei mingit treeningut värskes õhus, liiga palju tunde – ebaloomulik kehaasend, vähe liikumist“(PL)

Põhjusena oletati **ebapiisavat muudatustega kohanemisvõimet või ebasobivaid meetodeid**, näiteks õpetajate pikki monolooge või eksamite samad nõuded, eeldati, et see on õpilaste madalamate õpitulemuste põhjuseks.

„Puudus proaktiivsus ja valmisolek muudatustega kohanemiseks.“ (CY)

„Monoloogid“(IT)

„Samad nõuded eksamitele nagu enne pandeemiat“(PL)

Distantsõpe tõi kaasa hulgaliselt **probleeme õpilaste kaasatusega tööpõhisesse õppesse**. Motivatsiooni puudumine, kõrvaltegevused online-s, stress, emotsionaalne ebakindlus, hirm, isoleeritus mõjutasid tugevalt praktilise tööpõhise õppe tulemuslikkust.

„Õpilased üldiselt veetsid rohkem aega videomängude mängimisel kui õppimisel. Septembris naasesid nad kooli veelgi rohkem oma telefonidest sõltuvuses“(PT)

„Õpilased ei ole kaasatud ja on väsinud“(PL)

„Õpilaste hirmud ja mured, õpilaste emotsionaalne ebakindlus“(PT)

„Ma usun, et meeleseisund, mõnikord heidutamine, on õppimist oluliselt mõjutanud.“(IT)

„Õppeprotsessi negatiivselt mõjutanud aspektid on eraldatus või üksindus, mis võib eksisteerida väljaspool traditsioonilist koolikeskkonda.“(PT)

Need, kel juba varem oli probleeme õppetöös edasijõudmisega, sattusid veelgi keerulisemasse olukorda. Samuti tuli arvestada **aeglasema edasilikumisega õppetöös**

„Need õpilased, keda ähvardab koolist väljalangemise oht, loobuvad ka kõige tõenäolisemalt tööpõhises õppes osalemisest.“ (PT)

„Progressiga kaasneb aeglasem tempo“(EE)

„Õpilased vajavad õppimiseks näost näkku komponenti, inimsuhted on õppe-/õppeprotsessis olulised“(PT)

„Otseste kontaktide puudumine“(IT)

Kuigi pandeemiaaegses distantsõppes ilmnas hulgaliselt probleeme ja väljakutseid, on selle kohta kogutud andmed väärtuslik vara tööpõhise kutseõppe uuendusteks.

6.4 Õpetajate töö ja heaolu pandeemia ajal

SEISUKOHT. Veebipõhises õppes on kutseõpetajatel ja -koolitajatel probleeme suure töökoormuse ja õpilaste kaasamisega

Pandeemia tõi kaasa suuri muudatusi õpetaja töös. Palju on arutletud selle üle, kas ja kui palju õpetajate töökoormus suurenes ja mida täpsemalt tuli varasemast teisiti teha.

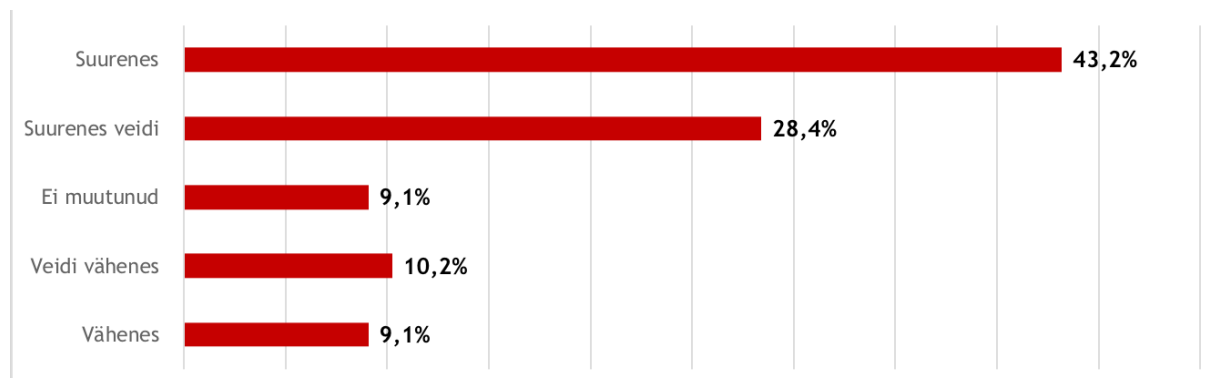
Läbiviidud uuringus paluti kutseõpetajatel hinnata muudatuste ulatust nende töös skaalal "vähenes, veidi vähenes, ei muutunud, suurenes veidi, suurenes"

Vastanute hinnangud (joonis 21) näitavad, et 71,6 % õpetajate töökoormus on pandeemia ajal suurenenud, sh 43,2%-l suurenes ja 28,4% suurenes veidi.

Samas väidab 19,3% vastanutest vastupidist, et nende töökoormus on vähenenud, sh 9,1% vähenes ja 10,2% vähenes veidi. 9,1% õpetajate hinnangul nende töökoormus ei muutunud.

6–10-aastase töökogemusega õpetajad tunnevad end virtuaalses õppes kõige kindlamalt

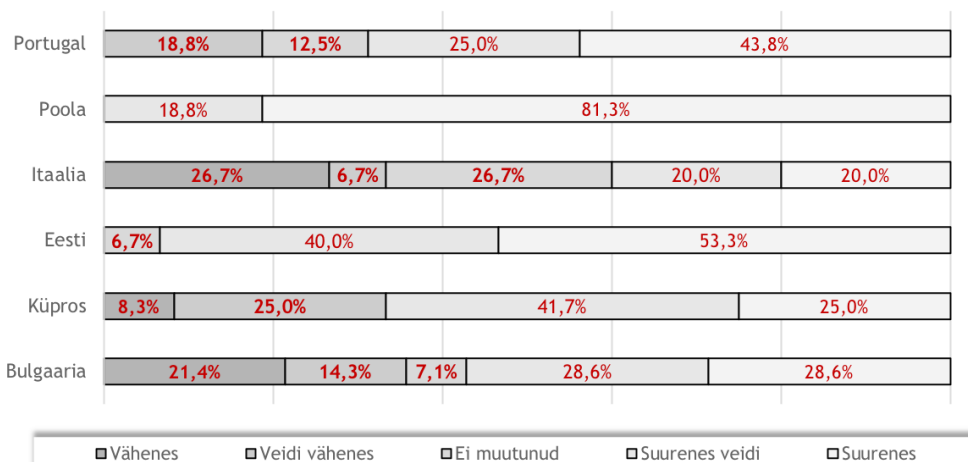
Palun hinda, mil määral distantsõppe perioodil sinu töö muutus (1)

Joonis 21. Muudatused õpetaja töös

Riikide võrdluses (joonis 22) ilmnevad suured erinevused, kõige enam on töökoormus suurenenud küsitluse andmetel Poola (100%) ja Eesti (93,3%) kutseõpetajatel ning töökoormuse vähenemist väidavad kõige enam Bulgaaria (35,7%) ja Itaalia (33,4%) kutseõpetajad.

Palun hinda, mil määral distantsõppe perioodil sinu töö muutus (2)

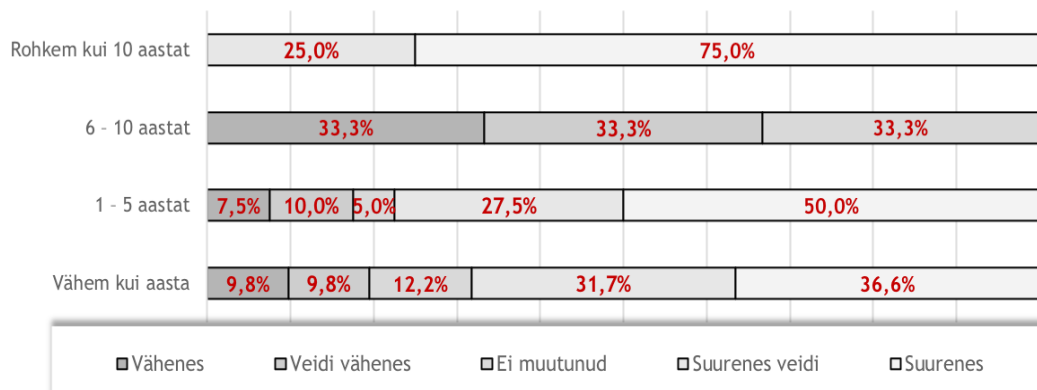

Joonis 22. Muudatused õpetajate töös riikide kaupa

Võrreldes vastanute hinnanguid töökoormuse muutusele pandeemia ajal vastavalt nende õpetamiskogemusele (joonis 23), ilmneb, et kõige enam suurenes töökoormus pikaajalise kogemusega (üle 10 aasta) õpetajate hulgas, kõigi nende töökoormus suurenes, kas vähem või rohkem.

Samal ajal, kõige kindlamini paistavad end distantsõppe läbiviimisel tundvat õpetajad, kelle töökogemus jääb 6-st 10 aastani, nende töökoormus kas vähenes (67%) või ei muutunud üldse (33%). Väiksema kogemusega õpetajate hulgas oli taas enamuses neid, kelle töökoormus suurenes.

Palun hinda, mil määral distantsõppe perioodil Sinu töö muutus (3)

Joonis 23. Muudatused õpetajate töös kogemuse põhjal

Avatud küsimusele õpetajatöös esile kerkinud probleemide ja väljakutsete kohta anti hulgaliselt põhjalikke vastuseid, mida on järgnevalt struktureeritud

- **Õpilaste motivatsioon ja osalus**

Pandeemiaaegsele tööle ja heaolule mõeldes pidasid kõikide partnerriikide õpetajad suurimaks väljakutseks õpilaste motivatsiooni ja õppetöös osalemist, eriti nende hulgas, kel juba varasemalt sarnaseid probleeme.

„Tähelepanu puuduse all kannatajad kadusid küberruumis täielikult“ (BG)

„Peamised väljakutsed, mis tekkisid, olid õpilaste motiveerimine“ (CY);

„Raskused mõnede õpilasteni jõudmisel, kes „kadusid digitaalselt, eriti pandeemia alguses“ (PL);

„Nooremad õppijad olid vähem motiveeritud kui täiskasvanud õppijad“ (EE);

„Kaasamine võib olla raskem, õpilased saavad varju jääda palju lihtsamalt“ (PT);

„Peamine väljakutse oli tekitada huvi ja kaasatust ka ilma füüsilise kontaktita.“ (IT)

- **Seadmete ja piisava ühenduse puudus**

Distsantsõppeks sobivate arvutite ja piisava internetiühenduse puuduse märkisid raskuste ja väljakutsete all ära samuti kõikide partnerriikide kutseõpetajad. Kõige enam tundsid korralikest arvutitest ja internetiühendusest puudust Bulgaaria õpetajad („Kool, kus ma töotan, asub väikelinnas, kus on piiratud internetiühendus“), mõnikord oli õpilastel õppetöös kasutada vaid vanemate telefon, oli juhtumeid, kus probleemiks kujunes interneti eest tasumine. Õppetöö läbiviimiseks pidid Bulgaaria õpetajad koguni ülesandeid printima ja õpilastele iganädalaselt koju saatma. Probleeme arvutite ja internetiga oli kõikjal ning see valmistas raskusi distantsõppe läbiviimisel.

- **Veebipõhiste õppematerjalide puudus**

Online õppeks sobivate õppematerjalide puuduse tõid esile Bulgaaria („professionaalset ainet on raske õpetada, sest puuduvad veebipõhised õppematerjalid“) ja Poola („pole materjale, mille abil veebis õpetada“) kutseõpetajad, Küprose õpetaja pidas väljakutseks olemasolevate õppematerjalide ümberkujundamist („muuta olemasolevad materjalid veebis kasutatavaks“), Itaalia õpetajad aga sobiva platvormi leidmist („raskused platvormi leidmisel, mis vastab minu koolitusvajadustele“).

- **Õppekava ja metoodika kohandamine**

Üleminek distantsõppele esitas kutseõpetajatele suuri väljakutseid õpetamis- ja hindamismetoodika osas. Õpetajad pidi kiirelt ümber kujundama nii õppekavasid („veebipõhise koolituse realistlikult kohaldatava õppekava loomine“ (BG)); kui õpetamismeetodeid ning omandama uusi oskusi: „Praktilisi oskusi on kaugelt raske läbida, oli vaja välja mõelda palju uusi ülesandeid ja täiendada oma materjale“ (EE). Tulenevalt nii tehnilistest kui metoodilistest probleemidest ja puudustest, muutus õpetamine vähem

PROBLEEMID JA VÄLJAKUTSED ÕPETAMISEL

- õpilaste motivatsiooni ja osaluse puudus
- seadmete ja piisava ühenduse puudus
- veebipõhiste õppematerjalide puudus
- õppekava ja metoodika kohandamine
- kontaktide puudumine õpilastega
- õpetajate heaolu ja töökoormus
- õpetajate ja õpilaste ebapiisavad digioskused

demokraatlikumaks, sest latusad arutelud õppijatega muutusid keeruliseks teostada „Õpetamiseks, raskuste ületamiseks, mis tulenevad asjaolust, et see ei ole demokraatlik õpetamine“ (IT)

- **Kontaktide puudumine õpilastega**

Õppijatega otsese kontakti puudumist märkisid peamise raskuse või väljakutsena Bulgaaria, Küprose, Poola ja Itaalia kutseõpetajad. Bulgaaria õpetaja pidas seda ka õpimotivatsiooni mõjutajaks „Õpilaste motivatsiooni kadumine õpetajatega kontakti puudumise tõttu“. Õpetajate ja õpilaste kontakti ning vastastikuse suhtlemise puudumine mõjutab otseselt nii õpilaste kui õpetajate heaolu: „kontakti puudumine õpilaste ja kolleegidega mõjutab inimeste heaolu“ (PL). Samuti ei ole veebikaamera vahendusel võimalik mõista õpilaste tegelikke vajadusi „Peamine raskus oli õpilastega suhtlemine. Nende vajadusi ei saa veebikaamera kaudu mõista.“(IT)

Õpetajate heaolu ja töökoormus

Üleminek distantsõppele toimus pandeemia esimese laine ajal kiirelt ja ilma igasuguse ettevalmistuseta ning see mõjutas tugevalt ka õpetajate igapäevast elukorraldust, heaolu ja suurendas paljude töökoormust. Ei suudetud muutunud olukorras töö ja puhkeaja tasakaalu säilitada „Üks selle perioodi kõige keerulisemaid momente oli töö- ja eraelu tasakaalu säilitamine“ (CY); õpetajad tundsid end üksijäetuna „Ma pidin kõik ise korraldama.“(PL); kahtlesid toimetulekus „Ma küsisin endalt, kas ma teen õigesti“ (BG) ja väsisid töökoormusest „Ma olen pärastlõunati väsinud.“(PT) või pidevast arvuti taga istumisest „Veebipõhine õpe on oluliselt suurendanud arvutiga töötamisele kulunud aega. See põhjustas suurenenud väsimust – eriti silmadele“(PL).

Kõigele lisaks kogesid õpetajad hirmu ja stressi „Stress ja hirm tundmatu ees“(EE), „lisaks on hirm meie tervise pärast“ (PL); ebakindlust „ebakindlus, me ei tea ikka veel, millal asjad normaliseeruvad ja asjad muutuvad kiiresti“(CY). Lisaks märgiti tugisüsteemi puudumist: „Õpetajate tegevust hõlbustavad regulatsioonid puuduvad“ (PL)

- **Õpetajate ebapiisavad digioskused**

Õpetajate ettevalmistus digitaalsete platvormide kasutamiseks ei ole olnud piisav ja digioskuste arendamine vajab jätkuvat tähelepanu „Ma ei olnud kunagi varem Teams'i kasutanud, tundsin end ebakindlalt“(EE). Lisaks tehnilistele oskustele on õpetajad märkinud distantsõppeks vajalikku psühholoogilise ettevalmistuse ja nn pehmete oskuste olulisust „Kohanemine uue olukorraga, mis nõudis häid digipädevust ja muid oskusi“ (CY), „Harida inimesi usaldama veebipõhist õpet“(CY).

- **Õpilaste ebapiisavad digioskused**

Distantsõppega seotud peamiste raskuste ja väljakutsete all tõid mitmed vastajad välja ka õpilaste digioskuste puudujääke „raskused programmide paigaldamisel õpilaste poolt, mitte igaüks ei suutnud sellega toime tulla, pidin kulutama palju aega, et veenduda, et kõigil on õiged vahendid.“ (PL) või ka arvutioskuste puudumist vanemate õppijate hulgas „kehv arvutioskus 50+ õppijatel“(IT). Eraldi nimetati just distantsõppes vajalikke oskusi kasutada õigesti mikrofoni ja kaamerat: „õpilastel puuduvad teadmised, et kasutada distants-/virtuaalõppe vahendeid ja suhtlemispraktikat, nt rääkida tavapärasest aeglasemalt ja valjemini.“ (CY), „mõned õpilased ei töötanud mikrofonidega, ei olnud häält, pilti“(EE). Mikrofoni ja kaamera kasutus õppijate poolt on distantsõppes oluline õppetöö kvaliteedi kindlustamiseks ning ka õpetaja töö lihtsustamiseks „nooremaid õpilasi oli kergem õpetada. Vanemad ei lülitanud kaameraid sisse.“ (PT)

Vabas vormis vastasid kutseõpetajad küsimusele, mis neid toetas selles olukorras

- **Koostöö kolleegidega**

Küsidest kutseõpetajatelt, millest või kellelt nad distantsõppe perioodil kõige enam tuge said, siis kõikide riikide õpetajad on hästi olulise toetava tegurina välja toonud koostöö kolleegidega:

„Kutseõpetajate koostöö ja meeskonnatöö“(PT);

„Vestlused õpetajatega“(PL);

„Kolleegid, alati valmis abistama tehnilise poole ja vahenditega“(EE);

„Psühholoogiline ja sotsiaalne tugi kolleegidelt“(CY);

„Paljud õpetajad jagasid oma õppevahendeid ja palju muud. Kõik see andis meile tugevuse, et tulla toime väljakutsetega.“(BG).

Eraldi toodi välja, et õpetajate koosolekutest distantsõppe ajal oli palju abi (EE, IT, PL) ja samuti kooli juhtkonna toetusest (PO).

- **Uus tehnoloogia**

Olulisena nimetasid uuringus osalenud kutseõpetajad olemasoleva uue tehnoloogia tuge:

„Uue tehnoloogia tugi – Teams“ (PT);

„Teabe jagamine Moodle'i ja Teamsi platvormi kasutamise kohta“(PL);

„Veebiplatvormid nagu Zoom ja Google Meet“ (IT).

Õpetajad tundsid rõõmu sellest, et olemasolevad online platvormid lubasid neil oma tööd jätkata „Selliste veebivahendite olemasolu nagu Zoom, Meet jne. See võimaldas mul tööd jätkata.“(IT) ja säilis sissetulek „seetõttu säilis töötasu“(BG).

Tehnoloogia pakkus õpetajatele ka avastamisrõõmu „Tehnoloogia meeldiv avastamine, potentsiaal didaktilises rakenduses“(IT) ja mõtteid õppeprotsessi arendamiseks. Internetist leiti samuti vajalikku tuge online platvormide, veebilehtede, rakenduste ja juhendite näol „Õpetused olid väga käepärased“(PT); „Youtube oli suur toetus uute vahendite rakendamiseks“(PT).

- **Tugisüsteemid koolis ja riigis**

Bulgaaria õpetajad märkisid ära televisiooni õppeprogrammid, mida sel perioodil pakuti ja appi tulid ka paljud kirjastajad, kes pakkusid vaba ligipääsu õppematerjalidele.

Eesti õpetajad tõid eraldi välja koolipoolse IT-toe, nimelt on eesti koolides tööl haridustehnoloogid, kelle tööülesanne on pakkuda õpetajatele tehnilist ja metoodilist tuge digiõppes, mis nüüd laienes distantsõppeks. Tehnilist tuge märgiti ka Küprose õpetaja poolt.

Kuigi ootamatus olukorras oli peamiselt abi varasemalt omandatud oskustest „Varem omandatud teadmised ja oskused valmistasid mind ette veebipõhiseks õpetamiseks“(PL); „Ainsat tuge sain oma varasematest oskustest“(IT); „Tänu oma digioskustele suutsin ma õppetunde korraldada“(BG), pakkusid õpetajatele vajalikku tuge ka pandeemiaaegsed

ÕPETAJATE TOETAMINE:

- koostöö kolleegidega
- uus tehnoloogia
- tugisüsteemid koolis ja riigis
- õpilaste toetus
- õpetaja töö ja pühendumine
- ajajuhtimine ja prioriteetide seadmine
- isikuomadused ja isiklik areng
- vaimne ja füüsiline heaolu
- perekond ja sõbrad

online koolitused „Mul olid distantõppe koolitused“(EE); „osalemine koolitustel ja kutsealastes arenguprogrammides“(PO)

Distantõppes toimetulekut mõjutas vahendite olemasolu koolides „kooli hea haridusbaas“(PL) ning õpetajate võimalus neid kasutada „kool rentis mulle kvaliteetse sülearvuti, millega sain korralikult töötada“(EE)

- **Õpilaste toetus**

Palju tuge said õpetajad õpilastelt, kes digiõppega kaasa tulid.

„Õpilaste soov jätkata haridusteed digitaalses keskkonnas“(BG);

„Minu tegevus põhines õpilastega suhtlemisel, võimaldades neil kõigil suhelda üksteise ja õpetajaga. Edendada pidevat motivatsiooni, et õpilased ei kaotaks keskendumist õppimisele.“ (PT);

„Õpilaste lähedus“(IT);

„Mõnikord näitasid õpilased üles head tahet pandeemiast tingitud probleemide lahendamiseks.“(CY).

„Õpilasi oli raske Teamsi saada. Tänu Facebookile suhtlesid õpilased omavahel ja kutsusid üksteist Teamsi“ (EE)

Õpilaste edusammud, olgugi väiksed, pakkusid samuti tuge „sihikindluse ja nõudmisega, edenesid õpilased endiselt, kuid väiksemate sammudega“(BG); „sihikindlus, usk hariduslikku edusse“(PL), „inimeste soov otsida ja proovida alternatiivseid õppimisviise ja -meetodeid“(BG)

- **Õpetaja töö ja pühendumine**

Pandeemiaaegne distantõppe seadis õpetajatööle ootamatuid ja tundmatuid väljakutseid. Paljude jaoks suurenes töökoormus oluliselt, kuid kõigi jaoks muutus töö sisu. Tekkinud kaoses hakkamasaamiseks toetusid paljud õpetajad kaugematele eesmärkidele ja oma missioonile ühiskonnas.

„Minu jaoks on õpilaste haridus kõige olulisem asi, millega tegeleda.“(BG);

„Tulemustele keskendumine ja tööga tegelemine, kui see oli võimalik“(EE);

„Suurim toetus oli see, et ma teen seda, mis mulle meeldib, ja mitte lõpetada õpetamist isegi siis, kui ma olen õpilastest eemal.“(PT);

„Meie, õpetajad, olime enamiku perede jaoks ainus võimalus. Tundsin, et mind on kogu aeg vaja.“(BG)

Veebipõhise õppe positiivse asjaoluna toodi välja võrdsem ligipääs võrreldes tavaõppega

„Veebipõhine õpetamine oli minu jaoks uus kogemus, millel on mõned eelised, näiteks teadmiste edasiandmise lihtsus, sest mitte alati ei näe kõik projektoriga kuvatavat, mõnikord on valgus liiga hele ja teised segavad, samas kui veebitundide ajal saavad kõik monitori vaadata.“(PL)

- **Ajajuhtimine ja prioriteetide seadmine**

Distantõppega ilmnes vajadus eriti hoolikalt planeerida aega, mis ollakse õpilasega virtuaalses online kontaktis digivahendite kaudu „Siis võimaldab asjaolu, et tööaeg piirdub “klassiruumis” töötamisega, optimeerida aegu.“(IT)

Tähtis on luua endale selge plaan ja oskus seada prioriteete „omama täpselt määratletud rutiini“(PT), „võimekus seada prioriteete ja optimism“(CY)

Toetavate teguritena mõjusid õpetajatele distantõppeaegsed võimalused oma aega juhtida

„Mul lubati oma aega ise juhtida.“(EE);

„Lühendatud tunniplaan andis mulle aega uurimistööks ja ettevalmistamiseks ning õpilaste sõnumitele ja e-kirjadele vastamiseks“(PT)

- **Õpetaja isikuomadused ja isiklik areng**

Küsitlusele vastanud kutseõpetajad tõid välja hulgaliselt omadusi ja oskusi, millest saab keerulises olukorras vajalikku tuge: loovus (PL), uudishimu (EE), vastupidavust (PT), kohusetundlikkus (PL).

„Mind toetas julgus proovida uusi võimalusi“(EE)

„Enesemotivatsioon ellujäämiseks, kohanemiseks ja õnnestumiseks“(CY)

Õpetajad kõrgelt kvalifitseeritud spetsialistidena peavad tähtsaks isikliku arengu võimalust ja elukestvat õpet

„Soov areneda ka selle kujundava aspekti all, mis erinev tavapärasest“(IT),

„Pidev teadmiste ja isiklik areng“(CY),

„oskuste õppimine ja arendamine iga päev“(PL).

Edusammudest said õpetajad veelgi innustust: „minu mõte oli, et ma saan hakkama mis tahes raskustega ja see on parim asi, mida ma õpilaste heaks teen ja õppeprotsessi sujuv toimimine“(BG)

- **Vaimne ja füüsiline heaolu**

Tähelepanu vaimsele ja füüsilisele heaolule osutus pandeemia ajal eriti oluliseks „omada häid emotsioone“(PT), „minu hobi aitab mind“(PL), „teiste toetamine, võimlemine, treeningud“(PL), tuge pakkus võimalus töötada turvalises keskkonnas „õpetan kodus mugavas ja turvalises töökeskkonnas“(IT)

- **Perekond ja sõbrad**

Õpetajaid said tuge ja jõudu perelt, sõpradelt ja sotsiaalselt võrgustikest. Perekonna ja sõprade toetuse olulisust märkisid mitmed Portugali õpetajad, aga ka teised „ainus asi, mis aitab, on inimeste, sõprade ja perega suhtlemine“(PL), „kindlasti on sotsiaalsed võrgustikud võimaldanud vähendada füüsilisi vahemaid ja hoida suhteid elus“(IT)

Perekond ja sõbrad aitasid vajadusel välja ka tehnilistes küsimustes „minu lapsed (17-24) kes olid veebiplatvormidega rohkem tuttavad“(CY) või abistasid vahenditega „meie sõbrad annetasid seadmed õpilastele, kellel neid ei olnud“(BG)

6.5 Õpetajate professionaalne areng

SEISUKOHT. Kutseõpetajate ja -koolitajate professionaalne areng on pandeemiakogemuse positiivne tagajärg

Uuringus esitatud avatud küsimusele "Kuidas sa hindad oma professionaalset arengut pandeemiaaegses virtuaalses tööpõhises õppes? Kuidas pandeemia muutis sinu õpetamist?" antud vabavastuseid analüüsides selgus, et pandeemiaaegne distantsõppe tõi kaasa olulise hüppe õpetajate professionaalses arengus.

- **Õpetajate digitaalsete oskuste areng**

Küsitlusele vastanud õpetajate hinnangul paranesid märgatavalt nende digitaalsed oskused, digitaalne kirjaoskus.

„Hakkasin veebiplatvorme aktiivsemalt kasutama“ (BG)

„Kindlasti on minu digitaalsed ja veebipõhised juhendamisoskused arenenud tundide korraldamiseks veebis, kasutades mõningaid veebipõhiseid õppe- ja hindamisvahendeid.“ (CY)

„Veebis õpetamine pani mind selles valdkonnas arenema“ (PL)

„Oskan digitaalseid vahendeid paremini kasutada“ (EE)

- **Õpetajad said väärtusliku kogemuse**

Õpetajad hindavad kõrgelt omandatud väärtuslikku kogemust

„Sain väärtusliku kogemuse“ (BG)

„Areng oli hea ja uue reaalsusega kohanemine“ (PT)

„Ma olen nüüd enesekindlam, kui tegemist on veebipõhise õppega.“ (BG)

- **Muutused õpetamises ja õppimises**

Pandeemia muutis traditsioonilist õpetamist ja õpetajatel tuli endal leida lahendused ja väljapääs kujunenud olukorrast.

„Õppematerjali esitamise võimalike viiside otsimine tõestas mulle, et need on olemas.“ (BG)

Tööpõhise õppe virtuaalselt korraldamine lisas väljakutseid ja arenguvõimalusi.

„See muudab seda, kuidas me varem praktilistes tundides töötasime.“ (PT)

„Ma arenesin edasi virtuaalses tööpõhises õppes pandeemia tõttu“ (CY)

„Ma suurendasin oma teadmisi tööpõhises õppes ja ma usun, et see oli vajalik“ (IT)

Õpetajad **muutused paindlikumaks** oma töös

„Olen paindlikum, arvestan paljude muutujatega“ (PT)

PROFESSIONAALNE ARENG

- digioskuste areng
- väärtuslik kogemus
- muudatused õpetamises ja õppimises
- uued meetodid
- rohkem paindlikkust
- rohkem õppijakesksust
- planeerimisoskuste areng

„Me pidime kohandama kogu kasutatud materjali ja tavaliselt muutma plaani sõltuvalt olukorrast.“(CY)

„Ütleksin, et muutusin pärast digikeskkonnas koolitamist veelgi paindlikumaks kõrvaltegurite tõttu, enamasti tehniliste, ja aja tõttu, mis mul kasutada oli“(BG)

Paljud vastajad tunnistavad, et pandeemiaaegne distantsõppe periood **muutis oluliselt nende õpetamismetoodikat**, seejuures uute lahendusteni jõuti läbi analüüsi ja katsetuste. Õpetamine muutus **õppijakeskseks**, õppeprotsessi tuli senisest **detailsemat planeerida**.

„Seekord mõtlesin rohkem erinevatele õppeülesannetele ja täiendasin olemasolevaid õppematerjale“(EE)

„Õppeprotsess muutus õppijakeskseks“(PT)

„See võimaldas mul laiendada ja süvendada erinevaid õpetamis- ja koolitusvõimalusi, mida vörgustik pakub õpetamise mitmekesistamiseks.“(IT)

„Ma pidin mõtlema „kastist välja“ ja uurima muid võimalusi või veebipõhiseid vahendeid, mis olid kättesaadavad ja võiksid parandada õpetamiskogemust.“(CY)

Õppimine tuli muuta õppija jaoks atraktiivsemaks, et hoida õpilast motiveerituna ka distantsilt.

„Pidin rohkem suhtlema piltide ja skeemide kaudu, et muuta teemad vähem keeruliseks ja igavaks.“(IT)

„See pani mind soovima olla praktilisem ja vähem teoreetiline, lisaks sellele, et püüdsin leida uusi viise oma õppetundide uuendamiseks.“ (PT)

Vastajate hulgas oli vaid kaks õpetajat, kelle õpetamismeetodeid pandeemia ei muutnud, üks neist nimetas põhjusena, et ta õpetas digivahendite abil juba varem.

Õpetajad tegid mitmeid **järeldusi** enda professionaalsete oskuste kui ka tehnoloogiliste ja metoodiliste võimaluste osas

„Mul isiklikult on veel pikk tee käia.“(IT)

„Usun hübriidõppesse, sealhulgas asünkroonse õppe kasutamisse.“(CY)

„Kõik on võimalik“(EE)

Kokkuvõtteks võib öelda, et pandeemia ajal toimunud distantsõpe tõi kaasa kutseõpetajate isikuomaduste, hoiakute ja kutseoskuste märkimisväärse arengu kõigis partnerriikides.

6.6 Peamised õppetunnid

SEISUKOHT. Kutseõpetajad ja -koolitajad on teadlikud, et rohkem on võimalik ja vajalik saavutada.

Peamised õppetunnid pandeemiaaegsest distantsõppest olid vastaseid analüüsidest järgmised:

Haridus ja selle kvaliteet peaksid olema kõigi jaoks prioriteet

- **Tööpõhine õpe veebis on võimalik**

Online õpe on võimalik ja efektiivne, kuid kindlasti erinev.

„Soovi korral on võimalik korraldada efektiivset veebikoolitust“(BG)

„See on kasulik alternatiiv“(PT)

„See on teistsugune ja kasulik“(CY)

„Olla rohkem tänulik kõigi võimaluste eest“(BG)

- **Õppekava ja õppetöö korraldus vajab kohandamist**

Traditsioonilise õppe jaoks koostatud õppekava aja õppetöö korraldus ei toimi, tuleb teha ümberkorraldused

„Kuidas kohandada õppekavasid“(BG)

„Kõike tuli muuta“(EE)

„Peamine õppetund on see, et me peaksime andma endast parima, et edastada kõike arvuti vahendusel, ja olla kohal toetamaks raskuste ületamist.“(PT)

„Veebikoolitus erineb kindlasti füüsilisest koolitusest vajab suurt pingutust seda efektiivselt toetada.“(CY)

- **Rohkem väljakutseid**

Online õpe pakub oluliselt rohkem väljakutseid ja vähemalt esialgu ka rohkem tööd õppetöö ettevalmistamisel

„See on palju keerulisem kui füüsiline õpetamine.“(CY)

„Et me töötame palju rohkem ja meil on vähem tulemusi“(PT)

„Tööpõhine õpe on keeruline ja see on tõesti rahuldus, et õppida uusi viise oma professionaalse missiooni täitmiseks.“(IT)

- **Rohkem paindlikkust õpetajatelt ja õpilastelt**

Õpetajatel ja ka õpilastel tuleb olla paindlikum, reageerida kiiresti muudatustele ja lahendada probleeme

„Ole alati valmis üllatusteks“(EE)

„Probleemide lahendamine“(IT)

„Et me peame valmistuma igaks olukorraks“(PT)

„Kuidas olla oma õpetamismeetodites rohkem loov“(BG)

„Sa pead olema paindlik.“(EE)

- **Oluline arenguhüpe digitaalse tööpõhise õppe suunas**

Pandeemia andis olulise tõuke ülikireks liikumiseks digitehnoloogiate kasutamise suunas

PEAMISED ÕPPETUNNID

- tööpõhine õpe veebis on võimalik
- õppekava ja õppeprotsess vajab kohandamist
- rohkem väljakutseid
- rohkem paindlikkust
- arenguhüpe digitaalse tööpõhise õppe suunas
- uued meetodid
- arenguuskumus
- rohkem koostööd
- personaalsem õpetamine ja õppimine
- rohkem väljakutseid õpilaste motiveerimisel

„Kui poleks pandeemiat, poleks koolides nii suurt hüpet digitehnoloogia suunas.“(BG)

„Paljud õpetajad ja õpilased on omandanud uued tehnilised oskused“(BG)

„Paljude uute platvormide ja programmide kasutamine, mis hõlbustavad veebipõhist õpetamist ja õppimist“(PL)

- **Uued õppemeetodid/ õpetajate areng/ arenguuskumus**

„Ma saan veel õppida uusi õpetamismeetodeid.“(IT)

„Ma pean leidma uusi paremaid viise, kuidas motiveerida oma õpilasi õppima, kui on vaja distantsõpet.“(BG)

„Alati saab paremini“(EE)

„Olen võimeline vastu võtma väljakutseid ja parandama oma õpetamiskogemust kogu aeg“(BG)

- **Kolleegide soovitusel veebipõhiseks õppeks**

„Veebipõhine õpetamine nõuab sagedasi pause“(CY)

„Hoidke see lihtne“(EE)

„Austage publiku arvamust“(BG)

„Ole empaatilisem. Mõistsin, et mitte kõik õpilased ei saa kodus õppida ilma segajateta või neil on kõik vahendid, mis võimaldavad neil optimaalselt töötada.“(PT)

„See aktiivne kuulamine koolitusel jääb alati kõige olulisemaks elemendiks, mida ei tohiks alahinnata.“(IT)

„Õpilastele meeldib, kui neil on valikuvabadus seoses ülesannete täitmise ajaga. Oluline on edendada kaasatust ja motivatsiooni.“(PT)

„Ei saa eeldada, et õpilased ilma virtuaalse tööpõhise õppe kogemusega lülituksid lihtsalt virtuaalsele režiimile - tulemused tulevad ajaga“(EE)

„Olla õpilastega kannatlik“(BG)

- **Personaalsem õpetamine ja õppimine**

„Veebipõhises õppes on personaalne õpetamine olulisem kui kontaktõppes“(EE)

„Õpetamine peab olema personaalne, et olla hästi tehtud“(PT)

„Kedagi ei tohi maha jätta. Vajadusel helistage õpilastele“(EE)

- **Rohkem väljakutseid õpilaste osalemiseks**

„Koolis on õpilaste tähelepanu juba raske püüda ja kui nad on kodus, muutub see veel raskemaks.“(PT)

„Võimalus hoida õpilase tähelepanu ilma otsese kontaktita“(IT)

- **Järeldused**

Järeldustena toodi välja, et **kool kui füüsiline koht on siiski väga oluline õpilastele ja õpetajatele, et haridus ja selle kvaliteet peaks olema kõigi jaoks prioriteet** ja pandeemiaaegsest distantsõppes tuleb õppida ning need õppetunnid edaspidises õppeprotsessis arvesse võtta..

„Lisaks kõigile aspektidele on peamine õppetund see, et KOOL (füüsilise ruumina) on väga oluline kõigile õpilastele ja õpetajatele.“(PT)

„Haridus peab olema kõigi jaoks prioriteet“(CY)

„Pandeemia annab võimsa testi veebipõhise õppe potentsiaali kohta. Samuti on ta paljastanud oma peamised piirangud, sealhulgas piisavate digioskuste, seadmete ja internetiühenduse kui eeltingimuse kohta koolituse läbiviimiseks veebis, raskused traditsioonilise töökohapõhise õppe pakkumisel veebis.“(PT)

6.7 Muudatused tööpõhises õppes

SEISUKOHT. Kutseõpetajad ja -koolitajad on teadlikud, et muudatused tööpõhises õppes on vajalikud ja vajalik on ka toetada selle edendamist, et muudatused oleksid positiivsed

Avatud küsimus muudatuste kohta tööpõhises õppes tõi samuti palju erinevaid arvamusi kõigilt osalenud ekspertidelt.

- **Kontseptsioonide, meetodite ja töökorralduse muutused**

Pandeemia tõttu kohustuslik distantsõpe oli väljakutseks nii õpilastele kui õpetajatele, eriti praktilisel tööpõhises õppes. Muutusi kontseptsioonid, meetodid ja töökorraldus ja kõigil tuli kohaneda lühikese aja jooksul.

„See muutis õpetamise traditsioonilist kontseptsiooni“(PT)

„Uus töökeskkond, oli vaja mõelda, kuidas tööd korraldada“(EE)

„See näitas, et erinevad õpetamismvormid on võimalikud“(PT)

- **Tööpõhine õppe muutus veelgi tähtsamaks**

Tööpõhises õppes toimunud muutused võivad tuua positiivseid tulemusi, tõstes selle tähtsuse paremini esile.

„See muutis seda täielikult, tulemused võivad olla positiivsed“(PT)

„Kõik inimesed mõistsid tööpõhise õppe tähtsust“(CY)

„Tööpõhine õpe on uuesti leiutatud“(IT)

- **Online õppe ja tehnoloogia tähtsus õppetöös suurenes**

Samuti suurenes online õppe ja tehnoloogia tähtsus, see oli pea ainus võimalus õppetööd

MUUDATUSED TÖÖPÕHISES ÕPPES

- kontseptsioonide, meetodite ja töökorralduse muutused
- tööpõhine õppe muutus veelgi tähtsamaks
- online õppe ja tehnoloogia tähtsus õppetöös suurenes
- kasutajate digitaalne kirjaoskus arenes
- õpetajad on loovamad ja paindlikumad
- positiivsed muutused õpetamise kvaliteedis
- uued lähenemised üldoskustes
- õppijate suuremal iseseisvusel erinevad tagajärjed
- raskused töökohapõhise õppe ja praktikaga
- distantsõppe tulemus sõltuvalt piirkonnast või õpetajast
- nii negatiivne kui positiivne pikaajaline mõju

jätkata. Samas online õppe ebatäiuslikkus säilis, kuigi ka tehnoloogia arenes.

„See võimaldas õpilastel jätkata õppimist ja lõpetada oma kursused.“(PT)

„See on muutnud veebi meie elus konstantseks (mõnikord ainus viis areneda või suhelda)“(IT)

„Alternatiivide puudumise tõttu on veebipõhine õpe arenenud ja paranenud õpikeskkonnana, kuid säilitanud distantsõppe teadaolevad puudused.“(BG)

„Tehnoloogia on nüüd olulisem, see muutis selle kaasaegsemaks“(PL)

- **Kasutajate digitaalne kirjaoskus arenes**

Kasutajate digitaalne kirjaoskus kahtlemata paranes oluliselt, kõigil tuli palju õppida.

„Õpetajate ja õpilaste tehnilise kirjaoskuse areng“(BG)

„Oleme digitaalsete vahendite kasutamise kohta palju õppinud“(EE)

„See on pannud õppima õpetajad, kes ei ole varem digitaalseid tööriistu kasutanud.“(PT)

- **Õpetajad on loovamad ja paindlikumad**

Õpetajatel tuli olla loovam ja paindlikum, leida kiiresti uusi lahendusi. Nähakse ka suuremate muudatuste algust hariduses.

„Õpetajad peaksid muutuma paindlikumaks ja otsima lahendusi internetist“(PL)

„Pandeemia sunnib meid olema loominguilisemad. See sundis meid mõistma, et maailm tõepoolest muutub ja et haridus peab selle muutusega kohanema.“(PT)

- **Positiivsed muutused õpetamise kvaliteedis**

Õpetamise kvaliteedis nähakse positiivseid muutusi, sest õppetööd tuli hoolikamalt planeerida, leida loovaid lahendusi, tihti senist õppetegevust ümber mõtestades. Nõrgad kohad ja ebaefektiivsus tulid paremini esile, mis aitas ümberkorraldustele kaasa.

„Mul on nutikam lähenemine tööle“(IT)

„Positiivsemast vaatenurgast on nüüd rohkem aega õppeteemadest aru saada.“(CY)

„Praktilistel koolitustel kerkis esile palju küsimusi seoses selle efektiivsusega.“(PT)

„Tõestas oma nõrkusi ja ebaefektiivsust teatatud valdkondades“(BG)

- **Uued lähenemised üldoskustes**

Õpetamise metoodikat kohandades jõudsid õpetajad mitmete uue lähenemisteni

üldoskustes, mis seni veidi väiksemat tähelepanu said, nt arenguuskumus, emotsionaalne intelligentsus, agiilsed meetodikad jms

- **Õppijate suuremal iseseisvusel erinevad tagajärjed**

Õppijate osas toodi välja nii positiivseid kui negatiivseid mõjusid, neile oli rohkem iseseisvust, mida mõnikord „ära kasutati“. Kindlasti oli õppijaid keerulisem kaasata õppetöösse..

„Muutis lapsed organiseeritumaks ja mõned kavalamaks“(BG)

„See andis õpilastele suurema iseseisvuse“(PT)

„Raskem on õpilasi kaasata“(EE)

„Hariduse tase alanes“(PL)

- **Praktiline õpe asendus osaliselt teooriaga**

Mõnikord asendati praktiline õpe teooriaga ja õpetaja roll õppeprotsessis võis muutuda senisest enam domineerivaks. Isegi, kui õppijatel oli võimalus suuremaks vastutuseks ja iseseisvuseks, ei viinud see sageli tulemuseni. Tunnistatakse, et kogu tööpõhist õpet online-s siiski edukalt läbi viia pole võimalik.

„Pandeemia sundis meid ajutiselt muutma praktika teooriaks. “ (IT)

„Õpetajad peavad näitama ja selgitama rohkem asju, õpilased saavad kogeda/teha iseseisvalt palju vähem. “ (PL)

„See tegi selle keerulisemaks. Oli palju ülesandeid ja protseduure, mis vajasisid reaalselt osalemist, kuid pandeemia tõttu pidid õpilased olema iseseisvamad ja leidma ise lahendusi. Tavaliselt õpilased loobusid kahjuks.“(EE)

- **Raskused töökohapõhise õppe ja praktikaga**

Töökohapõhise õppe või praktikaga tekkisid raskused seoses pandeemiast mõjutatud majanduse ja ettevõtlusega.

„See näitab, et alates 2020. aastast ei saanud paljud õppijad õpipoisioppesse minna. “(CY)

„Loomulikult muutis pandeemia tööpõhise õppe rakendamise keerulisemaks, kuna ülemaailmsel tasandil oli suur tööpuudus, ei olnud ettevõtted motiveeritud palkama isegi praktikante.“(CY)

- **Distantsõppe tulemus sõltuvalt piirkonnast või õpetajast**

Pandeemia mõju õppetööle võib erineda suurtes linnades ja maapiirkondades, kus tehnoloogia ja interneti kättesaadavus võib olla erinev. Samuti võib õpetajate vanus ja hoiak olulist rolli mängida muudatuste omaksvõtmisel.

„Pandeemia muutus ja arendas veebipõhist õpet. Suuremates linnades, kus on tasuta juurdepääs Internetile, viidi läbi tõhus veebikoolitus. See sõltub suurel määral õpetajate pädevusest. Paljud vanemad õpetajad keelduvad aktsepteerimast uut õpetamisviisi ja arendama oma teadmisi. Teisest küljest on õpetajaid, kes kasutavad oskuslikult veebipõhiseid õppevahendeid, suudavad kaasata oma õpilasi ja viia läbi efektiivset õppimist.“(BG)

- **Distantsõppe negatiivne mõju suures plaanis**

Muudatuste ulatusega suures plaanis ollakse ühel meelel, kuid muudatuste sisulises mõjus hariduse ja töömaailmale on erinevaid arvamusi. Ennustatakse näiteks ebavõrdsuse süvenemist.

„COVID-19 pandeemia on tõsiselt mõjutanud oskusi, elukestva õppe süsteeme ja tööpõhist õpet jne. Noorte ja täiskasvanud töötajate oskuste, ümberõppe ja oskuste täiendamine kogu maailmas on väga järsult ja ulatuslikult katkenud. Pandeemia on häirinud uuringuid, viivitanud programmide lõpule viimist ning mõjutab miljonite õppijate vahetut ja tulevast karjääri. Samuti on see tugevdanud olemasolevat ebavõrdsust, mis mõjutab töötajaid ja õppijaid kogu maailmas.“(PT)

- **Distantsõppe positiivne mõju suures plaanis**

Kuid teiselt poolt nähakse pandeemiaaegsetes väljakutsetes ja ebakindluses pigem võimalust töömaailma positiivseteks muudatuseks seoses kättesaadavuse, kaasatuse ja võrdsemate võimalustega.

„Praktikud ja tööpõhises õppes osalejad on pandeemia ajal kogenud nii probleeme kui ka ebakindlust. Siiski on maailmal tervikuna olnud võimalus hinnata ja leida lahendusi tööjõu arendamisele, mis integreerivad mitmekesisust, juurdepääsetavust, kaasatust, võrdsust.“(PT)

Kokkuvõttes saab järeldada, et pandeemiaaegne distantsõpe tõi kaasa hüppelise arengu kutseõpetajate ja -koolitajate isikuomadustes, hoiakutes ja professionaalsetes oskustes.

7. Peamised asjaolud virtuaalses tööpõhises õppes.

SEISUKOHT. Digitaalne kutseharidust ja -koolitust suurenemine pandeemia ajal, mõjutab tõenäoliselt edasisi muudatusi pandeemiajärgses õpetamises ja tööpõhise õppe vajalikus uuendamises

Pandeemiast tingitud distantsõpe on kutseharidusse ja -koolitusse sh tööpõhisesse õppesse kaasa toonud suuri muudatusi, mis mõjutavad meie õpilasi, õpetajad ning sotsiaalset ja majanduskeskkonda pikaajaliselt.

Selle uuringu toimumise ja analüüsi koostamise ajal on kogu maailm endiselt silmitsi COVID-19 tingitud pandeemiaga ning ulatuslikud piirangud on jõus enamuses vWBL riikides, mis omakorda tähendab ka koolide sulgemist ja distantsõppe jätkumist. Kuid juba praegu on ilmne, et ka pärast piirangute lõppemist, ei pöördu me samasuguse "traditsioonilise" õppe juurde tagasi, milles me 2020 alguses olime. Muutused õppimises, suhtlemises ja töötamises on kinnistumas koos mõttemaailmaga sellest, mida haridus ja koolitus tähendab ja kuidas seda võimaldatakse. Digitehnoloogiate kasutamine õppimises, suhtlemises ja töötamises on hüppeliselt suurenenud, ning tõenäoliselt jääb see nii ka pärast pandeemia lõppu.

Kuigi pandeemia ajal oli distantsõppes palju raskusi ja probleeme, on kogutud andmed väärtuslik vara kutsehariduse ja -koolituse tööpõhise õppe innovatsiooniks.

7.1 Distantsõppe efektiivsus

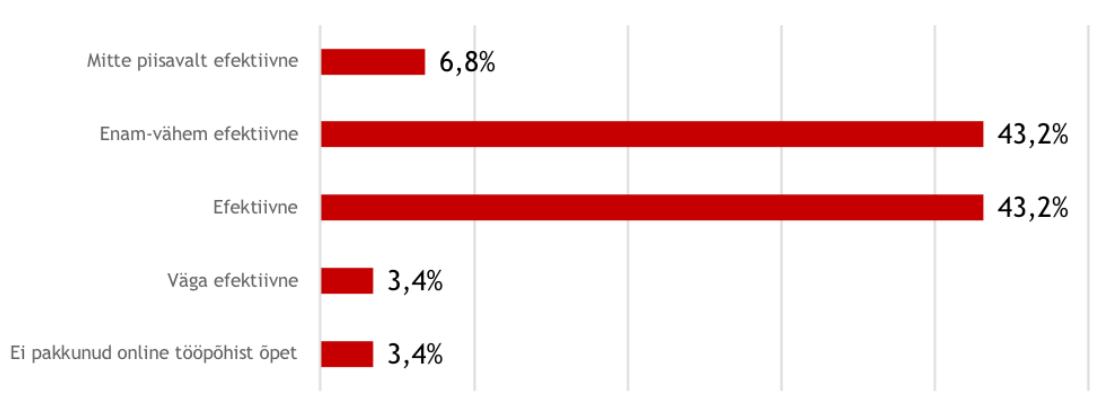
SEISUKOHT. Kutseõpetajad ja -koolitajad, kellega konsulteeriti, väljendasid üldist teadmatust pandeemiaaegse virtuaalse tööpõhise õppe efektiivsuse kohta

Vastanute enesehinnang skaalal "väga efektiivne, efektiivne, enam-vähem efektiivne, mitte piisavalt efektiivne" näitab, et suur enamus õpetajaid (89,8%) peavad toimunud online õpet efektiivseks, sh väga efektiivseks 3,4%, efektiivseks 43,2%, mingil määral efektiivseks 43,2%. Vaid 6,8% vastasid, et see ei ole piisavalt efektiivne.

90% õpetajatest hindab virtuaalse tööpõhise õppe efektiivseks

64% õpetajate arvates efektiivsus vähenes pandeemia ajal

Kuidas ise hindad oma kavandatud online tööpõhist õpet?

Joonis 24. Õpetajate hinnang virtuaalsele tööpõhisele õppele

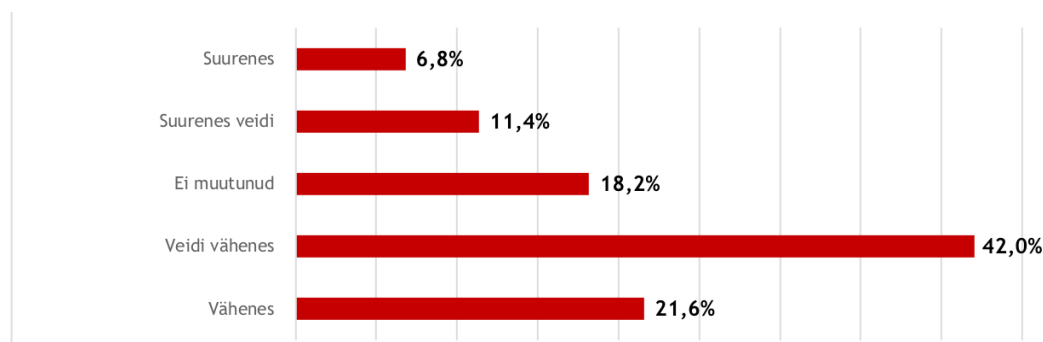
Küsitlusele vastanud hindasid pandeemiaaegse tööpõhise õppe efektiivsust varasema perioodiga (joonis 25) skaalal „vähenes, veidi vähenes, ei muutunud, suurenes veidi, suurenes”

Vastajate poolt antud hinnangud näitavad, et domineerib arvamus, et pandeemiaaegse tööpõhise õppe efektiivsus vähenes mõnevõrra (42% vastajatest) või vähenes (21,6%), kokku arvab 63,6% vastanuid, et efektiivsus vähenes.

Kuid on ka vastupidiseid arvamusi, tööpõhise õppe efektiivsuse suurenemist väidab 6,8% kutseõpetajatest ja mõnevõrra suurenemist 11,4%, kokku näeb efektiivsuse suurenemist pea viiendik vastanutest, 18,2%

Samapalju, 18,2% muutusi efektiivsuses ei näe

Võrreldes enne pandeemiat toimunud traditsioonilise tööpõhise õppega, hinda palun pandeemiaaegse distantsõppe efektiivsust tööpõhises õppes

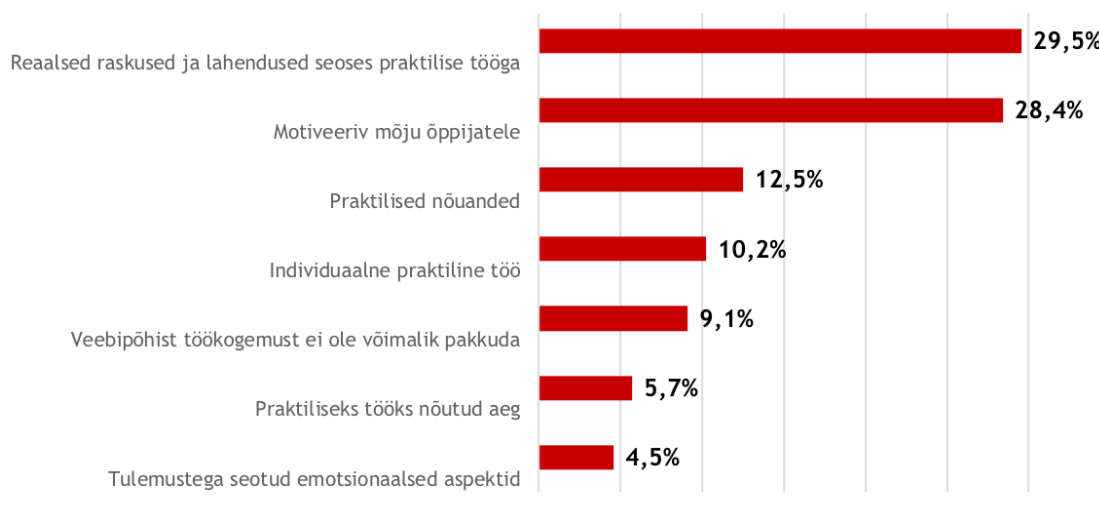
Joonis 25. Virtuaalse tööpõhise õppe efektiivsus võrreldes pandeemiaeelse ajaga

7.2 Mis on oluline virtuaalses tööpõhises õppes

SEISUKOHT. Virtuaalne tööpõhine õpe peab olema seotud praktikaga ja õpilaste jaoks motiveeriv

Mitme valikuga küsimusele "Mis on sinu arvates kõige olulisem aspekt, mida virtuaalses töökogemuses peaks alati üle kandma?" vastas enamik õpetajaid (joonis 26) "reaalsed raskused ja lahendused seoses praktilise tööga" (29,5% vastanutest) ja "motiveeriv mõju õppijatele" (28,4% vastanutest). Kõige vähem "hääli" läks "tulemustega seotud emotsionaalsetele aspektidele" (4,5%) ja "praktiliseks tööks nõutud aeg" (5,7%).

Mis on sinu arvates kõige olulisem aspekt virtuaalses tööpõhises õppes, mis alati peaks olema?

Joonis 26. Aspektid virtuaalses tööpõhises õppes, mis tuleb alati üle kanda

7.3 Vajadus pikaajalisteks muudatusteks kutsehariduses

SEISUKOHT. Pikaajalised muudatused digitaalses kutseõppes peavad hõlmama järgmist:

- spetsiaalne ettevalmistus, vahendid ja meetodid digiõppeks;
- õpetajate täiendkoolitus.

Avatud küsimusele digitaalse kutsehariduse ja -koolituse tulevikust ja vajalikest muudatustest, vastati üsna sageli, et digitaalse õppe osa kutsehariduses ja tööpõhises õppes suureneb oluliselt pandeemiaeelse ajaga võrreldes

Digiõpe on tulnud selleks, et jääda ja sellest lähtuvalt tuleb ka teha vajalikud ümberkorraldused ja kohandused. Digiõpe on end näidanud kui efektiivne võimalus.

"Kindlasti tuleb veebipõhine kutseharidus ja -koolitus läbi vaadata ja seda uuendada, sest see on tulevikus uus reaalsus pikemaks ajaks." (CY)

"Jah, üldiselt on tõestatud, et see on efektiivne koolitusvõimalus." (BG)

Et digiõpe tuleb kombineerida kontaktõppega, luua nõ hübriidversioon, pakutakse välja pea kõikide partnerriikide kutseõpetajate poolt.

"Ma arvan, et kaugõppel on hariduses koht, kuid seda tuleb rakendada sihipäraselt ja koos traditsioonilise klassiruumi keskkonnaga." (BG)

"Ma usun, et haridussüsteem peaks olema kombineeritud." (PT)

"See kombineeritakse varem kasutatud meetoditega" (EE)

"Veebipõhine õpe on suurepärane täiendus/ tugi traditsioonilisele õpetamisele koolis" (PL)

"Kombineerimine kontaktõppega" (CY)

"Need, kes osaliselt kasutavad klassikalist õpetamist, võiksid mõnel juhul kasutada distantsõpet ning integreerida selle osa aktiivse ja kaasava kontaktõppega, eriti koostöös õppimiseks ja laboritööks." (IT)

VAJADUS PIKAAJALISTEKS MUUDATUSTEKS KUTSEHARIDUSES JA -KOOLITUSES

- digiõpe tuleb kombineerida kontaktõppega
- vajalikud ettevalmistavad tegevused
- sobivad vahendid ja seadmed
- head ühendused kõigile
- sobivad meetodid ja sisu
- kommunikatsioon ja koostöö
- täienduskoolitused õpetajatele
- uus digikultuur
- rohkem veebipõhist õpet tulevikus
- rohkem koostööd Euroopas

Selleks, et digiõpet efektiivselt ka pandeemiajärgselt kasutada praktilises tööpõhises õppes, kombineerituna kontaktõppega, tuleb teha mitmeid ettevalmistavaid tegevusi.

„Praegu elame veebipõhise kutsehariduse ja -koolituse üleminekuperioodil. Seetõttu on pandeemiajärgsel perioodil vaja see läbi vaadata." (CY)

„See tuleks läbi vaadata, kõik, kes koolides töötavad, peaksid olema valmis." (PT)

„Läbivaatamine on selgelt oluline, et teha tulevikus paremaid otsuseid." (EE)

„Jah, meil ei ole ikka veel struktuuri ja metoodikat." (CY)

- Sobivad vahendid ja seadmed

"Platvorme on vaja muuta lihtsamaks ja arusaadavamaks" (IT)

„Arvan, et vahendid ja nende kasutus peavad olema lihtsamad ja ühtsemad." (IT)

„Laiem juurdepääs veebimaterjalidele" (PL)

"Õpilaste ja õpetajate abistamine tehniliste vahenditega, et saavutada maksimaalne õpilaste arv" (BG)

"Lihtsamate ja jagatud juhtimisvahendite kasutamine eri sidusrühmade seas" (IT)

- Head ühendused kõigile

"Mitte igal õpilasel pole juurdepääsu WIFI-le ja me võime sattuda ebavõrdse ligipääsu probleemi." (PT)

- **Sobivad meetodid ja sisu**

"Praktiliste oskuste õpetamiseks (digi)lahenduste leidmine" (EE)

"Videod tuleks luua praktiliseks õppeks, kus on kõik vajalikud sammud erinevate ainete õpetamiseks." (PT)

"Õpetamise mitmekesistamine, sel perioodil saadud teadmiste kasutamine, et muuta see kaasavamaks ja atraktiivsemaks" (IT)

- **Kommunikatsioon ja koostöö**

"Kursuse projektijuhtide, õpetajate ja õppijate vahelise sisekommunikatsiooni parandamine avaldaks kindlasti positiivset mõju." (IT)

"Kogemuste jagamine kolleegide vahel" (EE)

"Veebipõhine õpetamine on hea kogemus grupitöös spetsiaalsete platvormide kaudu" (PL)

- **Täienduskoolituse õpetajatele**

"Kujundada ümber ja täiustada koolitussüsteeme, et luua tähendusrikkad võimalused ja strateegiad praeguste ja tulevaste töötajate suunamiseks tuleviku oskustele ja töökohtadele." (PT)

"Rohkem koolitust tehnoloogia kasutamise alal ja alternatiivse õpetamise kohta." (IT)

"Me kõik (õpetajad - õpilased) ei olnud valmis ootamatuks veebikoolituse alustamiseks. Kui me peaksime end ette valmistama ja digitaalset vahendeid täiustama, muutuvad asjad paremaks ja distantsõpe osutub paremaks kui traditsiooniline." (CY)

"Meil tuleb rohkem distantsõpet ja me peame selleks valmis olema." (EE)

- **Uus digikultuur**

"Võtta võimalikult kiiresti kasutusele uus kultuur digitaalsete ja uute tehnoloogiate kasutamisel asutustes ja ettevõtetes" (IT)

- **Rohkem iseseisvat õppimist**

"Üleminekuperioodid on alati rasked. Usun, et õpilased on täielikult võimelised ise õppima ja õpetaja roll distantsõppes on neid juhendada ja jälgida." (PT)

- **Rohkem veebipõhist õpet tulevikus**

"See tuleb pikas perspektiivis uuendada, sest tõenäoliselt kasutatakse seda tulevikus üha enam." (BG)

"Veebipõhine õpetamine tuleks õppesüsteemi lisada regulaarselt, see pakub palju võimalusi" (PL)

"Kuigi lühiajalises perspektiivis seab pandeemia kutseõpetajatele ja -koolitajatele ning õpilastele tõsiseid väljakutseid, võivad kehtinud piirangud lõppkokkuvõttes kaasa tuua tugevama ja vastupidavam kutsehariduse ja -koolituse süsteemi, kui tehakse õigeid valikuid. Eriti juhul, kui sulgemine jätkub pika aja jooksul, võib haridus- ja koolitusasutuste ulatuslik sulgemine sundida õppijaid võtma kasutusele süsteemi- ja tehnoloogiauuendusi, mis laiendavad distantsõppe kasutamist või alternatiivseid hindamisi." (PT)

- **Rohkem koostööd Euroopas**

"Teha rohkem Euroopa projekte üldiselt" (IT).

8. vWBL soovitusel kutseõpetajatele ja -koolitajatele

Euroopa Nõukogu soovitas, 24. novembril 2020, et liikmesriikidel tuleb tagada jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetav kutseharidus, et kõrge kvaliteediga ja uuenduslikud kutseharidus- ja koolitussüsteemidel tuleb võimaldada

inimestele oskused tööks, isiklikuks arenguks ja kodanikuks olemiseks, mis aitavad neil kohaneda ja saavutada digi- ja rohepööret, tulla toime hädaolukordade ja majandussokkidega, toetades samal ajal majanduskasvu ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Võimaldada inimestele oskused, mis aitavad neil saada tööd või luua töökohti vastavalt nõudlusele tööturul

Euroopa Nõukogu soovitas uued eesmärgid kõrge kvaliteediga ja uuenduslikule kutseharidusele ja -koolitusele (2020)

Nõukogu soovitas kutsehariduse ja -koolituse eesmärgi järgmisteks aastateks:

1. Kutseharidus ja -koolitus on paindlik tööturu muutustega kohanemisel
2. Kutsehariduse ja -koolituse keskmises on paindlikkus ja edasiminekuvõimalused
3. Kutseharidus edendab innovatsiooni ja majanduskasvu ning tagab ettevalmistuse digi- ja roheüleminekuks ning väga nõutavate kutsealade jaoks
4. Kutseharidus on atraktiivne valik, mis põhineb koolituse/oskuste nüüdisaegsel ja digitaliseeritud pakkumisel
5. Kutseharidus edendab võrdseid võimalusi

Nende eesmärkide saavutamiseks eeldatakse kutsehariduse ja -koolituse pakkujalt:

- Kutsehariduse õppekavad pakuvad **tasakaalustatud kombinatsiooni kutsealastest, sealhulgas tehnilistest oskustest**, mis vastavad hästi kõigile majandussüklitele, muutuvatele töökohtadele ja -meetoditele, ning võtmepädevustest, sealhulgas kindlad põhioskused, digi-, ülekantavad, rohelised ja muud eluks vajalikud oskused, mis loovad tugeva aluse vastupanuvõimele, elukestvale õppele, elukestvale tööalasele konkurentsivõimele, sotsiaalsele kaasatusele, kodanikuaktiivsusele ja isiklikule arengule.
- Kõikide tasemete kutsehariduse õppekavad sisaldavad **tööpõhise õppe komponente**, mida laiendatakse ka jätkuõppele
- Kutsehariduse õppekavad on **õppijakesksed**, pakuvad kontakt- ja digiõpet või kombineeritud õpet, paindlikke ja moodulõppe võimalusi, mis põhinevad mitteformaalse ja informaalset õppe õpiväljundite tunnustamisel ning avavad tee karjäärile ja edasiõppimisele; kutseõppe jätkuõppe õppekavad on kavandatud selliselt, et neid saaks kohandada tööturu, sektori või üksikisiku täiendus- või ümberõppe vajadustega.
- Kutsehariduse õppekavades kasutatakse **avatud, digitaalsete ja kaasavate õpikeskkondade asjakohast kombinatsiooni**, sh õppimist soodustavaid töökohti, ning neid õppekavasid toetavad tiptasemel ja juurdepääsetavad taristud, seadmed ja tehnoloogia ning mitmekülgsed pedagoogikameetodid ja -vahendid, näiteks IKT-põhised simulaatorid, virtuaalne ja liitreaalsus, mis muudab koolituse kättesaadavamaks ja tõhusamaks, sealhulgas väikeettevõtjate jaoks

- **Kutseharidusvaldkonna õpetajad, koolitajad ja muud töötajad saavad tasemeõpet ja täienduskoolitust**, et pakkuda kvaliteetset õpet, edendada tehnilisi ja digioskusi ning tulemuslikke uuenduslikke õppemeetodeid sealhulgas õpetamist virtuaalkeskonnas, kasutada oma töös tipptasemel kutse- ja digipedagoogikat, digiõppevahendeid ning töötada mitmekesises ja mitmekultuurilises keskkonnas.
- Kutsehariduse õppekavad on **kättesaadavad digitaalsete õppeplatvormide kaudu** (mida toetavad vahendid, seadmed ja internetiühendus), eelkõige haavatavatele rühmadele ja maapiirkondade või äärealade elanikele.

Parema vastavuse saavutamine haridusse ja koolitusse investeerimise ning dünaamiliselt muutuvate investeeringute vahel tuleneb oskuste digitaliseerimise ja automatiseerimise vajadustest, nõuab tulevikus vajalike oskuste head prognoosimist ning nende oskuste omandamise infrastruktuuri. CEDEFOPi pikaajaline uurimine oskuste tulevaste vajaduste prognoosimise ning ELi riikides nõutavate ja pakutavate oskuste mittevastavuse valdkonnas näitab, et integreeriva lähenemisviisi rakendamine oskuste juhtimisel on võtmeroll kutsehariduse ja tööturu vahelise suhtluse tugevdamisel.

- **Tegevuspõhised meetodid tööpõhises kutsehariduses ja -koolituses**

Õppe- ja kasvatusprotsess nõuab õpetajatelt pidevat teadmiste ja oskuste ajakohastamist.

Kutsehariduses ja -koolituses ei ole selles erisust, sest õppemeetodid peavad võimaldama mõtestatud ja kontekstipõhist õppimist, et võimaldada õppija oskuste arengut edukamaks toimetulekuks isiklikus ja tööelus.

Selles perspektiivis on üks parimaid praktikaid on tegevuspõhised meetodid, mis seavad õpilase rolli õppimise keskmesse. Need meetodid soodustavad ka õpilase iseseisvust, stimuleerides loovust ja ettevalmistust oluliste otsuste tegemiseks. Tegevuspõhiste meetodikate kasutamisel osalevad õpilased õppimises aktiivselt, kuni on arusaadav, et neil on kogemused ja oskused uute teadmiste omandamiseks.

Tegevuspõhised meetodid võimaldavad õpilasi kaasata, lasta neil avastada kontseptsioone pigem tegevuste kui loengute kaudu.

- **Kogemuslik õppimine**

Pedagoogilised meetodid ja strateegiad on viisid tegevuste korraldamiseks vastavalt kavandatud eesmärkide saavutamise plaanile. Kogemusõpe on kontseptsioon, mis põhineb õpilase kogemusel kogu õppeprotsessi jooksul.

- **Covid-järgsed muudatused digiõppes**

Pandeemiaaegne distantsõppe periood on muutnud mõtteviisi nii, et digitaalne õppimine ei ole enam lihtsalt "tore omada" täiendus kontaktõppele, vaid samaväärselt efektiivne ja vajalik viis õpetamiseks, õppimiseks ja suhtlemiseks.

Digitaalne õpe muutub võrdseks suhtlus- ja õpikeskkonnaks ainult täiendavate tehnoloogiliste vahendite ja keskkondade kasutamisel, kaasates kõiki osapooli.

Digiõppe kasutamine praktiliste tööpõhiste oskuste omandamisel on muutumas varasemast laialdasemaks.

8.1 vWBL raamistik

Võtme-komponendi

Õpetamine ja õppimine

Sisu ja ressursid

Hindamine

Õpetajate professionaalne areng

Seadmed ja ühendused

1. Õpetamine ja õppimine

Meetodid:

- valmistada õppijaid ette tuleviku oskusteks sobivate võimetega (probleemide

lahendamine, kriitiline mõtlemine, enesejuhtimine)

- integreerida õpilaste tehnilisi ja üldoskusi
- õppijakesksed meetodid
- personaalne õpe

2. Sisu ja ressursid

- Õppematerjalid ja -vahendid
- - virtuaalset tööpõhist õpet toetavad õppematerjalid ja vahendid
- - kättesaadavad ja kasutatavad kõigile õpilastele

3. Hindamine

- selge ülevaade õpilase õppimise edenemisest
- hinded kiireks tagasisideks
- integreeritud kujundav hindamine personaalse õppimise toetamiseks
- ennastjuhtiva õppija arendamine

4. Õpetajate professionaalne areng

Ettevalmistus virtuaalseks tööpõhiseks õppeks:

- täiendõpe ja personaalne areng
- koolitused + õpiringid
- õpetajate oskused integreerida traditsioonilist ja virtuaalset tööpõhist õpet
- koostöö ja kolleegilt õppimine

5. Seadmed ja ühendus

- asjakohaste seadmete kättesaadavus ja ühendused koolides ja õpilaste kodudes
- võrdsed võimalused õpetajatele ja õpilastele
- targad klassiruumid
- edendada virtuaalse tööpõhise õppe oskusi

Võimaldavad tegurid

- POLIITIKA – EN soovitusel kutseharidusele ja -koolitusele ning riiklikud poliitikad
- JUHTIMINE – Kutseharidussüsteemi ja kutseõppeasutuste asjakohane juhtimine
- KOOSTÖÖ/PARTNERLUS – mentorite, õpetajate, õpilaste koostöö ja partnerlus
Virtuaalse tööpõhise õppe juhtimine kutseõppeasutustes

8.2 Virtuaalse tööpõhise õppe juhtimine kutseõppeasutustes

Õppekavad ja tunniplaanid

Virtuaalse tööpõhise õppe korraldamiseks vajavad ülevaatamist nii õppekavad kui ka tunniplaanid.

Õppe- ja hindamisülesanded vajavad täpsustamist ja korrigeerimist, et neid oleks võimalik virtuaalselt läbi viia.

Õppetöö igapäevases planeerimises kasutatavad **tunniplaanid** on sama olulised ka virtuaalses õppes, kuid peavad samuti arvestama virtuaalse õppe erisusi ning kasutatavaid vahendeid ja meetodeid. Tunniplaani alusel planeeritud õpetamine on läbiviidud uuringu vastustes eelistatud valik, see on vajalik ning aitab õpetajatel ja õpilastel kiirete muutuste olukorras teatud rutiini säilitada.

Õppematerjalid

Õppematerjalid virtuaalseks tööpõhiseks õppeks peavad olema õppijakesksed, tasuta kättesaadavad ja iseseisvalt kasutatavad.

Tehnoloogia: vahendid, seadmed, ühendus

Kasutatav tehnoloogia, töövahendid ja internetiühendus on efektiivse virtuaalse tööpõhise õppe toimimiseks kriitilise tähtsusega. Virtuaalse õppe puhul on vaja hoolikalt kaaluda, milliseid vahendeid ja õppekeskkondi kasutada, et kindlustada häireteta õppeprotsess.

Selles protsessis on väga palju muutujaid, millega tuleb arvestada.

Õppeprotsessi juhib õpetaja ja kool võimaldab talle selleks vajalikud seadmed ja vahendid, samuti piisavalt kvaliteetse ja kiire ühenduse. Kuid õppeprotsess on edukas üksnes siis, kui ka lõppkasutajal on vajalikud seadmed, vahendid, juurdepääsud, piisav ühenduskiirus. Koolis on need tavaliselt olemas, kuid õppija kodus sageli mitte.

Järelikult tuleb võimaldada vajalikud vahendid või teha vastavad muudatused õppeprotsessis võimaldamaks vajalik õpikeskkond tööpõhise õppe läbiviimiseks.

Läbiviidud uuringu tulemustest selgus, et tehnoloogia kättesaadavuse küsimus oli üks teravamaid pandeemiaaegses distantsõppes ja eriti just õppijapoolne.

Uued tehnoloogiad nagu näiteks virtuaalreaalsuse ja tehisintellekti lahendused tööpõhises õppes on seni vähe kasutatud. Uuringus osalenud õpetajad väitsid, et nad enamasti ei kasuta simulatsioone, kuid sooviksid neid kasutada.

Õpetajad: ettevalmistus, toetus, koostöö

Õpetajad õppeprotsessi eestvedajatena vajavad piisavat ettevalmistust ja tuge nii metoodiliselt kui ka tehnoloogiliselt. Õpetajate ettevalmistus digiplatvormide kasutamiseks ei ole olnud piisav ja digioskuste arendamine nõuab jätkuvat tähelepanu. Lisaks tehnilistele oskustele on õpetajad märkinud psühholoogilise ettevalmistuse ja nn pehmete oskuste tähtsust veebipõhises õppes.

Õpetajate koostöö tööpõhise õppe edukaks läbiviimiseks on olulise tähtsusega nii koolis toimivas kontaktõppes kui virtuaalses õppes. Teadmised, oskused ja hoiakud, mida õpilastelt tänapäeva tööturul oodatakse, on keerulised ja läbipõimunud ning on mõistlik õpetada ja hinnata neid integreerituna, koostöös. Nii on ka õpilased eesootavateks tööturu väljakutseteks paremini valmistunud.

Õpetajate koostöö võimaldamine organisatsiooni, aja ja töökorralduse mõttes, vajab koolijuhtide tähelepanu.

Läbiviidud uuringust selgus, et pandeemiaaegses distantsõppes puudus õpetajatel teave, selged juhised, vastav juhtimine ja tugistruktuur ning selge kommunikatsioon. Kõiki neid tegureid tuleb tulevikus arvesse võtta.

Reeglid ja digikultuur organisatsioonis

Õppetöö koolides on enamasti hästi reguleeritud paljude eeskirjade ja instruksioonidega. Distsantsõppele üleminek tõi esile aga vastavate, virtuaalset õpet käsitlevate kokkulepete ja regulatsioonide vähesuse või puudumise.

Eraldi toodi uuringus esile **digikultuuri** puudumisega seotud probleemid ja vajadus **arendada veebisuhtlust**, eelkõige kaamerate ja mikrofonide kasutamist.

Koolides on vaja sõlmida digikultuuri kokkuleppeid ning valmistada asjakohaselt ette kõik asjaosalised. Kuidas kasutada kaameraid ja mikrofone, kuidas turvaliselt kasutada digitaalseid vahendeid ja võimalusi, kuidas kaitsta privaatsust ja õigusi jms. on küsimused, milles tuleb kokku leppida.

Probleemide lahendamine

Distsantsõpe pandeemia ajal tõi kaasa **palju uusi probleeme ja väljakutseid**, mida tuleb analüüsida ja lahendada. Oluline on mõista, et tekkinud probleemid ja väljakutsed erinevad varasemast ning et traditsioonilised lahendused neile ei pruugi anda head tulemust.

Seetõttu on hea rakendada juhtimise **situatsioonipõhist lähenemisviisi** (Newstrom 2011), mis tähendab, et erinevad olukorrad nõuavad parema efektiivsuse saavutamiseks erinevaid lähenemisi ja tegevusi. Probleemide, põhjuste ja tagajärgede analüüsimine aitab meil koguda otsuste tegemiseks vajalikku teavet.

8.3 Virtuaalse tööpõhise õppe rakendamine

Meetodid virtuaalses tööpõhises õppes

Meetodid, mida tööpõhises õppes kasutada, on väga palju ning iga õpetaja teeb valiku vastavalt eesmärkidele, sihtrühmale ja sisule. Läbiviidud uuringust ilmnes mitmete traditsiooniliste õppemeetodite sobimatus veebipõhisesse õppesse. Seetõttu on oluline muuta meetodeid **klassiruumis ja veebis**, kuid samas on olemas ka ühised põhimõtted, mis sobivad nii klassiruumis kui veebis.

Lähtuvalt nüüdisaegsele kutseharidusele seatud eesmärkidest ja oodatud õpiväljunditest, tuleks **eelistada tegevuspõhiseid meetodeid**.

Näiteks probleemipõhine õpe, projektipõhine õpe, ümberpööratud klassiruum, kogemusõpe jne. - kõik meetodid, mis võimaldavad õppi ja paremat kaasamist õppeprotsessi, suuremat vastutust, paremaid sotsiaalseid oskusi, enesejuhtimist, loovust ja ettevõtlikkust.

Õppijate kaasamiseks sobivad õppetegevused on näiteks:

- tutvustada õpilastele ülesandeid, millel ei ole ilmselgeid lahendusi;
- paluge õpilastel keeruliste ülesannete lahendamise üle ise otsustada
- lasta õpilastel töötada meeskondades, et leida lahendus
- anda ülesandeid, mis nõuavad õpilastelt kriitilist mõtlemist

Õppijate "kohaloleku" tagamine veebitunnis on kahtlemata suurem väljakutse kui tavalises kontakttunnis.

Õppijate kaasamine

Õpilaste aktiivne osalemine ja teadlik kohalolek virtuaalses õppes on endiselt väljakutse, millele tuleb otsida sobivaid lahendusi tulevases kutseõppes ja õpetajate koostöös

Õppijakesksus, individuaalne õpatee

vWBL uuringus leiti, et õpetajad ei pööra piisavalt tähelepanu õppijate toetamisele **individuaalsete eesmärkide ja prioriteetide seadmisel**, kuid see on oluline iseseisva, ennastjuhtiva õppija arendamiseks kriitilise tähtsusega ja väärib esiletõstmist oskusena, mis nõuab õpetajatelt suuremat keskendumist ja toetust. Personaalsem õppimine nõuab isikupärasemat sisu ja hindamist.

Meeskonnatöö

Tulemused näitavad, et pandeemia ajal veebipõhises õppes kasutati õpilaste (umbes kolmandik õpetajatest regulaarselt) meeskonnatööd või paaristööd. Täiendava soovitusena võiks **õpilaste paaridele või meeskondadele määrata** oluliselt rohkem ülesandeid, rohkem projektipõhist õppimist ja õppetegevuste integreerimist erinevatel teemadel.

Hindamine

Vastastikune hindamine arendab nii hindajat kui ka õpilast, kes saavad meeskonnakaaslastelt hindeid ja suurendab õppija kaasatust/osalemist õppeprotsessis.

Uuring näitas ka, et õpetajad ise ei tee piisavalt koostööd, sest tervelt kolmandik õpetajatest ütleb, et nad ei õpeta ega hinda õpilasi kunagi koos kolleegidega. Seetõttu on väga oluline pöörata rohkem tähelepanu **nii õpilaste kui ka õpetajate koostööle**.

Samal ajal näitavad kaasaegsed uuringud ja analüüsid, **et õppimine muutub üha enam personaalsemaks**, iga õppija õpib omas tempos ja saavutab erinevaid tulemusi, rakendab neid erinevalt ja õpib kogu oma elu jooksul. See esitab uusi väljakutseid nii koolile, õpetajatele kui ka tehnoloogilistele lahendustele.

Läbiviidud uuringus oli mitmeid vabavastuseid, milles **õpetajad andsid** kolleegidele nõu, kuidas virtuaalset tööpõhist õpet efektiivsemalt rakendada.

„Ole empaatiline. Mõistsin, et mitte kõik õpilased ei saa kodus õppida ilma segajateta või neil ei ole kõiki vahendeid, mis võimaldavad neil optimaalselt töötada.“(PT)

„Veebipõhine õppimine nõuab sagedasi pause“(CY)

“Ole õpilastega kannatlik“(BG)

„Et aktiivne kuulamine jääb koolitamisel alati kõige tähtsamaks elemendiks, mida ei tohi alahinnata.“(IT)

„Õpilastele meeldib, kui neil on valikuvabadus seoses ülesannete täitmise ajaga.

Pühendumine on oluline kaasatuse ja motivatsiooni edendamiseks.“(PT)

„Ei saa eeldada, et õpilased ilma virtuaalse tööpõhise õppe kogemusest lülituksid lihtsalt virtuaalsele režiimile - tulemused tulevad ajaga“(EE)

„Respekteeeri publiku arvamust“(BG)

8.4 Virtuaalse tööpõhise õppe kvaliteet

Tagasiside kogumine õpilastelt

Õppijate tagasiside on õpetaja jaoks väärtuslik teabeallikas õppeprotsessi parandamiseks ja õpiväljundite paremaks saavutamiseks, mistõttu on vaja seda hoolikalt planeerida ning lisaks tagasisidele ja aktiivsele kuulamisele pidevalt kasutada ka ettevalmistatud spetsiaalset (lühikest ja lihtsat) küsimustikku, mis võimaldab ulatuslikumat (kõigist korraga) ja võrdlevat tagasisidet.

Efektiivsuse hindamine

Õppetöö tegeliku kvaliteedi määrab see, mis toimub klassiruumis, olgu siis füüsilises või virtuaalses, ning seda protsessi juhivad õpetajad.

Üha kiiremad muudatused ühiskonnas ja majanduses tingivad pideva uuendusvajaduse ka koolis ja õppeprotsessis, sealhulgas eriti tööpõhises õppes. Pandeemiaaegseid kiireid ümberkorraldusi meenutades tõid õpetajad hästi olulisena esile kolleegide toe ja kolleegidelt õppimise.

Seda väärtuslikku kogemust tasub kindlasti ära kasutada ka pandeemiajärgses õppes.

Kolleegilt õppimine õpetajatele - õpiringid

Ehk on just nüüd aeg, kus tuleks koolides rohkem tähelepanu pöörata kolleegidelt õppimisele ja vastavaid **õpetajate õpiringe** senisest rohkem moodustada. Sellega paraneks õpetajate koostöö ja professionaalne areng ning õppeprotsess oleks õppija jaoks integreeritum, innovaatilisem ja kvaliteetsem.

Vastastikune õppimine võib luua rikkaliku õpikeskkonna, kus igaüks samaaegselt õpetab ja õpib, tegutseb ja jälgib, räägib ja kuulab.

Õppeprotsessi parendamine

Õpetajate õpiringid koolis, täpsemalt kolleegilt õppimine on väärtuslik, sest igaüks õpetajatest on milleski ekspert, jagamise kaudu õpime kõige paremini, ja tagasiside on arenemiseks vajalik

9. Kokkuvõtted ja järeldused

Tuginedes vWBL projektimeeskonna arendustööle ning Portugalis, Eestis, Itaalias, Bulgaarias, Küprosel ja Poolas läbi viidud uuringule ja konsultatsioonidele kutseõpetajate ja -ekspertidega, toetab käesolev juhend virtuaalset tööpõhist õpet kutsehariduses ja -koolituses ning on esitatud kokkuvõtlikult järgnevas tabelis

Seisukoht	Soovitus	vWBL lahendus
Ekspertidega konsulteerimise asjakohasus	<i>Kutsehariduse ja -koolituse uuringud näitavad, et virtuaalse tööpõhise õppe pädevus on vajalik</i>	Kutseõpetajate juhendamine ja koolitamine, et tööpõhise õppe pädevuse täiendamiseks
Õpetajad eelistavad individuaalset tööd, meeskonnatööd ja loenguid	<i>Laiem meetodite valik sõltuvalt õpieesmärkidest, sisust ja õpilastest</i>	Rohkem personaliseeritud õpet koos veebipõhise koostööga
Õpetajad hindavad, et neil on head digioskused	<i>Digioskuste parandamine koolituse ja koostöö, vastastikuse õppe kaudu</i>	Koolitus olemasolevate digioskuste baasil uute oskuste omandamiseks virtuaalses tööpõhises õppes (VR, AR jne)
Planeerimine distantsõppes: tunniplaani alusel	<i>Distantsõppe eesmärgid ja plaanid peaksid olema õppijale selgelt arusaadavad ja jälgitavad</i>	Õppijate kaasamine õppe-eesmärkide püstitamisse ja tegevuskavade koostamisse ja nende jälgimisse
Õppeülesanded: õpilaste kaasamine reflekteerivatesse tegevustesse ja individuaalsed ülesanded	<i>Integreeritud lähenemine õppeülesannete ettevalmistamisele ja täitmisele</i>	Õpetajate koostöö õppeülesannete ettevalmistamisel
Hindamise meetodid: eristav ja kujundav hindamine	<i>Personaalsem õppimine ja õppija arengu toetamine nõuab rohkem kujundavat hindamist</i>	Personaalsem õppimine ja õppija arengu toetamine nõuab rohkem kujundavat hindamist
Õpilaste tagasiside kogumine: läbi digitaalsete suhtlemiskanalite	<i>Õppijatelt süstemaatilisema tagasiside kogumine otsese teabeallikana õppeprotsessi efektiivsuse ja kvaliteedi parandamiseks</i>	Koolitus digitaalsete võimaluste kasutamisest õppijatelt kiireks tagasiside kogumiseks
Erisuste mõistlik kohandamine (individuaalsed juhendamised ja tähtajad)	<i>Paindlikum õppimine õppija isikliku arengu toetamiseks</i>	Näited õppeülesannete ja hindamiste erinevustest
Individuaalne konsultatsioon ja õpilaste nõustamine	<i>Individuaalne konsulteerimine ja nõustamine on vajalik, kuid ressursimahukas, seega võiks põhineda spetsiaalsetel õppematerjalidel</i>	Individuaalseks nõustamiseks kasutatavad digilahendused (vestlusaknad jne)
Digitaalne kutseharidus ja -koolitus vajab õppijate laialdast toetamist	<i>Asjakohaste tugisüsteemide loomine koos võimalusega kiireks juhendamiseks</i>	Digilahendused, mis töötavad 24/7
Kutseõpetajatel ja -koolitajatel on head digioskused	<i>Professionaalne areng koolituste ja koostöö kaudu</i>	Virtuaalse tööpõhise õppe arendamise oluline eeltingimus

Kutseõpetajad ja -koolitajad vajavad tuge, et: - täiendada oma digivahendite kasutamise pädevust; - paremini ületada digitaalsed takistused veebipõhises õpetamisel.	<i>Asjakohased juhendid, koolitused ja õpetajate õpiringid</i>	Veebipõhise teabe, foorumite ja sotsiaalmeedia vestlusringide kasutamine õpetajate poolt
Kutseõpetajate ja -koolitajate head digioskused on võetud kasutusele virtuaalses tööpõhises õppes	<i>Professionaalne areng koolituste ja koostöö kaudu</i>	Õpetajate oskuste täiendamine digitaalse meedia juhtimises ja tootmisel
Kutseõpetajatel ja -koolitajatel on suur huvi paremate digioskuste vastu, et virtuaalse tööpõhise õppega edukalt toime tulla	<i>Virtuaalne tööpõhine õpe ja simulatsioonid on oluline komponent kutsehariduse ja -koolituse digitaliseerimisel</i>	Spetsiaalne koolitus virtuaalsest tööpõhise õppest
Kutseõpetajad ja -koolitajad vajavad rohkem teavet ning kolleegide vahelist koostööd/ suhtlust, et parandada digiõppe juhtimist	<i>Personaalne ja integreeritud õppimine vajab õpetajate vahelist koostööd õppeprotsessi kavandamisel, rakendamisel ja hindamisel</i>	Virtuaalses tööpõhises õppes kompetentne õpetaja levitab oskusteavet ja inspireerib kolleege professionaalseks arenguks
Kutseõpetajad ja -koolitajad on teadlikud, et pandeemiaaegne virtuaalne tööpõhine õppe kogemus tähendab ühtlasi ka seda, et olulised muudatused kutsehariduses ja -koolituses, sealhulgas tööpõhises õppes, on alanud.	<i>Õpetajatel on olemas valmisolek muutusteks</i>	Virtuaalne tööpõhine õppe koolitus aitab otseselt kaasa muudatustele
Õpilaste aktiivne osalemine on endiselt väljakutse. Õpilaste õpitulemused on rahuldavad või head, kuid siiski ka veidi küsitavad	<i>Õppimiseks ja õpetamiseks sobivate uute meetodite väljatöötamine ja katsetamine</i>	Virtuaalne tööpõhine õpe aitab edendada õpilaste huvi ja osalemist
Kõige mõjukamad raskused, millega kutseõpetajad ja -koolitajad veebipõhises õppes kokku puutuvad, on järgmised: - digipädevus ja digitaalsed takistused - suhtlemine õpilaste ja kolleegidega; - ei ole piisavalt asjakohast teavet ja tuge	<i>Õppijate ja õpetajate digioskuste arendamine ja ettevalmistus distantsõppeks. Teabe- ja tugisüsteem (riiklik ja koolipõhine)</i>	Koolitus ja katsetamine kutseõppeasutustes õpetajate täiendatud digipädevuste praktiseerimiseks ja õpilaste tagasiside kogumiseks veebipõhise õpetamise kohta
Kutseõpetajad ja -koolitajad hindavad, et veebipõhine õpe ei ole olnud piisavalt efektiivne	<i>Tööpõhine õpe nõuab konkreetseid rakendusplaanide veebipõhise läbiviimiseks, võttes arvesse ressursside ja ühenduste kättesaadavust ning kasutades õppetöös asjakohaseid meetodeid.</i>	vWBL raamistik on kavandatud tervikliku raamistikuna, milles võetakse arvesse kõiki väljaselgitatud eesmärgi ja küsimusi
Veebipõhises õppes on kutseõpetajatel ja -koolitajatel probleeme suure töökoormuse ja õpilaste kaasamisega	<i>Õpetajate parem ettevalmistus distantsõppeks vähendab nende ülekoormust, optimeerides samal ajal õpetamise aega ja efektiivsust ning õpilaste kaasatust</i>	Meetodid, milles arvestatakse mõistlikku ajakasutust õppimisel ja õpetamisel, õppijate kaasamist, õpetajate koostööd ja meeskonnatööd. Teemade integreerimine õppeülesannetes.

Kutseõpetajate ja -koolitajate professionaalne areng on pandeemiakogemuse positiivne tagajärg	<i>Õpetajate professionaalne areng distantsope läbiviimisel on hea eeldus vajalikeks muudatusteks kutseharidussüsteemis ja tööpõhises õppes.</i>	Virtuaalse tööpõhise õppe koolitus on otseselt suunatud kutsehariduses ja -koolituses vajalike muudatuste toetamiseks ja edendamiseks.
Pikaajalised muudatused digitaalses kutseõppes peavad hõlmama järgmist: - spetsiaalne ettevalmistus, vahendid ja meetodid digiõppeks; - õpetajate täiendkoolitus.	<i>Digitaalne õpetamine nõuab pidevat koolitust ja digipädevuste täiendamist, eelkõige kutsehariduses ja virtuaalses tööpõhises õppes, mis on kutsehariduse põhikomponent</i>	Virtuaalse tööpõhise õppe koolitus toetab ka kutseõpetajate täielikku teadlikkust täiendusõppe pidevast vajadusest

vWBL (Virtual Work- Based Learning to simulate genuine experience in VET digital training – Virtuaalne tööpõhine õpe kui digitaalse praktilise kutseõppe kogemus) projektmeeskond on läbi viinud laiendatud uuringu, et selgitada välja kutse- ja kutseõppe ning virtuaalse tööpõhise õppe uued vajadused ja probleemid. Selle uuringu tulemuste põhjal on koostatud juhend virtuaalse tööpõhise õppe läbiviimiseks kutseõpetajatele ja -koolitajatele.

Uuringu tulemused näitavad, et kutsehariduse ja -koolituse pakkujad, eksperdid ja õpetajad on valmis olulisteks muutusteks tööpõhises õppes. Distantsope pandeemia ajal tõi kaasa õpetajate digioskuste kiire arengu, kuid tõi esile ka mitmeid probleeme ja väljakutseid.

Traditsioonilised kontaktõppe meetodid ei toimi kaugõppes hästi, eriti tööpõhises õppes, õpetamises ja õppimises tuleb hoolikamalt planeerida, et pakkuda veebis nii sünkroonset kui ka asünkroonset õppimist, õppijate kaasamine veebipõhisesse õppeprotsessi on keerulisem, omandatud teadmistest ja oskustest on raskem ülevaadet saada.

Digitaalsed vahendid ja võimalused on aga suures osas kasutamata kas õpetajate ja õpilaste ebapiisavate oskuste või ebavõrdse juurdepääsu tõttu.

Juhendi soovitude ja järelduste osa annab kutsehariduse ja -koolituse pakkujatele, ekspertidele ja õpetajatele uuringu tulemused ja nende põhjal tehtud ettepanekud efektiivsemaks virtuaalse tööpõhiseks õppeks.

Kasutatud allikad

- Council recommendations of 24 November 2020 on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience (2020/C 417/01) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1202\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1202(01)&from=EN)
- edefop (2020). Vocational education and training in Europe, 1995-2035: scenarios for European vocational education and training in the 21st century. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop reference series; No 114. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/794471>
- CEDEFOP (2021) Vocational education and training in Bulgaria , Available at: https://www.cedefop.europa.eu/files/4161_bg.pdf (Accessed: 08/04/2021).
- National Agency for Vocational Education and Training (2021) State educational standards, Available at: <https://www.navet.government.bg/bg/strategiya-za-razvitie-na-profesional/> (Accessed: 08/04/2021).
- <https://wexhe.eu/wp-content/uploads/2020/09/National-Literature-Review-Cyprus-Final-.pdf>
- The Polish Education System in Brief 2019/2020: <https://eurydice.org.pl/the-polish-education-system-in-brief-2019-20/>
- Organisation of Vocational Upper Secondary Education (15.03.2021) Published on Eurydice: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-vocational-upper-secondary-education-35_en
- Cedefop; Educational Research Institute (2019). Vocational education and training in Europe: Poland [From Cedefop; ReferNet. Vocational education and training in Europe database]. <https://www.cedefop.europa.eu/en/printpdf/tools/vet-in-europe/systems/poland>
- Piotrowska-Grosse, I. (15.07.2019) "Work-based learning" w Polsce. Learn2Create: <https://www.learn2create.eu/pl/work-based-learning-w-polsce/>
- Work Based Learning (7.10.2015) Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. <https://www.frse.org.pl/work-based-learning/>
- Co to jest work-based learning (nauka w miejscu) - kilka impresji filmowych. (20.09.2019) Fundacja Arteria. <https://fundacja-arteria.org/co-to-jest-work-based-learning-nauka-w-miejsku-kilka-impresji-filmowych/>
- <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/vocational-education-and-training-europe-estonia-2018>

Lisad

Lisa 1. Küsimustik

Questionnaire for VET teachers/trainers/experts in virtual Work Based Learning (WBL)

The team implementing the European project 2020-1-PT01-KA202-078845 vWBL Virtual Work-Based Learning to simulate genuine experience in VET digital training, as part of the Erasmus+ program, is conducting an extended survey at the start of the activities to identify new needs and issues in VET digital training, involving VET teachers and experts in Portugal, Estonia, Italy, Bulgaria, Cyprus, and Poland. As expertly selected in your country, vWBL invites you to provide your opinion on the impacts of the outbreak response on the VET digital training by completing this survey. Your feedback will provide us with relevant guidance, helping us to define how the vWBL professional course on virtual Work-Based Learning should keep your needs in consideration.

1. Personal/Professional information

1.1. Which occupational field do you teach/train and on which level? (required)

Occupational field

EQF-level

1.2. Which contents do you teach/train? (required)

1.3. How long have you been teaching/training in VET? (required)

- ☐ less than a year
- ☐ 1 – 5 years
- ☐ 6 – 10 years
- ☐ more than 10 years

1.4. What kind of professional qualifications do you have? (required)

- ☐ Vocational training
- ☐ Master certification
- ☐ Bachelor's degree
- ☐ Master's degree
- ☐ PhD
- ☐ another qualification

1.5. What kind of work-based learning (WBL) do you practice? (required)

- ☐ apprenticeship
- ☐ on the job teaching
- ☐ job shadow
- ☐ study trips
- ☐ student companies

☐ other, please specify:

1.6. How much experience do you have in distance teaching/training? (required)

- ☐ less than a year
☐ 1 – 5 years
☐ 6 – 10 years
☐ more than 10 years

1.7. Which of the following social forms do you use during your teaching? (required)

	Usage			
	Regularly (1)	Occasionally (2)	Rarely (3)	Never (4)
Individual work	☐	☐	☐	☐
Partner work	☐	☐	☐	☐
Teamwork	☐	☐	☐	☐
Lecture	☐	☐	☐	☐
Project work	☐	☐	☐	☐
Other, please specify:	☐	☐	☐	☐

1.8. Please state your knowledge and skills in the following technologies and tools (required):

My knowledge and skills of...	good (1)	acceptable (2)	poor (3)	no knowledge/ skills (4)
Computers (Workstation and laptops) is...	☐	☐	☐	☐
Office applications (like MS Office, Open Office and others)	☐	☐	☐	☐
Learning platforms, LMS (Moodle)	☐	☐	☐	☐
Social media (FB, Messenger, WhatsApp, etc)	☐	☐	☐	☐
On-line tools (Teams, Zoom, Google Classroom)	☐	☐	☐	☐
Digital learning games, learning apps	☐	☐	☐	☐
Virtual Reality equipment and tools	☐	☐	☐	☐
Others, please specify	☐	☐	☐	☐

1.9. Please rate the following statements about yourself as a teacher/trainer (required):

Please rate the following statements if they apply to you	Applies fully (1)	Somewhat applies (2)	Applies to a lesser extent (3)	Does not apply at all (4)

I am able to motivate my students.	☐	☐	☐	☐
I am able to inspire my students on specific topics.	☐	☐	☐	☐
I use methods that promote the problem-solving ability of my students.	☐	☐	☐	☐
I support my students in exploring and applying innovative approaches for solving problems and to achieve work tasks.	☐	☐	☐	☐
I support my students in implementing their ideas.	☐	☐	☐	☐
I encourage my students to work together and to help each other to achieve a work task.	☐	☐	☐	☐
I support and enable my students to define priorities and action plans to achieve a work task or a specific goal.	☐	☐	☐	☐

2. General information about virtual work-based learning (WBL) during the pandemic 2020/21

2.1. Think about your work and well-being during the distance learning period due to the pandemic. What were the main difficulties and challenges you faced? Give a few examples, please (required)

2.2. Think about your work and well-being during the distance learning period due to the pandemic. What supported you in this situation? Give a few examples, please. (required)

2.3. The extent to which your work changed during the distance learning period (required)

Decreased (-2) ☐	Decreased slightly (-1) ☐	Did not change (0) ☐	Increased slightly (1) ☐	Increased (2) ☐
--	---	--	--	---

3. Learning/teaching activities and tasks in virtual work-based learning (WBL) during the pandemic 2020/21

3.1. How did you plan your teaching during the pandemic in the WBL group? (required)

	Planning			
	Regularly (1)	Occasionally (2)	Rarely (3)	Never (4)
By the timetable	☐	☐	☐	☐
Daily (for next day)	☐	☐	☐	☐
Weekly (for next week)	☐	☐	☐	☐
Set deadlines	☐	☐	☐	☐
Tasks with various levels	☐	☐	☐	☐
Individual learning plans for students	☐	☐	☐	☐
Other, please specify:	☐	☐	☐	☐

3.2. Think about learning tasks and activities during the pandemic in the WBL group (required)

	Learning tasks for students			
	Regularly (1)	Occasionally (2)	Rarely (3)	Never (4)
I prepared individual tasks for students.	☐	☐	☐	☐
I prepared tasks for teams or pairs.	☐	☐	☐	☐
I had tasks for independent exploratory activities and requested the results to be sent to myself.	☐	☐	☐	☐
I used project-based learning in pairs or teams.	☐	☐	☐	☐
I directed students to read/listen or watch additional materials via a web link.	☐	☐	☐	☐
I encouraged students to express their views on the content they had learned.	☐	☐	☐	☐
I directed written works (referees, stories, essays) to write.	☐	☐	☐	☐
I directed students to other creative activities and requested the results to be sent to myself.	☐	☐	☐	☐
I applied learning activities integrated with different subjects	☐	☐	☐	☐
Other, please specify:	☐	☐	☐	☐

3.3. Think about assessment activities during the pandemic in the WBL group (required)

	Assessment of students			
	Regularly (1)	Occasionally (2)	Rarely (3)	Never (4)
I scored grades for the work submitted by students/teams.	☐	☐	☐	☐
I gave students satisfactory/unsatisfactory for the work submitted by students/teams.	☐	☐	☐	☐
I used pair assessment while working in pairs or teams.	☐	☐	☐	☐
I used formative assessment.	☐	☐	☐	☐
Other, please specify:	☐	☐	☐	☐

3.4. Feedback from students during the pandemic in the WBL group (required)

	Feedback from students			
	Regularly (1)	Occasionally (2)	Rarely (3)	Never (4)
I sent a general questionnaire for feedback after the learning period.	☐	☐	☐	☐
I sent a specific (for pandemic) questionnaire for feedback after the learning period.	☐	☐	☐	☐
I asked for feedback via e-mail or the learning platform.	☐	☐	☐	☐
I asked for feedback directly during video sessions.	☐	☐	☐	☐
Other, please specify:	☐	☐	☐	☐

3.5. Variations used for students during the pandemic in the WBL group (required)

	Feedback from students			
	Regularly (1)	Occasionally (2)	Rarely (3)	Never (4)
I used different contents for different students.	☐	☐	☐	☐
I used different tasks with the same content.	☐	☐	☐	☐
I set different deadlines for students.	☐	☐	☐	☐
I assessed students differently, based on their abilities.	☐	☐	☐	☐
I had individual sessions for students with difficulties.	☐	☐	☐	☐
Other, please specify:	☐	☐	☐	☐

3.6. What kind of support did you offer to students? (required)

	Support for students			
	Regularly (1)	Occasionally (2)	Rarely (3)	Never (4)
I offered individual consultations or counselling.	☐	☐	☐	☐
I conducted individual consultations or counselling when students requested it.	☐	☐	☐	☐
I conducted consultations in a small group.	☐	☐	☐	☐
Students received help from a support specialist.	☐	☐	☐	☐
Other, please specify:	☐	☐	☐	☐

3.7. What kind of additional support did students need during virtual Work-based learning?

3.8. How do you assess students' performance during the pandemic period compared to the past?

4. General information about technology usage for teaching during pandemic 2020/21

4.1. In your online teaching/training you mostly used (required):

	Technology usage			
	Regularly (1)	Occasionally (2)	Rarely (3)	Never (4)
Google Meet	☐	☐	☐	☐
MS Teams	☐	☐	☐	☐
Zoom	☐	☐	☐	☐
Classmill	☐	☐	☐	☐
WeSchool	☐	☐	☐	☐
Skype	☐	☐	☐	☐
GoToMeeting	☐	☐	☐	☐
Other, please specify	☐	☐	☐	☐

4.2. Considering your experience, what do you think are the biggest difficulties encountered in online teaching/training? (required)

	Difficulties encountered			
	Regularly (1)	Occasionally (2)	Rarely (3)	Never (4)
Limitations due to the used technology	☐	☐	☐	☐
Literacy level of teacher/trainer	☐	☐	☐	☐
Literacy level of students/learners	☐	☐	☐	☐
Stable connection issues	☐	☐	☐	☐
Performance level of the devices used by participants	☐	☐	☐	☐
Students/learners' attention and participation	☐	☐	☐	☐
Participants' other individual problems (e.g. disturbing factors from the connection environment, etc)	☐	☐	☐	☐
Other, please specify	☐	☐	☐	☐

4.3. Considering practice, exercises and work-based learning, how did you transfer these to online learning experiences? (required)

- ☐ Teacher's/trainer's story telling (only audio presentation)
- ☐ Static presentation (presentation with text and images, commented by teacher/trainer)
- ☐ Video presentation (movies played, with or without teacher's/trainer's comments)
- ☐ None of the above. Please specify

4.4. Do you use advanced digital tools for simulating reality in your training/learning?

- ☐ Yes

Please specify

- ☐ No

4.5. Would you be interested in experiencing digital simulation tools? (required)

- ☐ Very much interested
- ☐ Interested
- ☐ Not interested

If yes, please specify

5. Management and Teachers' collaboration during the pandemic

5.1. Please rate the following statements (required)

Please rate the following statements if they apply to you	Applies fully (1)	Somewhat applies (2)	Applies to a lesser extent (3)	Does not apply at all (4)
I had full information, how virtual WBL is organized at our organisation	☐	☐	☐	☐
I knew I could get help if needed.	☐	☐	☐	☐
Any problems that arose were resolved quickly.	☐	☐	☐	☐
I was able to decide for myself how to conduct my lessons.	☐	☐	☐	☐
I discussed activities and tasks related to the learning process with other teachers at least once a week.	☐	☐	☐	☐
Feedback was collected from the students during the study period.	☐	☐	☐	☐
Feedback was used when forming solutions.	☐	☐	☐	☐
Feedback from students was discussed with other teachers.	☐	☐	☐	☐
I value the experience of virtual WBL during the pandemic period.	☐	☐	☐	☐
Other, please specify	☐	☐	☐	☐

5.2. During the pandemic, we implemented the following forms of cooperation (required):

	Collaboration of teachers			
	Regularly (1)	Occasionally (2)	Rarely (3)	Never (4)
Online meetings with the whole team.	☐	☐	☐	☐
Web meetings with relevant teachers.	☐	☐	☐	☐
We discussed and shared information with the online community (FB group, Messenger, WhatsApp etc)	☐	☐	☐	☐
We collaborated with educational materials available on the web.	☐	☐	☐	☐
We shared information and materials via email.	☐	☐	☐	☐
We taught classes together.	☐	☐	☐	☐

We evaluated the students together.	☐	☐	☐	☐
Other, please specify:	☐	☐	☐	☐

5.3. Compared to the previous period, teacher cooperation during the pandemic (required):

Decreased (-2) ☐	Decreased slightly (-1) ☐	Did not change (0) ☐	Increased slightly (1) ☐	Increased (2) ☐
--	---	--	--	---

6. Experience and results of teaching and learning in virtual work-based learning (WBL) during the pandemic 2020/21

6.1. How would you rate the students'/learners' participation level with the online work-based learning you offered? (required)

High (1) ☐	Good (2) ☐	Moderate (3) ☐	Poor (4) ☐	Deficient (5) ☐
--------------------------------------	--------------------------------------	--	--------------------------------------	---

or

☐ No participation (no online work-based experience was offered (0))

Please comment, if any:

6.2. My overall evaluation for students' learning results/outcomes during the distance learning period (required):

Excellent (1) ☐	Good (2) ☐	Acceptable (3) ☐	Poor (4) ☐	Very poor (5) ☐
---	--------------------------------------	--	--------------------------------------	---

Please comment, if any:

6.3. My overall evaluation of students' soft skills development during the distance learning period (required):

Excellent (1) ☐	Good (2) ☐	Acceptable (3) ☐	Poor (4) ☐	Very poor (5) ☐
---	--------------------------------------	--	--------------------------------------	---

Please comment, if any:

6.4. Comparing traditional learning in WBL before the pandemic, please evaluate the effectiveness of distance learning during the pandemic (required):

Decreased (-2) ☐	Decreased slightly (-1) ☐	Did not change (0) ☐	Increased slightly (1) ☐	Increased (2) ☐
--	---	--	--	---

Please comment, if any:

6.5. How do you self-evaluate your proposed online work-based learning? (required)

Highly effective (1) ☐	Effective (2) ☐	Somehow effective (3) ☐	Not enough effective (4) ☐	Not effective at all (5) ☐
--	---	---	--	--

or

☐ No online work-based experience was offered (0)

Please comment, if any:

6.6. Did you encounter difficulties with the preparation of the online work-based experience you offered? (required)

- ☐ No difficulties
- ☐ Difficulties connected with time availability/pressure
- ☐ Difficulties related to mastering the digital tools to produce the learning contents
- ☐ Difficulties related to the availability of digital tools to produce the learning contents
- ☐ General difficulties related to the restrictions in place during the pandemic
- ☐ No online work-based experience was offered

6.7. What do you think is the most important aspect that an online work-based experience should always transfer? (required)

- ☐ Practical tips
- ☐ Real difficulties and solutions connected with practice
- ☐ The time required to practical execution
- ☐ The importance of individual/manual execution
- ☐ The emotional aspects related to the production of outputs
- ☐ The motivational impact on students/learners
- ☐ It is not possible to offer a work-based experience online

Please explain

6.8. How do you evaluate your professional development in virtual WBL? How did the pandemic change your teaching? Please give a few examples. (free text, required)

6.9. In your own opinion, what are the most important difficulties encountered by VET online training during the outbreak response? (free text, required)

6.10. Specifically, regarding the work-based learning, what aspects do you believe have negatively affected the learning process during the outbreak response? (free text, required)

6.11. What are the main lessons you learnt in virtual WBL during the pandemic? (free text, required)

6.12. How did the pandemic change the WBL? (free text, required)

6.13. How and to what extent do you believe online VET training should be reviewed in the long term, in the post-pandemic forthcoming period? (free text, required)

6.14. What are your suggestions for a better virtual WBL? (free text, required)

6.15. Additional remarks and suggestions (free text, optional)

Thank you for taking the time to complete our survey regarding the impacts of the outbreak response on the VET Work-Based-Learning!

Lisa 2. Parimad praktikad

Lisaks kutsehariduse ekspertide hulgas läbi viidud uuringule otsisid vWBL-i partnerid parimate praktikate näidiseid. Parimad praktikad keskenduvad olemasolevatele õppematerjalidele, mis on kasulikud, sobivad ja asjakohased virtuaalse tööpõhise õppe õpilastele ja õpetajatele.

Pealkiri		Portal "Escola Virtual"	
Riik	Portugal	Keel	Portugali
Pealkiri (EN)	"Virtual School" platform		
Parima praktika liik	Näidismaterjal, tehnoloogia, meetod kasutamiseks virtuaalses tööpõhises õppes Näidis algatusest või poliitikast virtuaalses tööpõhises õppes		
Parima praktika formaat	Online (Digi / e-õpe)		
Viide	www.escolavirtual.pt		
Lühikokkuvõte:			
"Escola Virtual" on isikupärastatud õppe-õppe platvorm, mis pakub riikliku õppekava põhianete õppekavasid 1.-12. klassini. Grupo Porto Editora vastutusalasse kuuluva projekti eesmärk on pakkuda kogu hariduskogukonnale atraktiivsemaid ja tõhusamaid õpilaste edule suunatud õppe- ja tugimeetodeid. See on teedrajav projekt Portugalis, mis võimaldab kasutajatel läheneda õppimisele integreeritud ja usaldusväärset viisil Interneti kaudu, aidates konsolideerida klassiruumis omandatud teadmisi, edendades iseseisvat õppimist ning moodustades tõeliselt interaktiivse vahendi õppekavade testimiseks ja õppimiseks. Esitatud õppekava sisu on kujundatud õpetajate ja konsultantide meeskonna poolt teaduslikel ja pedagoogilistel alustel ning struktureeritud vastavalt erinevate õppeainete juhistele. Tänapäeval on "Escola Virtual" kool vältimatu allikas digitaalse hariduse sisule. Mitmel korral tunnustatud virtuaalkool teenindab rohkem kui 200 000 õpetajat ja õpilast, seda kasutatakse sadades koolides, seda külastatakse rohkem kui 1 000 000 korda kuus ja see pakub rohkem kui 2 000 000 tundi õppeaastas.			

Pealkiri			
Plataforma LeYa Educação			
Riik	Portugal	Keel	Portugali
Pealkiri (EN)	LeYa Education Platform		
Parima praktika liik	Programm/moodul õpilastele (esmane kutseharidus)		
Parima praktika formaat	Online (Digi / e-õpe)		
Viide	https://www.leyaeducacao.com/		
Lühikokkuvõte:			
Haridusportaal, mis koondab kõik hariduskogukonnale asjakohased ressursid: õpetajad, õpilased, lapsevanemad ja koolid.			
Distantsõppe platvorm võimaldab õppida õppeaineid sisuliselt 1.-12. klassini digitaalsete ressursside kaudu, nagu videod, animatsioonid, virtuaalsed laborid, esitlused, interaktiivsed testid, mängud ja palju muud.			

Pealkiri		MyCompetence	
Riik	Bulgaaria	Keel	Bulgaaria
Pealkiri (EN)	MyCompetence		
Parima praktika liik	Programm/moodul õpilastele (esmane kutseharidus) Programm/moodul täiskasvanud õppijatele (täienduskoolitus) Töökohal õpe (täienduskoolitus)		
Parima praktika formaat	Online (Digi / e-õpe)		
Viide	https://mycompetence.bg/bg/elearn/		

Lühikokkuvõte:

MyCompetence on ainus riiklik infosüsteem personalijuhtimise valdkonnas Bulgaarias, mis pakub pädevusstandardeid enam kui 500 ametikohale 25 majandussektoris, praktilisi e-vahendeid pädevuste hindamiseks, ametikohtade analüüsiks ja hindamiseks, e-õppe akadeemiat pädevuste arendamiseks ning elektroonilist keskkonda automatiseeritud veebipõhiseks infotöötluks.

MyCompetence pakub järgmisi funktsioone ja eesmäärke:

- toetada tööjõu potentsiaali arendamist pädevuse hindamise ja e-koolituse e-vahendite abil pädevuse omandamiseks ja parandamiseks;
- toetada ja anda ühes kohas teavet ja oskusteavet inimkapitali juhtimise ja arendamise pädevuspõhise lähenemisviisi rakendamise protsesside juhtimisel;
- toetada ja algatada tõhusaid meetmeid (riiklikul ja valdkondlikul tasandil) tööhõive ja oskuste arendamiseks Bulgaarias
- anda esialgset teavet ja taotleda ettevõtte vajadusi õppekavade sisu, kutse- ja kõrghariduse kvaliteedi ja tulemuste kohta
- pakkuda head tavad personalijuhtimise protsessi rakendamisel;
- pakkuda veebikeskkonda ja -vahendeid inimressursside juhtimise protsesside haldamiseks.

Pealkiri	Национална електронна библиотека на учителите		
Riik	Bulgaaria	Keel	Bulgaaria
Pealkiri (EN)	The National Electronic Library of Teachers		
Parima praktika liik	Programm/moodul õpilastele (esmane kutseharidus) Programm/moodul täiskasvanud õppijatele (täienduskoolitus) Näidismaterjal, tehnoloogia, meetod kasutamiseks virtuaalses tööpõhises õppes		

Parima praktika formaat	Online (Digi / e-õpe)
Viide	https://e-learn.mon.bg/ https://e-learn.mon.bg/public/study-resources?selectedArea=aeb299fe-cb92-4ea9-aa14-bcba940083e9
Lühikokkuvõte: Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt loodud riiklik õpetajate elektrooniline raamatukogu annab võimaluse avaldada ja jagada pedagoogikaspetsialistide poolt hariduslikke, didaktilisi ja metoodilisi materjale elektroonilises keskkonnas töötamiseks - videotunnid, koolitusprogrammid, uuenduslikud metoodikad, testid, filmid, harjutused, meelelahutuslik pedagoogika, esitlused ja eelkõige projektid, mis on seotud nii sõltumatusega digikeskkonnas kui ka teadusuuringute, õpilaste töö, uudishimu, motiveerivate elementidega, grupi- ja individuaalse tööga, oskuste loomise ja rakendamisega jne. Õpetajad saavad avaldada oma materjale klasside, teemade ja liikide kaupa - koolituseks, iseseisvaks tööks ja testimiseks. Nad saavad materjale valmistada individuaalselt või meeskonnas ning peavad järgima riiklike haridus- ja koolitusstandardite programme.	
© Ministry of Education, all rights reserved	

Pealkiri		Портал в помощ на дистанционното обучение в българските училища	
Riik	Bulgaaria	Keel	Bulgaaria
Pealkiri (EN)	Portal to support distance learning in Bulgarian schools		
Parima praktika liik	Näidis algatusest või poliitikast virtuaalses tööpõhises õppes		
Parima praktika formaat	Online (Digi / e-õpe)		
Viide	https://edu.mon.bg/		
Lühikokkuvõte:			
Bulgaaria haridusministeeriumi loodud veebiplatvorm, mille eesmärk on:			
- toetada kaugõpet Bulgaaria koolides ja - aidata õpetajaid ja teisi sidusrühmi kõigis kaugõppega seotud küsimustes, õpetajate ja kooli juhtide koolitustel, M365 veebiseminaridel jne.			

Pealkiri Έργο "Γραφεία Διασύνδεσης Πανεπιστημίων με τη αγορά εργασίας"			
Riik	Cipro	Lingua	Greco
Pealkiri (EN)	Project "University Liaison Offices with the labour market"		
Parima praktika liik	IÕpilaste praktika töökohapõhises õppes		
Parima praktika formaat	Online (Digi / e-õpe)		
Viide	Γραφεία Διασύνδεσης Πανεπιστημίων με την αγορά εργασίας (liaisonoffices.ac.cy)		

Lühikokkuvõte:

See on Euroopa Sotsiaalfondi algatus, mis ühendab ülikoole tööstusega ja annab üliõpilastele võimaluse saada õpingute ajal oma erialaga seotud tegelikke kogemusi. Üksikasjalikumalt on üliõpilastega ettevõtted sobitatud konkreetse platvormi kaudu.

Ülikoolide kontaktasutused tööturul töötavad Euroopa Liidu struktuurifondide raames. Küprose Vabariigis tegutsevad kaheksa ülikooli osalevad Küprose ülikooli teabekeskuse töös.

Kontaktasutuste peamine eesmärk on paigutada üliõpilasi ettevõtetesse ja organisatsioonidesse erialase töökogemuse saamiseks. See koostöö on kasulik nii üliõpilastele kui ka töös osalevatele ettevõtetele ja organisatsioonidele.

Ülikoolide eesmärk on, et õppekavad ja praktika keskenduvad arengupotentsiaaliga ja suure lisandväärtusega valdkondadele. Need valdkonnad on tekkinud strateegilise uuringu kaudu, mis hõlmab muu hulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat, turismi, teadusuuringuid ja innovatsiooni, keskkonda, ehitust jne.

Näide:

Eurosucccess Consulting võõrustas selle programmi kaudu viimase aasta jooksul kahte inimest. Vastuseks ülemaailmsele tervishoiukriisile ning selle loodud piirangutele ja võimalustele juhtis EUROSC mõlemat programmi täielikult virtuaalse tööpõhise õppe kaudu. Kaks vahendit, mis osutusid väga kasulikuks, olid ühise veebipõhise juhise ning veebipõhise coachingu meetodika ja aruande kasutamine, et veenduda, et kõik on samas kohas ja osalejad saaksid omandatud kogemuste üle järele mõelda, anda tagasisidet ja arutada kõiki muresid või küsimusi, mis neil on praktika ja ülesannete kohta.

Rahvusvaheline näide: (PDF) [Liaison Offices-Good Practices in European Universities-The Case of Liaison Office sec T.E.I. Piraeus, Greece](https://www.researchgate.net/publication/354844444_Liaison_Offices-Good_Practices_in_European_Universities-The_Case_of_Liaison_Office_sec_T.E.I._Piraeus,_Greece)" (researchgate.net)

Pealkiri Internship program for undergraduate students of the department of accounting and finance			
Riik	Küpros	Keel	Inglise
Pealkiri (EN)	Internship program for undergraduate students of the department of accounting and finance		
Parima praktika liik	Õpilaste praktika töökohapõhises õppes		
Parima praktika formaat	Online (Digi / e-õpe)		
Viide	https://www.ucy.ac.cy/fem/documents/Internships_AFN_eng.pdf		

See on Küprose ülikooli raamatupidamise ja rahanduse osakonna (AFN) algatus, mis algas 2018. aastal. Põhimõtteliselt pakuvad riigi neli suurimat audiitorfirmat õpingute ajal üliõpilastele tasuta praktikat. Programmi eelised: :

- üliõpilased laiendavad oma võrgustikku; paljudel juhtudel võivad üliõpilased saada ettevõttelt pakkumise alalise lepingu sõlmimiseks.
- audiitorühing registreerib kogemused ja praktikatunnid ning neid mõõdetakse töökogemuse alusel, mida nad vajavad praktikandina ICAEW ja ACCA kutseinstituutide liikmeks saamiseks.
- annab üliõpilastele võimaluse uurida, kas nad on huvitatud audiitorfirmas osalemisest või mitte, ning jätkata auditeerimisega seotud rahvusvahelist kvalifikatsiooni.
- suurepärane värbamisallikas ettevõtetele: riski kaotamine, et anda alaline leping töötajale, kes ei ole piisavalt andekas, et ettevõttega liituda.
- ettevõtete töökoormuse minimeerimine.

Hetkeseisuga pakuvad nad Covid-19 tõttu ja seetõttu, et ettevõtted töötavad teenindussektoris, seda võimalust virtuaalselt.

Pealkiri			
Hariduse tehnoloogiakompass			
Riik	Eesti	Keel	Eesti
Pealkiri (EN)	The Technology Compass for Education		
Parima praktika liik	Näidis algatusest või poliitikast virtuaalses tööpõhises õppes		
Parima praktika formaat	Online (Digi / e-õpe)		
Viide	https://kompass.harno.ee		

Lühikokkuvõte:

Tehnoloogiakompass on Haridus- ja Noorsooameti algatus, mis kaardistab lähiaastatel haridusmaastikku enim mõjutavad tehnoloogiatrendid ning hoiab Eesti koolitajaid kursis tehnoloogia ja sellega seotud õpetamise meetodite arenguga maailmas. Iga-aastane ülevaade keskendub valitud teemadele ning selgitab välja Eesti kooli hetkeolukorra ja uued võimalused - mida peaksime õpilastele õpetama, et nad valmistuksid tuleviku tööturaks ning milliseid võimalusi pakub erinevate tehnoloogiate rakendamine õppetöös.

Esimese ülevaate teostamiseks kutsuti 2018. aastal kokku ekspertide rühm, kuhu kuulusid ülikoolide esindajad, tehnoloogiaspetsialistid ja õpetajad. Koos valiti välja küsimused, millele seirearuanne peaks vastuseid andma.

- Millised on hetkel olulised tehnoloogiatrendid?
- Millised neist on tõenäoliselt olulised Eesti haridussüsteemi arengus järgmise kolme-viie aasta jooksul?
- Mida nad võimaldavad ja millist probleemi nad võiksid lahendada?
- Kuidas saab nendest suundumustest tulenevaid võimalusi hariduses (õppimises ja õpetamises) rakendada? Mida koolides juba tehakse?
- Selles kontekstis, mida on oluline õpetada juba üldhariduse tasandil, et valmistada õppijaid (ja õpetajaid) ette digitaliseerimise mõjudeks?
- Millised on tehnoloogilisest trendist tulenevad uued võimalused Eesti hariduses?

Esimese sammuna kaardistab ekspertgrupp rahvusvahelise kogemuse ja Eesti ekspertide visiooni põhjal kõige olulisemad tehnoloogiatrendid ning valib nende hulgast aasta fookuse. Esimeses aruandes, mis avaldati 21. veebruaril 2019, esitati viis suundumust: asjade internet, liit- ja virtuaalreaalsus, suurandmed ja analüütika, tehisintellekt ja turvalisus digitaalmaailmas kõigis valdkondades. 2020. aastal täiendati tehnoloogiakompassi kahe uue teemaga: personaalne õppimine, mängimine ja mängupõhine õpe. Sel aastal, 21. veebruaril 2021 avame kompassis uue peatüki " Unelmate distantsõpe ehk kuidas kasutada distantsõpet õppimisel kõige mõistlikumalt?".

Pealkiri			
E-koolikott: õppematerjalide portaal			
Riik	Eesti	Keel	Eesti
Pealkiri (EN)	The Technology Compass for Education		
Parima praktika liik	Programm/moodul õpilastele (esmane kutseharidus) Näidismaterjal, tehnoloogia, meetod kasutamiseks virtuaalses tööpõhises õppes		
Parima praktika formaat	Online (Digi / e-õpe)		
Viide	https://e-koolikott.ee		
Lühikokkuvõte: E-Koolikott on Haridus- ja Noorsooameti algatus Haridus- ja Teadusministeeriumi juhtimisel. Portaali on ühine kõigile haridustasemetele ja liikidele, hästi struktureeritud ja kergesti navigeeriv. Kutsehariduse ja -koolituse, sh tööpõhise õppe jaoks on portaalis üle 700 õppematerjali. Portaali meeskond koostab ja vahendab kaasaegseid õppematerjale (õpikud, töövihikud, audiovisuaalsed materjalid, e-materjalid jne), mis on mõeldud kasutamiseks Eesti kutseõppeasutustes nii õpetajatele kui ka õpilastele. Õppematerjalid on liigitatud õppevaldkonna ja õppekavarühma järgi.			

Pealkiri			
"Didattica a distanza e diritti degli studenti – Mini-guida per docenti"			
Riik	Itaalia	Keel	Itaalia
Pealkiri (EN)	"Distance learning and students' rights – Mini-guide for teachers"		
Parima praktika liik	Näidis algatusest või poliitikast virtuaalses tööpõhises õppes		
Parima praktika formaat	Trükitud materjal Online (Digi / e-õpe)		
Viide	https://www.istruzione.it/coronavirus/allegati/miniguide_mi_AGIA_6_4_2020_.pdf "Didattica a distanza e diritti degli studenti – Mini-guida per docenti", Ministero dell'Istruzione		

Lühikokkuvõte:

"Distantsope ja õpilaste õigused – lühijuhend õpetajatele" on Itaalia Haridusministeeriumi koostatud lühijuhend, mis toetab õpetajaid veebipõhise õppe korraldamisel pandeemia perioodil. Seda juhendit kasutades püüab haridusministeerium anda tegevustele igapäevase rütmi ja rahustada õpilasi sellel hädaolukorra perioodil, pakkudes metoodilist-praktilist tuge, alustades õiguste kaitsest. Eesmärk ei ole praegusel tõeliste murrangute hetkel kindlasti mitte täielikult häirida oma igapäevaelu rütme, vaid aidata õpetajatel ja õpilastel paindlikult muutustele reageerida, nendega kohaneda ja võimaldada neil anda loomingulisi ja uuenduslikke vastuseid. Sel viisil on tervishoiualane hädaolukord olnud võimalus anda kõigile võimalus õppida: õppida, et raskustest on võimalik õppida, muutes kriisihetke kasulikuks ressursiks. Juhendis välja töötatud soovitusel on: õpilastele suunatud loengud; pakkuda välja õppimisvõimalusi ja uuenduslikku metoodikat; videoõpetuste loomise juhised; luua spetsiaalne platvorm õpetajatele ja õpilastele. Juhendit saab kasutada erinevatel haridustasemetel.

Pealkiri				"Accademia delle Professioni"			
Riik		Itaalia		Keel		Itaalia	
Pealkiri (EN)		"Academy of Professions"					
Parima praktika liik		Programm/moodul õpilastele (esmane kutseharidus) Programm/moodul täiskasvanud õppijatele (täienduskoolitus) Töökohal õpe (täienduskoolitus)					
Parima praktika formaat		Online (Digi / e-õpe)					
Viide		https://www.accademiaprofessionale.it/index.php					
Lühikokkuvõte: "Accademia delle Professioni" on didaktiline kogumik, mis on töötanud üle kolmekümne aasta, et edendada tööd otsivate noorte ja juba ettevõttes töötavate inimeste professionaalset ja isiksuslikku arengut. Tänapäeval suunab ta oma tegevust koolitusele, haridusele ja juhendamisele. See tugendab sünergia avaliku sektori esindajatega, nagu kohalikud omavalitsused ja ettevõtetega, aga ka kutseühingute ja peamiste tootmispiirkondadega. Peamised sekkumisvaldkonnad on haridus ja kutseõpe, töökohapõhine õpe, töövarjutamised ning koolitus ja ärinõustamine. Platvormi peamine eesmärk on hõlbustada teoreetiliste teadmiste omandamist õppijate poolt.							
© Copyright Tutti i diritti sono riservati.							

Pealkiri				"Accademia professionale italiana"			
Riik		Itaalia		Keel		Itaalia	
Pealkiri (EN)		"Italian Professional Academy"					
Parima praktika liik		Programm/moodul õpilastele (esmane kutseharidus) Programm/moodul täiskasvanud õppijatele (täienduskoolitus) Töökohal õpe (täienduskoolitus) Näidismaterjal, tehnoloogia, meetod kasutamiseks virtuaalses tööpõhises õppes					
Parima praktika formaat		Online (Digitale / e-learning)					
Viide		https://www.accademiaprofessionale.it/index.php					
Lühikokkuvõte:							
"Accademia Professionale Italiana" pakub laia valikut erinevaid koolitusi, milles on teoreetiline osa, praktilised laborid ning asjatundlikud õpetajad. Hea juhend töötajatele, pakkudes võimaluse alates karjäärivalikust kuni hästi koolitatud spetsialistideni.							
See võimaldab õppijatel omandada oskusi, mis vastavad tööturu vajadustele. Koolitused toimuvad veebis e-õppena. Platvormilt leiavad õppijad tasuta kõik õppematerjalid, mida nad vajavad, ning neile määratakse ka juhendaja, kes neid toetab.							
© Copyright Tutti i diritti sono riservati.							

Pealkiri Portal "Zawodowa Edukacja"			
Riik	Poola	Keel	Poola
Pealkiri (EN)	"Vocational Education" platform		
Parima praktika liik	Programm/moodul õpilastele (esmane kutseharidus) Programm/moodul täiskasvanud õppijatele (täienduskoolitus)		
Parima praktika formaat	Online (Digi / e-õpe)		
Viide	http://zawodowaedu.pl/index.php/design/item/294-zagospodarowanie-turystyczne-i-objekty-edukacji-lesne		

Lühikokkuvõte:

Portaal "Zawodowa" on e-ressursside kogumik, mis loodi riikliku kutse- ja täiendushariduse tugikeskuse poolt ellu viidud projekti raames. Portaal loodi 2014. aastal ja aktiveeriti uuesti 2020. aastal, kuna veebi- ja multimeediaressursside kasutamise vajadus kasvas. Platvorm jaguneb kutsehariduse ja -koolituse valdkondadesse.

Iga valdkond hõlmab erinevaid materjale. Materjalid on jagatud teemadeks ja igas teemas on täpsustatud: elukutse, kellele teema on suunatud, Poola kvalifikatsiooniraamistiku tase, kursuse tüüp, moodul ja kaasatud materjalide tüübid (e-raamatud, videod, helifailid, diagrammid, teoreetilised materjalid jne). Iga teema on õpilastele sisuline teadmiste allikas, mida saab kasutada iseseisvalt õppimiseks või õpetajate poolt veebitundides. See annab õpilastele võimaluse näha, kuidas teatud tegevusi praktikas tehakse, kuidas teatud masinad / seadmed töötavad jne.

© 2014 - 2021 Zawodowa Edukacja. All rights reserved. Designed by Piotr Halama

Pealkiri	Platforma Edukacyjna: Almanach Cukierniczo-Piekarski		
Riik	Poola	Keel	Poola
Pealkiri (EN)	Educational Platform: Confectionery and Bakery Almanac		
Parima praktika liik	Programm/moodul õpilastele (esmane kutseharidus) Programm/moodul täiskasvanud õppijatele (täienduskoolitus)		
Parima praktika formaat	Online (Digi / e-õpe)		
Viide	https://cukiernictwo-piekarstwo.blogspot.com/		

Lühikokkuvõte:

Confectionery ja Bakery Almanac on haridusplatvorm – laialdaselt ja vabalt kättesaadav materjalide kogum, mis käsitleb toidutehnoloogiat ning pagari- ja kondiitritoodete tootmist. Veebisaidi põhiosas sisalduvad materjalid hõlmavad põhimõisteid toidutehnoloogia, toormeteaduse, mikrobioloogia, tehniliste seadmete, pagari- ja kondiitritehnoloogia valdkonnas. See loodi õpilastele, kes õpivad kondiitri ja/või pagari erialal ja nende õpetajatele. Platvormi eesmärk on hõlbustada teoreetiliste teadmiste omandamist õpilaste poolt. Teemad hõlmavad teoreetilisi materjale, videoõpetusi, videosesitlusi jne. See on suurepärane allikas õpilastele, sest nad saavad õppida, kuidas valmistada teatud tooteid vaadates, mis on praktilisem lähenemine. Üleslaaditud videod on professionaalsed, sisaldavad olulist teavet könealuses valdkonnas ja palju praktilisi juhiseid õpilastele. Platvormi saavad õpilased kasutada iseseisvalt õppimiseks või õpetajad veebitundides.

Pealkiri				"Kształcenie na odległość – poradnik dla szkół"			
Riik		Poola		Keel		Poola	
Pealkiri (EN)		Sample of initiative or policy in virtual WBL					
Parima praktika liik		Online (Digi / e-õpe) Trükitud materjal					
Parima praktika formaat		Online (Digi / e-õpe)					
Viide		https://static.epodreczniki.pl/portal/f/res/R10fjwJoglRUc/2/29UvHp0Q4oVvQbD7M2AcjunZAaRyV5YQ.pdf "Kształcenie na odległość – Poradnik dla szkół", Ministerstwo Edukacji Narodowej					

Lühikokkuvõte:

"Kaugõpe – juhend koolidele" on Poola riikliku haridusministeeriumi koostatud praktiline juhend õpetajate ja õppejuhtide toetamiseks veebipõhise õppe korraldamisel. Juhend on jagatud mitmeks osaks – see sisaldab juhiseid õppejuhtidele, õpetajatele, õpilastele ja lapsevanematele. See töötati välja veebihariduse vajaduste rahuldamiseks pandeemia perioodil 2020. aastal Poolas. Seda väljaannet saavad kasutada eri tüüpi koolid erinevatel haridustasemetel. Mis puutub kutseharidusse ja -koolitusse, siis see hõlmab teavet eksami kohta, mis kinnitab kvalifikatsiooni antud kutsealal, lisateavet kutsehariduse ja -koolituse kooli õppejuhtidele, materjale, mida saab kasutada kutsehariduses ja -koolituses (haridusplatvormid), juhiseid ohutuks tööks arvutiga ja internetis, erinevaid e-vahendeid ja e-õppematerjale veebipõhiseks õppeks. Juhend on koolidele abiks – see toetab veebipõhise õpetamise ja õppimise korraldamist selles keerulises olukorras.

virtual Work-Based Learning

to simulate real experience
in VET digital training

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

www.vwbl.eu

info@vwbl.eu